

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Model of School Administration based on Multicultural Education
In the Three Southern Border Provinces

ทิฆัมพร สมพงษ์

Tikamporn Sompong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree of
Doctor of Education in Educational Administration
Prince of Songkla University

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Model of School Administration based on Multicultural Education
In the Three Southern Border Provinces

ทิฆัมพร สมพงษ์

Tikamporn Sompong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree of
Doctor of Education in Educational Administration
Prince of Songkla University

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติในระดับใดมาก่อนและไม่ได้ถูกใช้
ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวทิมพร สมพงษ์)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้เขียน	นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 2) เพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ได้จำนวน 123 ตัวแปร และนำตัวแปรไปคัดกรองตัวแปร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน นำข้อมูลมาปรับแก้จนได้ตัวแปรทั้งหมด 94 ตัวแปร นำตัวแปรดังกล่าวไปสร้างแบบสอบถามและดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 512 คน ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ 90 ตัวแปร ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำร่างรูปแบบจากองค์ประกอบที่ได้ไป การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบ หลังจากนั้นประเมินรูปแบบโดยการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 ท่าน ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ 17 ประเด็น 89 ตัวแปร ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา 3) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม 4) คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม 5) คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม 6) หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม 7) การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นและยืนยันตามองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ 17 ประเด็น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ (1) ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบททฤษฎีพัฒนาธรรมศึกษา
ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ (1) ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส (2) ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ (3) ภาวะผู้นำในบริหารงานตามการสถานการณ์

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบททฤษฎีพัฒนาธรรม
ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ (1) สถานศึกษาผู้สนับสนุน (2) ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบททฤษฎีพัฒนาธรรม ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ (1) คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน (2) คุณลักษณะของครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบททฤษฎีพัฒนาธรรม ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ (1) ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์ (2) ผู้บริหารนักแก้ปัญหา (3) ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบททฤษฎีพัฒนาธรรม
ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย คือ (1) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (2) การนำหลักสูตรไปใช้

องค์ประกอบที่ 7 การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบททฤษฎีพัฒนาธรรม
ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย คือ (1) กระบวนการสร้างเครือข่าย (2) เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา

Thesis Title	Model of School Administration based on Multicultural Education in the Three Southern Border Provinces
Author	Miss Tikamporn Sompong
Major Program	Educational Administration
Academic Year	2016

ABSTRACT

The objectives of this mixed methods research were to 1) analyze the factors of school administration based on multicultural principle in three Southern border provinces, and 2) create and propose the model of school administration based on multicultural principle in three Southern border provinces.

The methodology was divided into 3 phases; Phase 1 involved with synthesizing 123 variables of multicultural school administration in three Southern border provinces via content analysis. Then, the factors were extracted by 5 experts and modified into 94 variables using for the questionnaire items. The data will be next analyzed. Phase 2 was exploratory factor analysis through the questionnaire from the samples of 512 respondents to receive 7 factors with 90 variables. At last, phase 3 involved with creating and proposing the model of school administration based on multicultural principle in three Southern border provinces. A draft of factors was applied for the focus group discussion via 9 education professionals to confirm and append the factor. After that, the model was evaluated by 11 experts with a result in 7 factors consisting of 17 aspects and 89 variables.

The findings revealed as follows;

1. the multicultural school administration in three Southern border provinces was composed of 7 factors; 1) public relation with community and relative sectors, 2) leadership of school administrators based on a context of multicultural education, 3) learning and instructional support in multicultural context, 4) teacher's characteristic in multicultural context, 5) school administrator's characteristic in multicultural context, 6) school curriculum corresponding with multicultural context, and 7) school network formation in multicultural context.

2. The model of the multicultural school administration in three Southern border provinces derived from the qualitative data found that the view of the education professionals and experts was shared and confirmed into 7 factors with 17 aspects as following;

Factor 1 public relation with community and relative sectors consisted of three aspects; (1) the relationship of basic education committees, (2) the relationship of guardians, communities and related sectors, and (3) the school provides an opportunity to create the mutual relationship.

Factor 2 leadership of school administrators based on a context of multicultural education consisted of three aspects; (1) leadership to be a creator and a change giver, (2) leadership in determination, and (3) leadership in situational administration.

Factor 3 learning and instructional support in multicultural context consisted of two aspects; (1) school as a supporter, and (2) teachers as a promoter and developer.

Factor 4 characteristic of teachers in multicultural context consisted of two aspects; (1) the characteristic in terms of an instruction, and the characteristic of teacher in three Southern border provinces.

Factor 5 characteristic of school administrators in multicultural context consisted of three aspects; (1) administrator as a vision creator, (2) administrator as a problem solver, and (3) administrator as a leader toward a goal.

Factor 6 school curriculum corresponding with multicultural context consisted of two aspects; (1) a procedure of curriculum development, and (2) curriculum implementation.

Factor 7 school network formation in multicultural context consisted of two aspects; (1) a procedure to form the network, and (2) the network of parallel developing school.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่ดีในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ได้รับแรงบันดาลใจ และทำสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้เวลาในการแก้ปัญหา พัฒนางานวิจัย และมีความเป็นกัลยาณมิตรอย่างดียิ่งเสมอมา ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง และดร.เรชา ชูสุวรรณ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความใส่ใจช่วยเหลือ และคอยแนะนำการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ประธาน คณะกรรมสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิตร์ อุดม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะ มอบความรู้ และให้กำลังใจในการจัดทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาความสมบูรณ์ของงานวิจัย

นอกจากนี้งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยยังรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาทางวิชาการให้ความรู้ คำชี้แนะ งานวิจัยเป็นอย่างดีจากคณะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงความร่วมมือจากกัลยาณมิตรให้ ประสบการณ์การเรียนรู้วิจัย และประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่ายิ่ง ทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 20 ท่าน รวมถึงคณะผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนอนุบาลยะลา ที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงานวิจัยขึ้นนี้ ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนทุนบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมคิด คุณแม่อาภรณ์ สมพงษ์ ที่ห่วงใย ใฝ่รอความสำเร็จทั้งให้ การสนับสนุนงบประมาณ ให้กำลังใจ ใฝ่คอยดูแลเอาใจใส่เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา อีกทั้งเป็น แรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกในครั้งนี้

ทิฆัมพร สมพงษ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABSTRACT.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญ.....	(10)
รายการตาราง.....	(13)
รายการภาพประกอบ.....	(15)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 1 บริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	12
ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	26
ตอนที่ 3 การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	43
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ.....	56
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	61
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	69

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	153
ภาคผนวก	165
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	166
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือดำเนินการวิจัย.....	171
ภาคผนวก ค ตารางการคัดกรองตัวแปร	176
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความสอดคล้อง.....	184
ภาคผนวก จ แบบสอบถามการวิจัย.....	197
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	209
ภาคผนวก ช เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันองค์ประกอบ.....	214
ภาคผนวก ซ แบบสรุปการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	234
ภาคผนวก ฌ เอกสารประกอบการประเมินและตรวจสอบรูปแบบ.....	238
ประวัติผู้วิจัย.....	262

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	แนวคิดการใช้ขนาดตัวอย่าง สำหรับการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในการวิจัย	65
2	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา	79
3	แสดงค่า KMO and Bartlett's Test.....	90
4	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม.....	90
5	ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .30 ขึ้นไป.....	91
6	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 1 จำนวน 18 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	95
7	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 2 จำนวน 20 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	97
8	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 3 จำนวน 13 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	99
9	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 4 จำนวน 10 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	100
10	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 5 จำนวน 15 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	101
11	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 6 จำนวน 10 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	102
12	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 7 จำนวน 4 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ.....	104
13	ภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ.....	105

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 สรุปลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินและตรวจสอบรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้.....	119
15 ผลการวิเคราะห์และคัดกรองตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	174

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2	แสดงลักษณะการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม.....	35
3	แสดงโครงสร้างทางสังคมของการศึกษาพหุวัฒนธรรม	40
4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม	41
5	แสดง Basic Concepts ของ Factor Analysis Model.....	63
6	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	87
7	(ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	111
8	แสดงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	124
9	องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	125
10	องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	127
11	องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม.....	129
12	องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม.....	130
13	องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม.....	131
14	องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม.....	133
15	องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม.....	134

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาประเทศในทุกด้านโดยเฉพาะการพัฒนาสังคม จะต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ถ้าจัดการศึกษาให้แก่คนในชาติไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย (ภานุวัฒน์ รัตยาภาส, 2538) ในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้ยึดระบบการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) มาตรา 6 กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษา ไว้ว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นระบบที่ให้บุคคลได้ศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของประเทศ

การเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน การจัดการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้นำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยเน้นในส่วนของภูมิคุ้มกันทางการศึกษา เน้นคนไทยให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งสร้างกระแสสังคม ให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภท เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายรวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส เป็นสามจังหวัดที่มีความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม ซึ่งในพื้นที่มีคนไทยที่นับถือศาสนาอย่างหลากหลาย ทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ การดำรงชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างกัน

ทั้งในด้านของเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ค่านิยมที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้การบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและเอกชนต้องมีการศึกษาถึงภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างละเอียด เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ต่อไป

สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีความเกี่ยวข้องกับ ความไม่สงบในพื้นที่ และมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการทั้งด้านการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบของการจัดการศึกษา รวมทั้ง การใช้องค์ความรู้หลายด้านที่เข้าถึงสถานการณ์ทางการศึกษาทั้งระบบโดยปราศจากอคติ ซึ่งเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การใช้องค์ความรู้เหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้กระบวนการศึกษาวิจัย การศึกษาปัญหาในอดีตอย่างลึกซึ้ง ต้องเข้าใจสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตรง คือความรุนแรงต่อการโต้ตอบนโยบายด้านการศึกษาของรัฐในพื้นที่ซึ่งส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และสถานศึกษา ตลอดจนสถานที่ทางด้านศาสนา และหากพิจารณาปัจจัยแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่น นับได้ว่าปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของเยาวชน ประกอบกับปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีโดยตลอด สำหรับพื้นที่แห่งนี้ มักมีสาเหตุมาจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างผู้ประสานนโยบาย และผู้รับนโยบายไปจนถึงเยาวชนท้องถิ่น ในฐานะผู้รับบริการทางการศึกษา และปัญหาความยุติธรรมต่อการจัดการศึกษา นโยบายการศึกษาของรัฐจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สังคม วัฒนธรรมของผู้คนในสามจังหวัดชายแดนใต้ (จงรัก พลาศัย, 2552)

บริบทของการจัดการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวเต็มไปด้วยสภาพปัญหาที่ยากลำบาก และเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ ปัญหาที่ยากลำบากของพื้นที่ดังกล่าวมีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัญหาใหญ่ที่มีผลอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ นอกจากปัญหาการขาดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ปัญหาความหลากหลายของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของรัฐหรือเอกชนสอนศาสนา ซึ่งเกิดความเหลื่อมล้ำในเรื่องของการเทียบวุฒิ การศึกษา เนื่องจากหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้นักเรียนต้องเรียนซ้ำ เป็นต้น ส่วนปัญหาอีกประเด็นหนึ่งคือ โอกาสทางการศึกษาในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจน มีความรู้ น้อยและไม่เห็นความจำเป็นในส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะนักเรียนจบมาก็ต้องทำสวนและประกอบอาชีพที่บ้านเป็นหลัก นอกจากนี้ ปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 120 คน ซึ่งมีการกระจายตัวอยู่สูงตามชุมชนต่างๆ เป็นจำนวนมากยังขาดความพร้อมและปัจจัย

พื้นฐาน และประกอบกับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการเดินทางเข้าไปนิเทศติดตาม ทำได้น้อยมาก ปัญหาการขาดปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เป็นผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และปัญหาที่มีความสำคัญที่สุด คือคุณภาพ การศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจุดอ่อนสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขและกลายเป็นความยากลำบาก ในการดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกวิชา โดยเฉพาะผลการสอบ O – Net ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 - 2558 ที่มี ผลการสอบ O – Net อยู่รั้งท้าย 10 อันดับของประเทศ ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การขาดแคลน ครู การขาดแคลนสื่อ และเทคโนโลยี ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การมีเวลาในการจัดการเรียนการสอน น้อยกว่าภูมิภาคอื่น เป็นต้น

จึงเห็นได้ว่า การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความซับซ้อนเป็นอย่างมากเพราะ นอกจากจะต้องจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดแล้ว ยังต้องเร่งกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมและอย่างหลากหลาย อีกทั้งยังต้องเร่ง พัฒนากำลังคนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ให้มีองค์ความรู้ที่จำเป็น มีทักษะการคิด ทักษะการประกอบ อาชีพ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับตนเอง สังคมและส่วนรวมได้ (เครือข่าย วิเศษสุวรรณภูมิ, 2552)

ฉะนั้น ในการพัฒนาคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณลักษณะดังกล่าว จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้มีความชัดเจน ที่สำคัญมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนด ทิศทาง การพัฒนากำลังคนบนความต้องการของประเทศ มิใช่จัดการเรียนรู้ตามความต้องการของ ผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนอีกด้วย อย่างไรก็ตามความท้าทายจากสถานการณ์ดังกล่าวต้องอาศัยปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญเช่น วิสัยทัศน์ ความเป็นมืออาชีพ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจึงถือ เป็นบทบาทที่หนักและสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีการใช้ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ สร้างความเข้าใจ การยอมรับ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของ ข้าราชการครู ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา ให้ สอดคล้องกับบริบทในสามจังหวัดและความอยู่รอดต่อไปได้ (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2550)

เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านการบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาในด้านคุณภาพของครูผู้สอน ปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน และ ปัญหาในด้านของคุณภาพการศึกษาซึ่งปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ได้มีนักวิจัย นักการศึกษาได้ดำเนินการ หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ไว้หลายท่าน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาให้มี ความสอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรม ความแตกต่างในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2553) ได้ทำรายงานวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเนื้อหาเพื่อแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งโรงเรียนสอน ศาสนาเอกชน สถาบันศึกษาปอเนาะ และโรงเรียนรัฐบาล โดยแก้ปัญหาในด้านของการพัฒนา หลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีโรงเรียนคู่ขนานระหว่างสามัญกับ ศาสนา ในด้านการพัฒนาครู และการเรียนการสอน จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูด้านการสอน ภาษาไทย อบรมพัฒนาครูในสถาบันปอเนาะโดยการส่งครูไปอบรมที่ต่างประเทศ และเน้นให้ครูมี ความรู้ความสามารถในการพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ในด้านการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษา เน้นในด้านการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากรให้ ผู้บริหารสถานศึกษา และจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของท้องถิ่น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ได้รายงานการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของ ผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดน ได้ดำเนินการหาแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้ภาวะ ผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมในการแก้ปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาต่อไป คือ การสร้าง ความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรม การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาตนเอง ครูและบุคลากร โดยเป็นแค่แนวทางในการ ดำเนินการแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากความเป็นมาของปัญหาและปัญหา รวมถึงผลการศึกษาวิจัยในเรื่องของการบริหาร จัดการในบริบทที่กล่าวมาข้างต้น มุ่งเน้นการจัดการจัดการในส่วนของโรงเรียนสอนศาสนาเอกชนเป็น หลัก แต่ในส่วนของการบริหารสถานศึกษาของรัฐบาลที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ยังขาดองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน รวมถึงขวัญกำลังใจในการทำงานของครู ความร่วมมือจากชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาร่วมกัน

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตาม แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการแก้ปัญหา ในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ควรมีรูปแบบอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งขอบเขตเนื้อหาได้บูรณาการหลักการ แนวคิด บทความ เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา พหุวัฒนธรรมศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์จากงานวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2556); วิจิตร ศรีสะอาด (2556); เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554); อำนาจ วิทยานุกูล และคณะ (2553); วุฒิชัย เนียมเทศ (2552); จงรัก พลาศัย (2552); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); เรขา ชูสุวรรณ (2551); อามัดไญนี ดาโอะ (2551); สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551); บรรจง ฟ้ารุ่งแสงและคณะ (2550); อีระ รุญเจริญ (2550); ถาวร เสี่ยงเอียด (2550); นวรัตน์ รามสูต และคณะ (2549); สมจิตร อุดม (2547); พิทยา บวรวัฒนา (2542); จักรพรรดิ วัฒนา (2538); สมยศ นาวิการ (2538); Morote (2010); Bordas (2009); Sather และ Henze (2001, อ้างถึงใน เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); Bank (2001);

Riehl (2000); Batteman and Snell (1999); Bank (1994, อ้างถึงใน รัฐิมดี อาพัทธนานนท์, 2551); Hodge and Anthony (1988); White (1982); Cohen (1980); Filley and House (1976) และ Keith Davis (1972) เป็นต้น

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 875 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษาโดยพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวน 265 คน จากประชากร 875 คน แต่เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ซึ่ง อุทุมพร ทองอุทัย (2532) ได้เสนอการใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่าควรมีมากกว่า 500 คน แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 512 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

2.2.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Selection) (Law, 1998) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษา ที่มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับชำนาญการพิเศษหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- 2) เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2.2 ประชุมผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Selection) (Law, 1998) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษาที่มีความรับผิดชอบในการบริหารงาน
- 2) เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกับผู้พัฒนาธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพัฒนาธรรมศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม บริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แนวคิดทฤษฎี หลักการบริหารสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม โดยบูรณาการจาก

1. บริบทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนการสอนสายสามัญทั้งระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่ โรงเรียนสองภาษา ซึ่งสอนโดยใช้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานและสอนภาษายาวีหรือมาลาญท้องถิ่นเสริมแก่นักเรียนมุสลิม ซึ่งอยู่ความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนสองระบบ เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนสองหลักสูตร คือหลักสูตรสามัญและหลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่กัน ซึ่งอยู่ความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการบูรณาการการศึกษาสายการศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาสามัญและการศึกษาศาสนาไปพร้อมกัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาแบบการบูรณาการการศึกษาสามัญ – ศาสนา เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทางด้านศาสนาสามารถที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนในสายสามัญอย่างเดียวได้เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา รวมถึงการสามารถเทียบโอนรายวิชาการในโรงเรียนได้ โรงเรียนคู่ขนาน เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนปกติ แต่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในพื้นที่ ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 12 โดยบูรณาการแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554); อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553); อำนาง วิชยานุวัต และคณะ (2553); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553); สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 (2553) และ กระทรวงศึกษาธิการ (2547)

2. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ปัญหาด้านนโยบายและการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการศึกษาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการ

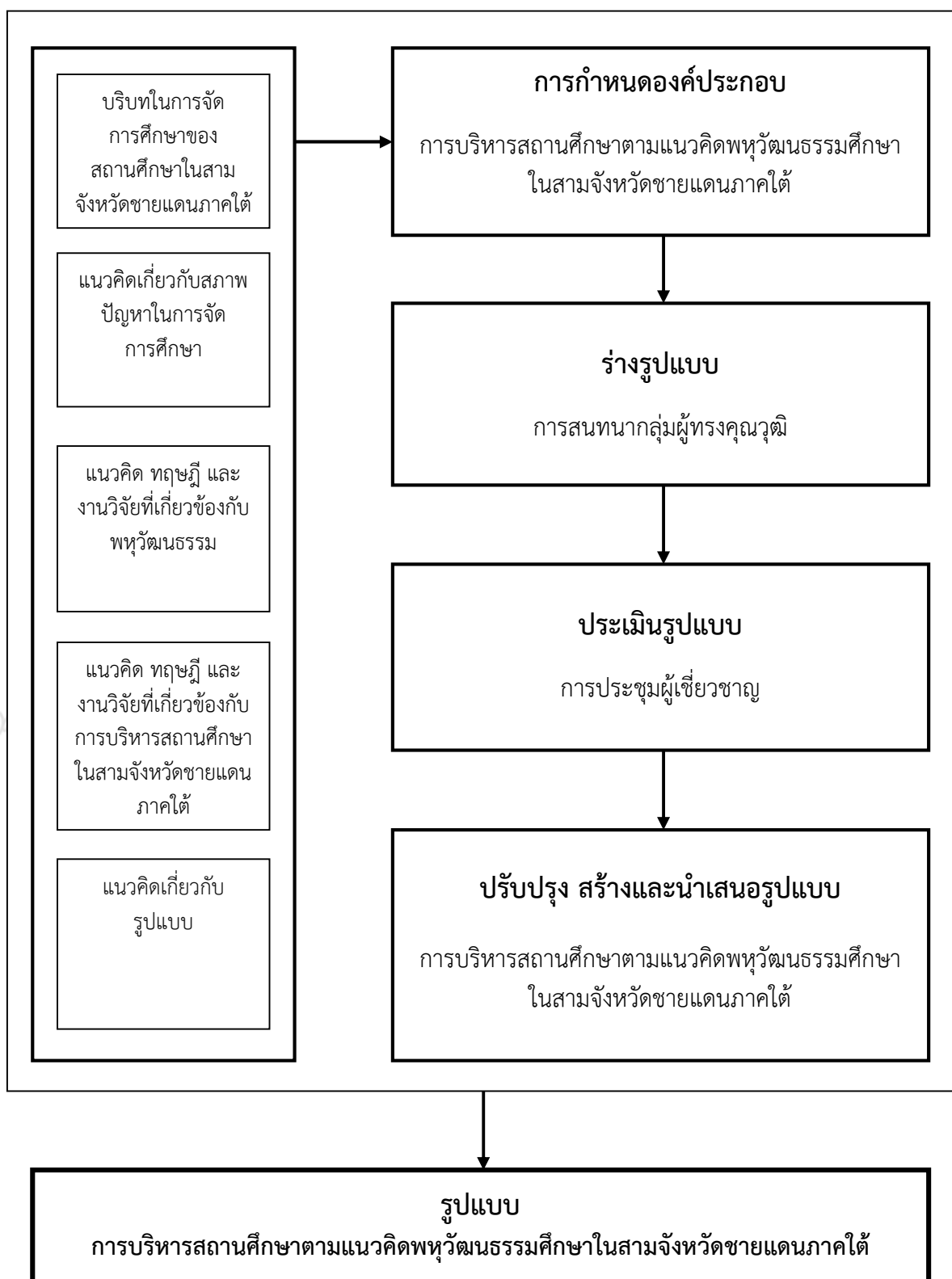
ด้านวิถีชีวิตอิสลามสอน ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน โดยบูรณาการแนวคิดของ อานาจ วิชยานุวัตติ และคณะ (2553); สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2553); จงรัก พลาศัย (2552); สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551); นวรัตน์ รามสูตและคณะ (2549); สำนักงานพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขต 2 (2548); ไช่มุก อุทยานวลี (2548) และ ศศิธร สุวรรณมณี (2545)

3. แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาธรรมศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีของ วุฒิสักดิ์ โกชนกุล (2556); นฤพล ตังวิเศษ (2554); ไช่มุก อุทยานวลี (2552); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2552); วิลาศ โพธิสาร (2552); อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551); บัญญัติ ยงย่วน (2551); บรรจง ฟ้ารุ่งสาบ (2550); ชูพินิจ เกษมณี (2547); เกสรี่ ลัดเลียและคณะ (ม.ป.ป.); Bank (1994, อ้างถึงใน รัฐิมติ อาพัทธนานนท์, 2551); Miralis (2006); Gay (2004); Canen (2002); Mitchell and Salsbury (1999); Cortes (1996); Bank (1994); Baruth and Manning (1991); Banks และ Banks (1989); Grant and Sleeter (1988, อ้างถึงใน Banks, 1989) และ Dolce (1973)

4. แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาธรรม ประกอบด้วย ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมโดยบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีของ วุฒิสักดิ์ โกชนกุล (2556); กระทรวงศึกษาธิการ (2556); วิจิตร ศรีสะอาด (2556); เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554); อานาจ วิชยานุวัตติ และคณะ (2553); นงศิริณี โมลิกะ (2553); บัญญัติ ยงย่วน และคณะ (2553); อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553); เรชา ชูสุวรรณ (2553); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551); บัญญัติ ยงย่วน (2550); อับดุลชะกูร์ บินซาฟีอี (2549); Sather และ Henze (2001, อ้างถึงใน เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); Gay (2004); Riehl (2000); Mitchell and Salsbury (1999); Bank (1997); Bank (1994, อ้างถึงใน รัฐิมติ อาพัทธนานนท์, 2551) และ Cortes (1996)

5. แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรูปแบบ โดยบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีของ เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ (2553); ทิศนา แคมมณี (2551); ขวลิต เกิดทิพย์ (2550); สมาน อัสวภูมิ (2537); เยาวดี วิบูลย์ศรี (2536); นิคม ทาแดง (2536); บุญชม ศรีสะอาด (2533); สวัสดิ์ สุคนธรังสี (2520); วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547) Longman (1992); Bardo และ Harman; (1982) Smith and Others; (1980) และ Good (1973)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รูปแบบการบริหารสถานศึกษา** หมายถึง แผนภาพที่เป็นการเชื่อมโยงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. **พหุวัฒนธรรมศึกษา** หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมีความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค มีเสรีภาพ มีการยอมรับซึ่งกันและกันของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น เชื้อชาติหรือกลุ่มพันธุ์ ภาษา ศาสนา เพศ ชนชั้นทางสังคม ได้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและการเลือกปฏิบัติ และลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน

3. **การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา** หมายถึง การดำเนินการหรือการจัดการของผู้บริหารในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ได้รับความเป็นธรรม มีความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค มีเสรีภาพ มีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการให้ออกาสสร้างความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

3.1 **ผู้บริหารตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา** หมายถึง ผู้บริหารที่บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชน มีภาวะผู้นำ มีคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ซึ่งต้องมีการการแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถประยุกต์แนวทางจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่าง ครู นักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมความแตกต่างได้อย่างมีความสุข เป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการจัดการศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม รวมถึง การจัดการศึกษาในเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัดให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม

3.2 **ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม** หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรมที่ มุ่งเน้นให้นักเรียนในสังคมมีความเท่าเทียม เสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม ทั้งในด้านโอกาสของการได้รับการศึกษา ความเท่าเทียมของโอกาสในการประสบความสำเร็จทางการศึกษา เป็นนักบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

3.3 หลักสูตรและการเรียนการสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้จัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมถึง การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาตามขอบเขตของ ศาสนา ฐานะทางสังคม ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษาของนักเรียนทุกคน

3.4 การมีส่วนร่วมตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียน มีการพัฒนานโยบายและกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการจัดเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา

4. สถานศึกษาสามจังหวัดชายแดนใต้ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษา

ตอนที่ 3 การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

ข้อมูลการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถจำแนกตามสังกัดออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ การศึกษาในระบบมีสัดส่วนมากกว่านอกระบบ โดยมีการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน ดังรายละเอียดดังนี้

1. การจัดการศึกษาในระบบ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การศึกษาของรัฐ และเอกชน ซึ่งรัฐบาลรับผิดชอบ 11 สังกัด และเอกชนรับผิดชอบ 5 สังกัด ซึ่งสัดส่วนของผู้เรียนในสังกัด สพฐ. มีจำนวนร้อยละ 51.13 มากกว่าสังกัดอื่น

2. การจัดการศึกษานอกระบบ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การศึกษาของรัฐ และเอกชน ซึ่งรัฐรับผิดชอบ 3 สังกัด และเอกชนรับผิดชอบ 3 สังกัด ซึ่งสัดส่วนของนักเรียนในสังกัดของรัฐมีร้อยละ 20.92 ส่วนสังกัดเอกชนมีจำนวนร้อยละ 79.08

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554) ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนสถานศึกษา ผู้สอนและผู้เรียน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ มีสถานศึกษา จำนวน 1,614 แห่ง มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 26,586 คน และมีจำนวนนักเรียน จำนวน 456,983 คน ซึ่งมีสัดส่วนที่มากที่สุด จึงเป็นส่วนสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรูปแบบในการจัดการศึกษาที่หลากหลายและสอดคล้องกับข้อกำหนดในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2547 คือ การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนกระทั่งระดับอุดมศึกษา หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาประกอบไปด้วยหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็นต้น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554) ซึ่งจะกล่าวถึงการจัดการศึกษาโดยทั่วไป กับการจัดการศึกษาเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรในวัยเรียนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553 ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2551 – 2554 รัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการใช้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณสุขภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญการพัฒนาคคนและสังคมให้มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และประชาชนมีความสุข ได้กำหนดให้มนโยบายการศึกษา 10 ประการ ดังนี้

1.1 ยกย่องคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา

1.2 การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.3 พัฒนาหลักสูตรปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

1.4 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้อย่างจริงจัง รวมทั้งการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างกว้างขวาง

1.5 ดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้ครอบครัวผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก

1.6 เพิ่มโอกาสให้แก่เยาวชนในการศึกษาต่อผ่านกองทุนให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต และเชื่อมโยงกับนโยบายการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถของประเทศ

1.7 สนับสนุนการให้ทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศสำหรับผู้ด้อยโอกาส

1.8 สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและการบริการ

1.9 เร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศพร้อมทั้งพัฒนารับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากล

1.10 ขยายบทบาทของระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านองค์กรต่างๆ

2. การจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตร และการเรียนรู้ของนักเรียน

การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของนักเรียน มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาสามัญ วิชาชีพ และศาสนามีการเรียนรู้แบบบูรณาการให้สามารถเทียบโอนกันได้ระหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกัน และต่างรูปแบบ จัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระบบ 2 หลักสูตรในโรงเรียนของรัฐ ทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรอิสลามศึกษา โดยหลอมรวมบูรณาการ 2 หลักสูตร เข้าด้วยกัน อันจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีความเข้มแข็งทั้งทางด้านวิชาการ และศาสนา จนเป็นที่ยอมรับของชุมชนด้วยแรงผลักดันการให้เปิดโรงเรียน 2 หลักสูตร คือ มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรหลอมรวมกัน ใช้โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 200 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 89 โรงเรียน รวมทั้งหมด 289 โรงเรียน

2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีโรงเรียนคู่ขนาน โดยให้โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ร่วมกับศูนย์การศึกษาศาสนาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา สามารถใช้บุคลากรครูผู้สอน อูस्ताซ และทรัพยากรต่างๆ ร่วมกับศูนย์การศึกษาศาสนาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ได้ เป็นลักษณะเสมือนโรงเรียนที่โรงเรียนนอกร่วมกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีโรงเรียนคู่ขนานจำนวน 140 คู่ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้ว

3) ส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ระบบ สองภาษา (ภาษาไทยและมลายู) ในโรงเรียนได้อีกด้วย โดยในปีการศึกษา 2550 ส่งเสริมให้มีโรงเรียนที่สอนสองภาษา (ภาษาไทยและมลายู) จำนวน 36 โรงเรียน และปีงบประมาณหน้าจะขยายเพิ่มขึ้น ให้ครบ 100 โรงเรียน

4) ให้มีโครงการค่ายเยาวชน ICT ชั้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เด็กและเยาวชนได้ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้พบเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ๆ ในโลกกว้าง

5) จัดให้มีโครงการรณรงค์ใจสู้น้องชาวใต้ โดยจัดครู อาจารย์ที่มีเทคนิควิธีสอนเก่งๆ มีความสามารถเฉพาะตัวทางด้านวิชาการดีเลิศลงไปช่วยสอนกวดวิชา ช่วยติวเข้มให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนอีกวิธีหนึ่ง

2.2 การพัฒนาครู และการเรียนการสอน

การพัฒนาครูและการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูด้านการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีสอนรูปแบบใหม่ จัดครูอัตราจ้างจำนวน 1,639 อัตรา เข้าไปทดแทนครูที่ขอย้ายออกจากพื้นที่ และได้จัดอบรมพัฒนาครูอัตราจ้าง เหล่านั้นด้วยคณะกรรมการได้อนุมัติให้ปรับเปลี่ยนครูอัตราจ้าง 1,639 อัตรา วิทยากรสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 882 อัตรา และครูอัตราจ้างสอนศาสนา 97 อัตรา เป็นพนักงานราชการแล้ว สำหรับการพัฒนาครูในสถาบันศึกษาปอเนาะ และครูผู้สอนศาสนาอิสลามนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศมาเลเซีย จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูในสถาบันศึกษาปอเนาะและครูผู้สอนศาสนาอิสลามของประเทศไทย โดยจัดส่งครูปอเนาะและครูสอนศาสนาอิสลามของไทย โดยจัดส่งครูปอเนาะและครูสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล จังหวัดละ 20 คน รวมทั้งหมด 100 คน ไปอบรมที่สถาบันฝึกหัดครู เหมองกอง อิบบราฮิม เมืองยะโฮร์ บารูสถาบันฝึกหัดครู ตุน ฮุสเซนออน เมืองบาตู พายัส สถาบันฝึกหัดครูสตรีมลายู เมืองมะลากา สถาบันฝึกหัดครูราชา มาเลวา เมืองสะลัมบัน สถาบันฝึกหัดครูอิสลามเมืองบารู สถาบันละ 20 คน ซึ่ง ทางสถาบันฝึกหัดครูประเทศมาเลเซียทั้ง 5 แห่ง จัดการอบรมให้โดยใช้ภาษามาเลเซียและมาลายูท้องถิ่น สื่อสารกันกับครูไทย ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น โปรแกรม Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Power Point และ Internet เบื้องต้นรวมถึง การผลิตสื่อมัลติมีเดีย ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนศาสนาได้ดีมาก ครูไทยทุกคนได้ความรู้จากการเรียนในห้องเรียนและการออกไปศึกษานอกสถานที่ดูการเรียนการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2.3 การพัฒนาสถานศึกษาของรัฐ

การพัฒนาสถานศึกษาของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีโรงเรียนยอดนิคม ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 11 โรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพวิชาการ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และ ICT เช่น โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง โรงเรียนสตรียะลา โรงเรียนเบตรงวีระราษฎร์ประสาน จังหวัดยะลา โรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนคีรีราชศึกษา จังหวัดปัตตานี โรงเรียนนราธิวาส โรงเรียนนราสิกขาลัย โรงเรียนสุโขทัยไกลก จังหวัดนราธิวาส โรงเรียนนาทวีวิทยาคม โรงเรียนสะเดาธรรมชัยกัมพลานนท์ อนุสรณ์ จังหวัดสงขลา ให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการและด้านศาสนา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถให้บริการโรงเรียนใกล้เคียงได้ มีคุณภาพเป็นที่ไว้วางใจแก่ประชาชนและผู้ปกครองของนักเรียน
- 2) จัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์จังหวัดยะลาขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ได้ปรับจากโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนนี ที่จังหวัดยะลา เป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับนักเรียนจากท้องถิ่นตำบลต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าเรียนตำบลละ 1 คน
- 3) จัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพิ่มอีกจำนวน 5 โรงเรียน ในจังหวัด ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา เพื่อช่วยเหลือและรองรับเด็กนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง

3. สำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

มีการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษา เอกชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษา เอกชนเป็นหน่วยงานประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการการศึกษาเอกชนในจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบายการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ เร่งรัด นิเทศและติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนทุกประเภท สถาบันศึกษาปอเนาะ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด มีการจัด การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 3 แบบการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับการส่งเสริม การศึกษาเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังต่อไปนี้

1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ในปัจจุบันได้ดำเนินการ จัดการศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 กำหนดให้โรงเรียนเอกชนมีความเป็นอิสระใน การบริหารและการจัดการศึกษา ภายใต้การกำกับ ติดตาม และการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษา และโรงเรียนเอกชนต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรมการบริหารศึกษา ทำหน้าที่ในการบริหารการศึกษาและจัดการด้านการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน นอกจากนี้รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนภาษี หรือการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามความเหมาะสม โดยสถานศึกษาจะได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายยึดตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ดังนี้

(1) รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่นักเรียน คือ ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์ให้แก่นักเรียนทุกคน รวมทั้งจัดสรรค่าใช้จ่ายพิเศษให้แก่ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และนักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษเพิ่มเติมตามความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ในอัตราเท่ากับนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

(2) สถานศึกษาเก็บค่าธรรมเนียมอื่นๆ เพื่อพัฒนาการศึกษานอกเหนือจากส่วนที่รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลของนักเรียน และค่าธรรมเนียมอื่นๆ ให้ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่นๆ ของโรงเรียนเอกชน ว่าด้วยเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนเอกชน

(3) สถานศึกษาเอกชนสามารถรับบริจาคและระดมทรัพยากรองค์กร หน่วยงาน สมาคม และประชาชนทั่วไป โดยสถานศึกษาต้องเสนอโครงการในการขอรับบริจาคและระดมทรัพยากรที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการอำนวยการและการบริจาคโดยสมัครใจ

2) การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานระหว่างวิชาทางศาสนาและวิชาสามัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้วิชาการทางศาสนาพร้อมๆ กับวิชาสามัญและวิชาชีพ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาส่วนที่นอกเหนือจากสถานศึกษาอื่นๆ โดยทั่วไป โดยต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะมาเป็นผู้รับบริการทางการศึกษา และเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวง ศึกษาธิการได้ดำเนินการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาของเด็กไทยมุสลิมให้สูงขึ้น และได้จัดโครงการอุดหนุนส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสามัญ วิทยาศาสตร์และวิชาชีพให้ได้ผลดี เหมาะสมสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเร่งรัดพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ภาคใต้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณลักษณะของโรงเรียนที่สามารถเข้าร่วมโครงการนี้ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนา ได้แก่ มีการบริหารจัดการได้ดี มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง และดำเนินกิจการโรงเรียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติอย่างเต็มเวลา มีครูเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนมีอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้วางนโยบายในการพัฒนาและอุดหนุนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้ง 3 สายวิชา คือ วิชาศาสนา วิชาสามัญ และวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ด้วยการเร่งปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาวิชาศาสนาให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับการเรียนวิชาศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ และให้สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ รวมถึงการเร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดการเรียนการสอนระยะสั้นที่เหมาะสมและสนองความต้องการของชุมชน ให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้ และเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554)

ต่อมาให้มีการปรับปรุงระบบการรับรองมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา เอกชนให้เป็นระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิธีการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่ชัดเจนมากขึ้น กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดให้ดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น มีการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มีความยืดหยุ่นและสมบูรณ์ทั้งในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ จัดบรรยากาศการเรียนรู้ ใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดำเนินการบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ มีการพัฒนาและจัดระบบการประเมินคุณภาพภายในของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนบริหาร การเงินของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อ การศึกษา สนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญา และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการ จัดการ และปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ

3) การบูรณาการการศึกษาสามัญ – ศาสนา

การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบูรณาการการศึกษาสาย การศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาสามัญและการศึกษา ศาสนาไปพร้อมกัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาแบบการบูรณาการการศึกษาสามัญ – ศาสนา เป็นการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนทางด้านศาสนาสามารถที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนในสายสามัญอย่างเดี่ยวได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา รวมถึงการสามารถเทียบโอนรายวิชาการ ในโรงเรียนได้โดยการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดผลผลิตสำคัญ 5 ด้าน (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) ดังนี้

(1) ด้านผู้เรียน มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการความสามารถ อายุ และบุคลิกลักษณะของผู้เรียนเพื่อให้สามารถสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ ให้เกิดแก่ผู้เรียน ทั้งด้านทัศนคติ ค่านิยม ศีลธรรม และพฤติกรรมที่บ่งบอกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

(2) ด้านหลักสูตร โรงเรียนต้องจัดหลักสูตรให้สามารถพัฒนาผู้เรียนรวมถึง การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ การเข้าถึงเทคโนโลยี ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสู่การพัฒนาสังคมต่อไป

(3) ด้านครู ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนและการดูแลผู้เรียนทั้งยังมีศีลธรรมที่ดีงาม

(4) ด้านผู้บริหาร ต้องเป็นบุคคลสำคัญอันดับแรกที่จะนำบทบัญญัติและ แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักการศาสนาอิสลามมาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามี ความสามารถในการควบคุมงาน มีความรับผิดชอบต่องาน มีคุณลักษณะและมารยาทที่งดงาม มีสมรรถนะในงาน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความยุติธรรม

(5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมีการพัฒนานโยบายและกำหนด แนวทางการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรม ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการจัดการศึกษา ในสถาบันการศึกษาของรัฐระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนการสอนสายสามัญทั้งระดับ ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งอยู่ความดูแลของสำนักงานเขต พื้นที่

2. โรงเรียนสองภาษา ซึ่งสอนโดยใช้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานและสอนภาษาอาหรับหรือมาลายูท้องถิ่นเสริมแก่นักเรียนมุสลิม ซึ่งอยู่ความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. โรงเรียนสองระบบ เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนสองหลักสูตร คือ หลักสูตรสามัญและหลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่กัน ซึ่งอยู่ความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการบูรณาการการศึกษาสายการศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาสามัญและการศึกษาศาสนาไปพร้อมกัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาแบบการบูรณาการ การศึกษาสามัญ – ศาสนา เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทางด้านศาสนาสามารถที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนในสายสามัญอย่างเดียวได้เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา รวมถึงการสามารถเทียบโอนรายวิชาการในโรงเรียนได้

4. โรงเรียนคู่ขนาน เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนปกติ แต่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในพื้นที่ ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 12

5. โรงเรียนวิถีพุทธ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเรื่องหลักธรรมตามแนวพุทธศาสนา (อำนาจ วิทยานูวัตติ และคณะ, 2553)

สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นสำคัญหลายประเด็น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษา และได้สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านนโยบายและการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการศึกษา

อำนาจ วิทยานูวัตติ และคณะ (2553) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาในการจัดการศึกษา ด้านนโยบายซึ่งเป็นปัญหาจากการที่รัฐใช้นโยบายการศึกษาพร้อมกับนโยบายผสมผสานทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดปัญหาการต่อต้านระบบการศึกษาของรัฐจากคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่น เช่นเดียวกับ จงรัก พลาศัย (2552) ได้กล่าวว่า ในการจัดการศึกษา รัฐใช้นโยบายการศึกษาในอดีตมุ่งเน้นเสริมสร้างบูรณาการการเมือง การผสมผสานทางวัฒนธรรม อันนำมาซึ่งปัญหาการต่อต้านระบบการศึกษาของรัฐ โดยคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นทั้งที่รุนแรงและการตอบโต้โดยอ้อม เช่น การหันไปสนับสนุนให้บุตรหลานได้เรียนตามระบบการศึกษาวัฒนธรรมมาตุภูมิอยู่หลากหลาย เช่น โรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะ ตลอดจนการศึกษาที่กึ่งหนึ่งรับอิทธิพลการศึกษาแผนใหม่ที่จัดการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ คือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การเรียนในสถานศึกษาดังกล่าว

มุ่งส่งเสริมทั้งวัฒนธรรมด้านภาษา ศาสนา ไปพร้อมๆ กัน การศึกษาและวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่จึงมีรากฐานที่ผนึกรวมกันอย่างเหนียวแน่น จึงเป็นปัญหาการศึกษาในระดับนโยบายนำไปสู่วัฒนธรรมสายเดี่ยว สอดคล้องกับ นวรัตน์ รามสูตและคณะ (2549) กล่าวว่า การใช้นโยบายส่งเสริมการเรียนระบบหลักสูตรที่เน้นวัฒนธรรมภาษาไทยต่อคนท้องถิ่นในวัฒนธรรมมลายู ยังกลายเป็นนโยบายที่ปลูกเร้าให้คนท้องถิ่นต่อต้านระบบการศึกษาของรัฐพร้อมๆ กัน

2. ด้านคุณภาพการศึกษา

อำนาจ วิชยานุวัติ และคณะ (2553) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า คุณภาพการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานและมีแนวโน้มตกต่ำลง กล่าวคือ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลประเมินต่ำกว่าพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทยมาโดยตลอด ประกอบกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ครูไม่สามารถสอนได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โรงเรียนขาดสื่อเทคโนโลยี ครูที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการสอนสูงย้ายออกนอกพื้นที่จำนวนมาก ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำลง จากข้อมูลผลการสอบ NT ชี้ว่า เด็กในสามจังหวัดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยในกลุ่มวิชาหลักเพียงร้อยละ 30 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้และค่าเฉลี่ยของประเทศ ผลการทดสอบแห่งชาติชั้นพื้นฐาน : O – NET พบว่าโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 90) จะอยู่ในอันดับหลัง – หลังสุด อีกทั้งผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาต่างๆ ที่ประเมินโดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าสถานศึกษาทุกประเภทในพื้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่มาก

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขต 2 (2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อนปี 2547 พบว่า มาตรฐานต่ำมากเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ คะแนนเฉลี่ยคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอยู่ที่ 43.1% ประชากรจบการศึกษาต่ำกว่า ป.6 มีถึง 44.85% มีผู้จบปริญญาตรีขึ้นไปเพียง 3.5% ทั้งนี้ อาจเกิดจากปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่น ทำให้มีผลต่อคุณภาพการศึกษานักเรียน ที่เป็นคนท้องถิ่นยังขาดโอกาสที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ทำให้เสียเปรียบโดยเฉพาะปัญหา ในด้านการใช้ภาษา ความยากจน อันเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นที่ต้องย้ายถิ่น เพื่อหางานทำกับครอบครัวทำให้อัตราการขาดเรียนสูง โดยเฉพาะนักเรียนที่ต้องเรียนทั้งวิชาสามัญและเรียนทางศาสนา ต้องใช้เวลาเรียนมากปัญหา สถานการณ์ความไม่สงบ การปิดโรงเรียนเป็นระยะๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์รุนแรงที่อาจส่งผลกระทบต่อโรงเรียนและบุคลากรการศึกษา นักเรียน การขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถในพื้นที่ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลต่อคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้น

ส่วน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจุดอ่อนสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขและกลายเป็นความยากลำบาก ในการดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้จากข้อมูลของสำนักทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (สทศ.) พบว่า นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกวิทยายกเว้นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ จากข้อมูลคะแนน National Test ของเด็กในจังหวัด ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มีคะแนน ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา เฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ 74 –76 ของประเทศ และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้และค่าเฉลี่ยของประเทศ มาก ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การขาดแคลนครู การขาดแคลนสื่อ และเทคโนโลยี ที่ช่วยส่งเสริม การเรียนรู้ การมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อยกว่าภูมิภาคอื่น การมีฐานะยากจน เป็นต้น นอกจากนี้ ปัญหาคุณภาพการศึกษาเข้าขั้นวิกฤตในโรงเรียนขนาดเล็กประมาณ 200 แห่ง ที่ไม่ผ่านการรับรองของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำหรับจุดแข็งและ โอกาสพบว่า นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และมีความกระตือรือร้นในการแสวงหา ความรู้ นอกจากนี้ยังพบว่า ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผู้จบการศึกษาจากต่างประเทศในด้านต่างๆ อยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมากที่สามารถเข้ามาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพได้

3. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

อำนาจ วิทยานูวัตติ และคณะ (2553) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาในการจัดการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ การขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา จากการที่ครูและ บุคลากรทางการศึกษาย้ายออกจากพื้นที่จำนวนมาก ทำให้ทางโรงเรียนมีครูอัตราจ้างสอนเป็นส่วน ใหญ่ ส่งผลต่อการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษาโดยรวม และคุณภาพครูผู้สอน สืบเนื่องจาก ปัญหาขาดแคลนกำลังครู ไม่ว่าจะเป็นการย้ายเข้าย้ายออกหรือการออกกลางคันของครูในโรงเรียนทั้ง ในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนของรัฐ ตามนโยบายที่ให้ครูสามารถย้ายไปช่วยราชการนอกพื้นที่ ทำให้การอบรมพัฒนาครูต้องสูญเสียเปล่าเนื่องจากต้องอบรมครูประจำการใหม่ทุกครั้งเมื่อมีการย้ายเข้า ย้ายออก โรงเรียนไม่สามารถบรรจุครูใหม่ได้เนื่องจากครูที่ย้ายออกนอกพื้นที่ยังคงมีรายชื่อทะเบียนครู ที่โรงเรียนเดิม

ส่วน โรงเรียนเอกชนเองก็มีปัญหาการสูญเสียกำลังครูที่ไปบรรจุเข้าโรงเรียนของรัฐ ตามนโยบายบรรจุครูประจำการในพื้นที่ ส่วนครูในตาติกาที่ประสบปัญหาทั้งด้านกำลังคนและความรู้ โดยเรื่องพัฒนาการเด็ก เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการจัดสรรอัตรากำลังให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น แต่ โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ยังประสบปัญหาการขาดแคลนครูเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ โดยไม่สามารถหาครูเข้าไปสอนได้โดยเฉพาะใน พื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์รุนแรงบ่อยการมีนโยบายใช้คนในพื้นที่แม้จะสนองความขาดเชิงปริมาณได้ แต่ก็

พบว่าคนในพื้นที่ขาดศักยภาพในการทำงานเป็นจำนวนมาก และในหลายกรณีกลับก่อปัญหาให้โรงเรียนเนื่องจากเป็นลูกหลานหรือญาติของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เป็นต้น เช่นเดียวกับ จงรัก พลาคัย (2552) ได้กล่าวไว้ว่า จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีการลอบยิงทำร้ายครู เฝ้าโรงเรียนดักสู่มวางระเบิดระหว่างการเดินทาง ทำให้โรงเรียนต้องหยุดการเรียนเป็นระยะ ครูขาดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพ ครูขอย้ายออกนอกพื้นที่บุคลากรที่มีคุณภาพในพื้นที่อื่นไม่กล้าเข้าไปทำงานในพื้นที่ขาดแคลนครูกลุ่มสาระที่สำคัญครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องครูขาดความมั่นใจในการจัดการเรียน การสอนและขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัญหาที่มีผลอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ นอกจากปัญหา การขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุการณ์ความไม่สงบคร่าชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษาไป 157 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2555) ปัญหาพื้นฐาน เรื่องการขาดแคลนครูที่มีคุณภาพก็ยังคงอยู่ ในทุกพื้นที่โดยเฉพาะในวิชาหลัก 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งร้อยละ 70 ของครูที่ขาดแคลนตกอยู่ใน 4 วิชาหลักนี้ ปัญหาความไม่สงบยังทำให้ครูที่มี ประสบการณ์การสอนสูงๆ ขอย้ายออกจากพื้นที่กว่า 1,500 คนในรอบสามปี โดยเฉพาะครูไทยพุทธ ในขณะที่ครูที่บรรจุใหม่เข้าไปทำงานมีประสบการณ์น้อย ครูที่มีขีดความสามารถจากภูมิภาคอื่นๆ ก็หวาดกลัวไม่กล้าสมัครเข้าไปสอนในพื้นที่ จึงทำให้สถานการณ์ที่ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพยิ่งขาดแคลน เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบยังทำให้ความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนใน กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอ่อนแอลงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นลูกโซ่

และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา (2551 อ้างถึง ในสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ได้เสนอว่า ปัญหาเรื่องความไม่ปลอดภัยของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัญหา ใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา สภาพโรงเรียนที่ถูกเผาหรือทำลาย กว่า 200 แห่ง ครูและบุคลากร นักเรียน นักศึกษาที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต เป็นปัจจัยที่ทำให้คณะครู เสียขวัญกำลังใจไม่กล้ามาสอนตามปกติ โรงเรียนต้องปิดชั่วคราวทุกครั้งที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงใน พื้นที่ใกล้เคียงเฉลี่ย 30 – 40 วันหรือร้อยละ 20 ของเวลาเรียนปีต่อปี ส่งผลต่อคุณภาพการเรียน การสอนให้ยิ่งตกต่ำลง จากรายงานสรุปของศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ และสิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี (2536) ได้ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา ในระดับประถม พบว่า ครูบางส่วนยังไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ ครูขาดเทคนิควิธี สอนที่ดี ขาดความพร้อมในการสอนและการใช้ภาษาไทยไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัด และประเมินผลนักเรียน และขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

4. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนหลักศาสนาตามวิถีชีวิตอิสลามเป็นเรื่องสำคัญและเป็นความต้องการทางจิตวิญญาณของชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชากรร้อยละ 80 เป็นชาวมุสลิม อย่างไรก็ตามแม้ว่ารัฐบาลจะได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมการสอนอิสลามศึกษาทั้งในโรงเรียนของรัฐและเอกชนมาโดยตลอด ทั้งในรูปแบบของเงินอุดหนุนและค่าจ้างครูสอนศาสนา ก็ยังปรากฏปัญหาสำคัญที่ยังพบทั่วไป คือ ความหลากหลายของโรงเรียนสอนศาสนา ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนา รวมถึงสถาบันศึกษาปอเนาะ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่แม้จะมีการสอนศาสนาอิสลาม แต่ก็ยังมีความหลากหลายในด้านคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างโรงเรียนที่สอนศาสนาด้วยกัน เด็กจำนวนมากจบในโรงเรียนสอนศาสนาแห่งหนึ่งแต่ไม่สามารถเทียบวุฒิผลสัมฤทธิ์กับอีกโรงเรียนได้ ทำให้ต้องไปเรียนซ้ำ ขณะที่ตัวหลักสูตรแม้จะมีการพยายามปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีหลักสูตรกลางที่ทันสมัย แต่ก็ยังมีปัญหาในช่องว่างของการถ่ายโอนหลักสูตรอิสลามศึกษา 2546 สู่อำเภอไปใช้ในโรงเรียนและการจัดระบบเวลาเรียนที่พอเพียงท่ามกลางสถานการณ์ในโรงเรียนที่เปิดๆ ปิดๆ

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในแนวทางการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในกลุ่มสถาบันปอเนาะ ซึ่งที่ผ่านมาแม้จะมีการจัดระเบียบและขึ้นทะเบียนสถาบันปอเนาะอย่างเป็นทางการ แต่ก็มีการประมาณการว่ามีปอเนาะอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้มีการขึ้นทะเบียนและไม่สามารถตรวจสอบแนวทางการจัดการศึกษาและรับรองคุณภาพการศึกษาได้ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ โดยที่นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นๆ ยังมีถึงร้อยละ 20 ของพื้นที่ การส่งเสริมการสอนศาสนาภายใต้หลักคุณธรรมนำความรู้จึงต้องส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงการสอนศาสนาที่มีคุณภาพมาตรฐานทุกศาสนาด้วย

5. ด้านวิถีชีวิตอิสลาม

นวรรัตน์ รามสูตและคณะ (2549) ได้กล่าวว่า ปัญหาของการศึกษาในระบบโรงเรียนในพื้นที่ภาคใต้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาด้านวัฒนธรรม ที่เป็นภาษาการสอนภาษาไทยในสังคมท้องถิ่น ที่อยู่ในกระแสการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนของคนเชื้อสายมลายู ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของท้องถิ่น ย่อมเป็นสิ่งที่ขัดกับการดำรงเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมภาษา นำมาซึ่งสำนึกของกลุ่มคนภายใต้วัฒนธรรมมลายู ที่หวั่นเกรงการละทิ้งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภาษาและเชื้อชาติของตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) , (O - Net) เช่นเดียวกับ ไข่มุก อุทยาวลี (2548) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามนิยมใช้ภาษามลายูท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้สืบทอดกันในครอบครัวและสังคม

ของนักเรียน เมื่อนักเรียนด้อยทักษะในการใช้ภาษาไทย ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอนของครู เพราะนักเรียนไม่เข้าใจภาษาไทยด้อยทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำให้เด็กนักเรียนกลุ่มนี้สอบเรียนต่อในระดับสูงได้น้อย กล่าวได้ว่า ภาษาไทยยังเป็นภาษาที่สอนในชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้น้อย เพราะส่วนหนึ่งไม่ได้พูดภาษาไทยตั้งแต่ที่บ้าน เช่นเดียวกันกับ อำนาจ วิทยานุกูวดี และคณะ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อจำกัดในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนไทยมุสลิม เนื่องจากผู้เรียนนิยมใช้ภาษามลายูเป็นภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนอ่านและใช้ภาษาไทยไม่คล่อง ประกอบกับการที่ผู้เรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกือบทุกวิชา โดยเฉพาะรายวิชาคณิตศาสตร์ และการอ่านออกเขียนได้ ส่งผลให้แนวโน้มเด็กจะมีคุณภาพตกต่ำลงเรื่อยๆ

6. ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

อำนาจ วิทยานุกูวดี และคณะ (2553) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ความไม่ทั่วถึง ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ชาติเอกภาพในการบริหารจัดการศึกษา และการประสานในแนวราบระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่สามารถระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานด้านความมั่นคงภายในประเทศ ผู้ปกครองและประชาชนในพื้นที่ไม่มั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการพัฒนาชุมชนและการศึกษาที่ไม่เต็มที่ ขาดการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อนำความรู้ความสามารถของเยาวชนและประชาชนระดับปัญญาชน ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน ส่วน ศศิธร สุวรรณมณี (2545) ได้กล่าวว่า ปัญหาจากความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อความอ่อนล้าทางอารมณ์ของผู้บริหาร เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้าน การรับรู้บทบาท ความคลุมเครือด้านบทบาทและความขัดแย้งในองค์กร ด้านการจูงใจในการทำงาน ด้านความผูกพันกับองค์กร

7. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

อำนาจ วิทยานุกูวดี และคณะ (2553) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน คือ ความอ่อนแอในความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จากการที่สถานศึกษาของรัฐมีจำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตกต่ำลงด้วย และมีผลให้โรงเรียนไม่สามารถทำหน้าที่แทนรัฐในการเชื่อมต่อประสานงาน หรือสอดส่องความเป็นไปในชุมชนเพื่อป้องกันเหตุร้ายต่างๆ ได้

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

Banks และ Banks (1989) ได้ให้ความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ไว้ว่า “การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายสำคัญ เพื่อที่จะเปลี่ยนโครงสร้างสถาบันการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละเพศ นักเรียนพิเศษ นักเรียนกลุ่มเชื้อสายต่างๆ กลุ่มสีผิว และกลุ่มวัฒนธรรมทั้งหลายได้มีความเสมอภาคกันในด้านความสำเร็จในการเรียน”

Cortes (1996) กล่าวว่า “การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หมายถึง กระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน มองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงในการพึ่งพาอาศัยกัน ความเสียสละ และความยุติธรรม การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นไม่ได้ต้องการนำไปสู่ความแตกแยก การพัฒนาความเข้าใจ การพึ่งพาอาศัยระหว่างกลุ่มคนอาศัยการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าการแบ่งแยกทางสังคมนั้นเกิดจากการขาดวิจรณ์ญาณของคน การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมจำเป็นสำหรับทุกโรงเรียน ไม่ใช่โรงเรียนที่มีเด็ก และ/หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมเท่านั้น เพราะทั้งนักเรียนและทุกๆ คน จะจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชาติเดียวกัน เพื่อความเข้าใจกันและพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ขยายขอบเขตความหลากหลายทางวัฒนธรรม จากสิ่งที่ใกล้ตัวออกไปสู่สิ่งที่ไกลตัว

Mitchell and Salsbury (1999) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาที่พยายามใช้แนวความคิดค่านิยมเชิงบวกเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และนำไปสู่การปรับปรุงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคน

เกสรี ลัดเลียและคณะ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งให้ทุกคนยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่นๆ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเองและภาคภูมิใจที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ และรู้จักการเลือกใช้ความรู้ให้เหมาะสม

เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ได้กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษา คือ แนวคิดและแนวปฏิบัติทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมีความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค มีเสรีภาพและรักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกัน โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ที่จัดการเรียนการสอนและเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมุ่งมั่นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์ เข้าใจ

ยอมรับและเคารพความแตกต่างกันทั้งด้านเชื้อชาติ สัญชาติ สถานะทางสังคม ความสามารถและ
บทบาททางเพศ ตลอดจนประสบความสำเร็จทางการเรียนและสามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข
โดยไม่แบ่งแยกชนชั้นและวรรณะ

บัญญัติ ยงยวน (2551) มีมุมมองต่อวัฒนธรรมศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่
สภาพแวดล้อมทางการศึกษาประกอบไปด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างกัน เช่น เชื้อชาติ
หรือกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ ชั้นทางสังคม กลุ่มภูมิภาค กลุ่มความต้องการพิเศษ โดยปัญหาของกลุ่มต่างๆ
ดังกล่าวได้รับการตีแผ่และเปรียบเทียบซึ่งสภาพแวดล้อมทั้งหมดในโรงเรียนจะได้รับการปฏิรูปเพื่อ
ส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรม
โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงที่ว่าอคติ การแบ่งแยกและความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติของกลุ่มคน
ที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง ดังนั้น พหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นการปฏิรูปทางการศึกษา โดยการ
จัดการสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาซึ่งมีผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรมเช่น เชื้อชาติหรือ
กลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนา เพศ ชั้นทางสังคมและความต้องการพิเศษอื่นๆ ได้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับใน
ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ลดความขัดแย้ง
ระหว่างกัน

วิลาศ โภธิสาร (2552) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มชนที่อยู่ร่วมกันแต่มี
ความแตกต่างกันทางชาติพันธุ์ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้านความคิด ความเชื่อ การต่อสู้
และมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นทัศนคติการปรับตัว และวิถีการดำเนินชีวิต
ของแต่ละกลุ่มชนที่อยู่ร่วมกันในสังคมใดสังคมหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป พหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมี
ความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค มีเสรีภาพ มีการยอมรับซึ่งกันและกันของผู้เรียนที่มีความแตกต่าง
ทางวัฒนธรรม เช่น เชื้อชาติหรือกลุ่มพันธุ์ ภาษา ศาสนา เพศ ชนชั้นทางสังคม ได้เกิดการเรียนรู้ที่จะ
ยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและการเลือกปฏิบัติ และ
ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่มาจากแนวคิดพหุวัฒนธรรม
Multicultural หรือพหุสังคม Multisocial ซึ่งแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนี้ถูกนำไปใช้เป็น
แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาในชุมชนที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรมทั้งที่มีหลายกลุ่มวัฒนธรรมอยู่
ร่วมกันดังเช่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มวัฒนธรรมไทยมุสลิมภาคใต้ไทยถิ่น
ใต้และไทยเชื้อสายจีนที่ต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และเรียนรู้การอยู่ร่วมกับคนไทย
กลุ่มต่างๆในฐานะของความเป็นคนไทยโดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักประจำชาติ

นอกจากนี้ยังมีชุมชนที่มีลักษณะที่เป็นชนกลุ่มน้อยดังเช่นชาวเลชาวเขาชาวซาไกหรือแม้กระทั่งกลุ่มเด็กพิเศษเด็กด้อยโอกาสประเภทต่างๆที่มีวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของตนเองมีภาษาที่ใช้สื่อสารภายในกลุ่มของตนที่ต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกับคนอื่นๆในประเทศไทยโดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักของประเทศเช่นกัน

เอกรินทร์ สังข์ทอง (2552); อามัดไญนี ดาโอะ (2551); ชูพินิจ เกษมณี (2547) ได้อธิบายว่าแนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมนิยมและสังคมพหุลักษณะ เกิดขึ้นจากการลุกขึ้นเรียกร้องสิทธิของกลุ่มวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในสังคมใหญ่ รวมถึงการปลูกฝังความคิดในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่กลุ่มคนในสังคม ซึ่งต้องพัฒนาค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติที่จำเป็น โดยผ่านกระบวนการศึกษาในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม ในบรรดาประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีการปกครองในลักษณะอำนาจนิยม การปลูกฝังความคิดเรื่องสังคมเชิงเดี่ยวค่อนข้างหยั่งรากลึกและทำให้เกิดนโยบายและมาตรการที่กีดกันต่อกลุ่มวัฒนธรรมย่อยๆ ในประเทศเหล่านั้น อันเป็นที่มาของการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มชนส่วนน้อยในหลายลักษณะ ดังนั้น เพื่อให้สังคมบรรลุถึงความเป็นประชาธิปไตยที่จริงใจ สิทธิเสรีภาพ เสมอภาคและภราดรภาพให้เกิดขึ้นทุกส่วนในสังคมจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งนโยบาย ข้อกฎหมาย มาตรการและแผนการดำเนินงานต่างๆ ให้เกิดการยอมรับและคุ้มครองสิทธิของความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่วน Miralis (2006) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมนิยมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นจะมีการใช้สลับกันเมื่อกล่าวถึงลักษณะของอัตลักษณ์ที่มีความแตกต่างกันโดยเฉพาะ บทบาททางเพศ สถานะทางสังคม อายุหรือความไร้สมรรถนะ อย่างไรก็ตามพหุวัฒนธรรมนิยมสะท้อนมุมมองที่กว้างกว่าเกี่ยวกับมิติของเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา วิถีทางเพศ บทบาททางเพศ อายุ สถานะทางสังคม การศึกษาและพื้นฐานอื่นๆ ทางด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้คำว่าพหุวัฒนธรรมถูกนำไปใช้อย่างหลากหลายในสาขาที่แตกต่างกัน เช่น พหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural education) หลักสูตรพหุวัฒนธรรม (Multicultural curriculum) ดนตรีแนวพหุวัฒนธรรม (Multicultural music) หรือพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) เป็นต้น ทั้งนี้ Dolce (1973) สรุปว่าไม่มีค่านิยมที่เด่นชัดของคำว่าพหุวัฒนธรรมนิยมจะมีการใช้อย่างกว้างๆ เพื่อหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันตามความเชื่อของผู้คน วิถีปฏิบัติของกลุ่มคนที่มีความแตกต่าง เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) และ Canen (2002) มองว่าพหุวัฒนธรรมนิยมเป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงแนวทางในการจัดการกับความท้าทายเกี่ยวกับ อคติที่มีต่อวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ เพศ ศาสนาและลักษณะเฉพาะอื่นๆ

ความสำคัญของพหุวัฒนธรรมศึกษา

ไข่มุก อุทยวาลี (2552) ได้กล่าวไว้ว่า พื้นฐานทางสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเอกลักษณ์เป็นสังคมพหุลักษณะที่มีลักษณะการใช้ชีวิตของคนหลากหลายวัฒนธรรมในสังคมเดียวกัน ดังนั้น การอาศัยอยู่ร่วมกันในท้องถิ่นเดียวกัน และการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต้องอาศัยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแนวทางการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ ที่ต้องมีการยึดหลักการบูรณาการทางสังคมพหุวัฒนธรรมในการจัดการศึกษาเพื่อไปสู่การยอมรับความหลากหลายในเอกลักษณ์ของชาติ

เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของพหุวัฒนธรรมศึกษา มีความสำคัญต่อระบบการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาบนพื้นฐานของความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษาจะช่วยบรรเทาความเข้าใจและช่วยให้ผู้คนที่มีความพื้นฐานแตกต่างกันยอมรับและศรัทธาความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนเกิดความเข้าใจในอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของผู้คนที่แตกต่างกันนำไปสู่ความเท่าเทียมและความเสมอภาค

อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า พหุวัฒนธรรมไม่ใช่มีไว้เพื่อให้นักเรียนทราบถึงกลุ่มคนเท่านั้น แต่ยังคงต้องช่วยให้นักเรียนได้ค้นคว้ากับความคิดว่ายังมีอีกหลายวิถีชีวิต ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และมุมมองที่แตกต่างกับของตนเอง จุดประสงค์ของหลักสูตรพหุวัฒนธรรม คือ การสร้างความรู้สึกร่วมกันที่มีต่อพหุวัฒนธรรมเพื่อที่ว่านักเรียนแต่ละคนจะได้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีคุณค่าและมีความเป็นมิตร หรือนับถือบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกับของตน นักเรียนทุกคนมาโรงเรียนพร้อมด้วยลักษณะที่ต่างกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะต้องได้รับการยอมรับจากครูและถือเป็นรากฐานสำหรับกิจกรรมในชั้นเรียน นั่นก็คือ จะต้องมีการรับรู้ความแตกต่างมากกว่าที่จะเพิกเฉยความแตกต่างเหล่านั้นถือเป็นเรื่องสำคัญที่นักเรียนแต่ละคนจะต้องรับทราบและภูมิใจในกลุ่มชนของตน ตลอดจนกลุ่มชนอื่นๆ ในชั้นเรียนการยอมรับกลุ่มชนเช่นนั้นถือเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสิ่ง เชื่อมโยงครูและนักเรียนหรือเรียนด้วยกันนอกจากนี้ยังถือเป็นพื้นฐานในกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องความสัมพันธ์ เพราะฉะนั้น ควรมีการเน้นลักษณะเฉพาะของกลุ่มชนในกระบวนการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาขึ้นไป

บรรจง ฟารูงสาบ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมสำหรับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องคำนึงถึงบริบททางการเมือง สังคม วัฒนธรรม แนวทางในสังคมปัจจุบันมีแนวโน้มที่ต้องจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนให้ตรงกับความต้องการของคนในท้องถิ่น การเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของประชาชนในท้องถิ่นให้มีโอกาสที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกัน ในขณะที่เดียวกันการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเคยถือว่าเป็นปัญหาสำหรับการปกครองท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ในอดีต หรือเงื่อนไข

ทางวัฒนธรรมก็นับได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการนำมาพิจารณาควบคู่กับปัญหาสถานการณ์
พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน

Gay (2004) ได้กล่าวไว้ว่า พหุวัฒนธรรมศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ
ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โรงเรียนจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความแตกต่างของ
ผู้เรียนในด้านต่างๆ ทั้งนี้ นักเรียนจำเป็นต้องเข้าใจประเด็นต่างๆ ทางด้านพหุวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มี
อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของพวกเขา ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษา
จะต้องมีการเชื่อมโยงแนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรม และศาสตร์ความรู้หรือรายวิชาในโรงเรียนโดย
คำนึงถึงประเด็นสองประเด็น คือ ความเป็นจริง (Reality) ทางสังคม และความเกี่ยวข้อง
(Relevance) กับประสบการณ์ของผู้เรียน นอกจากนี้ ครูผู้สอนต้องมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อ
ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการบูรณาการวัฒนธรรมของผู้เรียนเข้ากับการเรียน
การสอน ครูผู้สอนที่มีสมรรถนะทางด้านพหุวัฒนธรรมนั้นจะต้องมั่นใจว่าแนวทางการสอนมีความเป็น
พหุวัฒนธรรม กล่าวคือ ต้องมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายและมีการถ่ายทอดและนำเสนอหลาย
มุมมองสู่ผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของพหุวัฒนธรรมศึกษา จะช่วยสร้างความเข้าใจ และ
ความยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล จากความแตกต่างและความหลากหลายดังกล่าว
ต้องมีการจัดแนวทางการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ที่ต้องมีการยึดหลักการบูรณาการ
ทางสังคมพหุวัฒนธรรมในการจัดการศึกษาเพื่อไปสู่การยอมรับความหลากหลายในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของพหุวัฒนธรรมศึกษา

Bank (1994) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของพหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ในตอนต้นว่า
“Education within a pluralistic society should affirm and help students understand
their home and community cultures.”

“การให้การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ วัฒนธรรมของตนเอง พร้อมทั้ง ยอมรับและ
เข้าใจวัฒนธรรมของผู้อื่นด้วย” ข้างต้น คือวัตถุประสงค์หลัก ของพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยมีแนวทางใน
การปฏิบัติดังนี้

1) การสร้างโอกาสที่เท่าเทียม ให้ความยุติธรรม ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา
ของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม สภาพ
ร่างกาย

2) การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน
ที่มาจากต่างวัฒนธรรม

3) การปรับเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างๆ

4) การปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมขออภิปรายในแต่ละแนวทางในการปฏิบัติของวัตถุประสงค์หลักของพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวทางที่ 1 การสร้างโอกาสที่เท่าเทียม ให้ความสำคัญ ยุติธรรม ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม สภาพร่างกาย ความเท่าเทียมในที่นี้หมายถึงความเท่าเทียมทั้งโอกาสของการได้รับการศึกษา และความเท่าเทียมของโอกาสในการประสบความสำเร็จทางการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการปรับวิธีการสอน และนโยบายการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม ซึ่งหากนำไปใช้ในโรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาความไม่เสมอภาคอย่างที่ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มประสบอยู่ ดังที่ บัญญัติ ยงย่วน (2550) ได้กล่าวถึงความเท่าเทียมกันในโอกาสของการได้รับการศึกษา โดยมากแล้วครูมีบทบาทสำคัญดังนี้

1) ครู มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการสอน และการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ลำเอียง ดังนั้นการรับรู้เจตคติและพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของผู้เรียนต้องเป็นไปในทิศทางบวก

2) ครู จะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

3) ครู จะต้องมีความรู้ เจตคติและทักษะการสื่อสารในชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและจัดกิจกรรมในบทเรียนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลาย

4) ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาในสังคมพหุวัฒนธรรมศึกษา คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเจตคติในเรื่องการยอมรับในบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างจากตน ไม่ว่าจะความแตกต่างนั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือวัฒนธรรม

5) ครู จะต้องปราศจากความอคติความลำเอียงต่อผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตน และเรียนรู้ผู้เรียนกลุ่มต่างๆเพื่อนำไปสู่การสื่อสารและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและส่งเสริมการยอมรับซึ่งกันและกัน

แนวทางที่ 2 การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมและการยอมรับของผู้เรียนในทุกกลุ่มวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ Bank (1994, อ้างถึงใน วิฑิตมดี อापัทธนานนท์, 2551) วิธีการปรับการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1) โรงเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

คือ แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และแนวปฏิบัติในโรงเรียน รวมถึงการสื่อสารไปถึงพ่อแม่และประชาชนว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับพหุวัฒนธรรมศึกษากับผู้เรียน

2) ปรับทัศนคติ ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคลากร

สิ่งสำคัญที่สุดคือ ทัศนคติของบุคลากรซึ่งหมายรวมถึง ครู ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ธุรการ แม่บ้าน ภารโรงและเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงเรียน บุคลากรโดยเฉพาะครูจะต้องเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติใด เพศใด มีความผิดปกติทางร่างกายหรือไม่ ล้วนแล้วแต่มีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยกันทั้งนั้น ความเชื่อเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

3) การจ้างบุคลากรในโรงเรียนให้มีความหลากหลาย

บุคลากรในโรงเรียน เช่นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากรสนับสนุนอื่นๆ ควรมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ ศาสนา และสภาพร่างกาย ความหลากหลายของบุคลากรเช่นนี้ จะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี สิ่งที่ต้องระวังคือ โรงเรียนต้องคำนึงถึงตำแหน่งของบุคลากรที่เป็นชนกลุ่มน้อยด้วย เช่น หากผู้บริหารเป็นชนผิวขาวแต่ ภารโรงเป็นคนผิวดำ จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านลบเพิ่มขึ้นอีกก็เป็นได้

4) หลักสูตรของโรงเรียน

ควรมีการปรับเพื่อให้สะท้อนมุมมองของชนกลุ่มน้อยมากขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมองของชนกลุ่มน้อยเองด้วยไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับหลักสูตรเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหา และประเด็นต่างๆ จากมุมมองของคนหลากหลายวัฒนธรรม

5) เทคนิคการสอน

สำคัญที่สุดคือ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและ การจัดกิจกรรมกลุ่มเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม โดยโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการจัดการอบรมวิธีการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่ครู

6) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

โรงเรียนควรเลือกสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สะท้อนประสบการณ์และประวัติศาสตร์ สื่อการสอนควรจะต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาและมุมมองของทุกกลุ่มชนชาติ

7) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ผู้ปกครองอาจจะลังเล ไม่กล้าเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาเนื่องจากเห็นว่าตนเองไม่มีอำนาจ หรือ ความเห็นของตนไม่ได้รับความใส่ใจจากโรงเรียน ดังนั้น หน้าที่ของโรงเรียนคือการหาวิธีที่จะทำให้ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาให้มากที่สุด

8) การตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

การจัดการศึกษาแบบใดก็ตามต้องหมั่นตรวจสอบและปรับปรุง พัฒนา การจัดการ การศึกษาในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น ตรวจสอบว่าเป้าหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา แบบพหุวัฒนธรรมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นต้น

แนวทางที่ 3 การปรับเปลี่ยนเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้มีความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างๆ แนวทางดังกล่าวมีการแนวทางในการปรับเปลี่ยนอยู่ 4 ระดับ ดังนี้ Bank (1994)

ระดับที่ 1 The Contribution Approach คือการเพิ่มบทบาท เหตุการณ์ ประสบการณ์ต่างๆของเชื้อชาติต่างๆเข้าไปในแบบเรียน โดยให้มีเนื้อหาที่แสดงถึงบทบาทของตัวแทน ของกลุ่มของผู้เรียนในสังคม เช่น กล่าวถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงในวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ของผู้เรียน

ระดับที่ 2 The Additive Approach คือการเพิ่มหรือเสริมสิ่งที่ขาดหายไป ในหลักสูตร เนื้อหา สำคัญ แก่นของเรื่อง เข้าไปโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร

ระดับที่ 3 The Transformation Approach คือ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาใน หลักสูตรทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้งในประเด็นของ เหตุการณ์ แนวคิด ที่ต้องมีความสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย

ระดับที่ 4 The Social Action Approach คือการมีบทบาททางสังคม ดูว่าใน โรงเรียนหรือชุมชนมีปัญหาอะไรบ้างและแสดงบทบาทในการแก้ไขเพื่อนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหา สังคม ให้พัฒนาขึ้น

แนวทางที่ 4 การปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เรียนที่มีความ หลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่มีอะไรสำคัญไปกว่า การสอนของครูที่เข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง ไม่ว่า ผู้เรียนจะมาจากวัฒนธรรมใดก็ตาม ผู้สอนจะต้องมีทักษะ 3 ประการดังนี้

- 1) To Know : รู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เห็นอกเห็นใจ
- 2) To Care : ใส่ใจผู้เรียนทุกคน ไม่ดูถูกดูแคลน
- 3) To Act : ปฏิบัติและกระทำต่อผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมเสมอภาค แล้วจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเท่าเทียมจากผู้สอนอย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ของพหุวัฒนธรรมศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีประเด็นที่เน้นในเรื่องของทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ต้องมีการยอมรับความแตกต่าง มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา และมีการสร้างโอกาสความเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญ ยุติธรรม ความเสมอภาคและการปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมรวมถึงการสื่อสารไปถึงพ่อแม่ผู้ปกครองและประชาชนว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษากับผู้เรียน

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ ศาสนา และสภาพร่างกาย ความหลากหลายของบุคลากรเช่นนี้ จะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดีครูและบุคลากรมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติเป็นผู้ที่ยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและจะต้องปราศจากความอคติความลำเอียงต่อผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตน ใส่ใจผู้เรียนทุกคน และปฏิบัติต่อผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง

3. หลักสูตรของโรงเรียนโดยจัดทำหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นในเรื่องของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณีของนักเรียน เพื่อส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น

ลักษณะของพหุวัฒนธรรมศึกษา

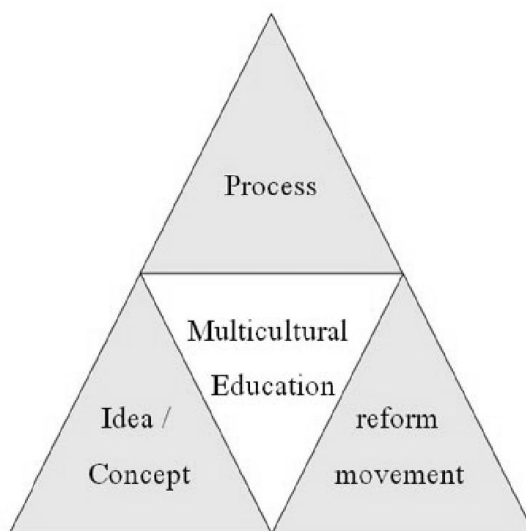
Cortes (1996) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม มีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษาอย่างน้อย 3 ประการคือ

1) แนวคิดหรือมโนทัศน์ (idea or concept) แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา (educational reform movement) และกระบวนการทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม แนวคิดทางพหุวัฒนธรรมจะต้องเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยไม่แบ่งแยก เพศ ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชน เชื้อชาติ หรือลักษณะทางวัฒนธรรม จะต้องมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา

2) การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมเป็นแนวทางในการปฏิรูปทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องยากมากในการที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันการศึกษาซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมาก หลากหลายชนชั้น มีความแตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ และวัฒนธรรม ให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันทางการศึกษาดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาตามแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลง

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์กรรวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น

3) การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมเป็นกระบวนการ มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม จะต้องมีการขจัดความคิดที่เป็นอคติและการแบ่งแยกของกลุ่มต่าง ๆ ในผู้เรียนให้หมดไป โดยเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

ภาพประกอบ 2 แสดงลักษณะการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

(ที่มา : Banks and Banks. (1989) Multicultural Education Issues and Perspectives,)

Banks (1994) กล่าวว่าการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมมี 2 รูปแบบคือรูปแบบที่เน้นให้กลุ่มคนในวัฒนธรรมหลักยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น (Enlightening Power Group Model) และรูปแบบที่เน้นให้กลุ่มคนในวัฒนธรรมย่อยเข้าใจตนเองในบริบททางสังคมของตนเองและวัฒนธรรมหลัก (Share Power Model) และได้กล่าวถึงการศึกษามิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

มิติที่ 1 การบูรณาการเนื้อหาเป็นการปฏิบัติที่ครูใช้ตัวอย่างและเนื้อหาจากหลายๆ วัฒนธรรมและกลุ่มคนหลายๆ กลุ่มเพื่อแสดงมโนทัศน์หลักการทฤษฎีความเห็นในวิชาเรียนและแบบฝึกหัด

มิติที่ 2 กระบวนการสร้างความรู้เป็นกระบวนการที่ครูช่วยให้นักเรียนเข้าใจรับรู้จำเปรียบเทียบประเมินค่าเพื่อค้นหาแสวงหาพิจารณาและตัดสินใจที่จะสรุปความหมายทางวัฒนธรรม

มิติที่ 3 การสอนที่ให้โอกาสอย่างเสมอภาคเป็นการสอนที่ครูปรับปรุงการสอนของครูให้ก้าวหน้าขึ้นเป็นการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ

มิติที่ 4 การลดอคติเป็นมิติที่จะช่วยอธิบายลักษณะของบทศนคติที่มีต่อเชื้อชาติและกลวิธีของนักเรียนที่สามารถช่วยให้เด็กได้พัฒนาเจตคติและค่านิยมแบบประชาธิปไตยเพิ่มสูงขึ้น

มิติที่ 5 อำนาจของวัฒนธรรมและโครงสร้างของสังคมเป็นมิติที่กล่าวถึงการเป็นกลุ่มและการบอกความเป็นเชื้อชาติจะช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนความไม่ได้สัดส่วนในผลสัมฤทธิ์กับการปฏิสัมพันธ์ของทีมงานและนักเรียนระหว่างชนกลุ่มน้อยและเชื้อชาติซึ่งองค์ประกอบที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้นในวัฒนธรรมของโรงเรียนเพื่อให้พลังของนักเรียนจากหลากหลายเชื้อชาติชนกลุ่มน้อยและวัฒนธรรมกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป ลักษณะของพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้มากที่สุดคือการเน้นให้คนกลุ่มวัฒนธรรมย่อยเข้าใจตนเองในบริบททางสังคมของตนเองต้องยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่นด้วยความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้และในการจัดการศึกษาต้องมีเสรีภาพและความยุติธรรม

เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษาจะมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมทางสังคม เกิดการยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างของมิติต่างๆ ทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสำเร็จของสมาชิกในสังคม นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์บนพื้นฐานของความแตกต่างรวมถึงเกิดความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของโลก

อามัดญูนี ดาโอ๊ะ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือ การมีส่วนร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้น แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นต้องประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

1) การเปลี่ยนแปลงตนเองในฐานะครูผู้สอนนั้นต้องตรวจสอบความอคติความลำเอียงและข้อสันนิษฐานของครูมีผลต่อการสอนและประสบการณ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างไร นอกจากนี้ยังต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้คนและสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวเมื่อมีการเข้าใจในประสบการณ์ชีวิตแล้วก็เข้าใจโลกและความสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งนี้ครูต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนในการขจัดความลำเอียงและตรวจสอบว่ามีใครบ้างที่บรรลุผลจากรูปแบบการสอนนี้ถ้าหากต้องการเป็นนักการศึกษาพหุวัฒนธรรมที่ดีและเป็นนักการศึกษาที่มีประสิทธิภาพครูจะต้องทำการตรวจสอบและเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน

2) การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนและระบบการเรียนการสอนการศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องมีการตรวจสอบอย่างมีวิจารณ์ญาณในหลายด้านการเปลี่ยนของโรงเรียนพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย

(1) การสอนเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางคือจะต้องแสดงให้เห็นประสบการณ์ของนักเรียนต่อชั้นเรียนทำให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวาและมีปฏิสัมพันธ์ต้องทำการตรวจสอบว่าวิธีการสอนและรูปแบบการสอนที่มีเป็นการส่งเสริมให้เกิดระบบการกดขี่หรือไม่วิธีการกดขี่ที่พบเช่นการติดตามจะต้องเปิดเผยและเป็นการตรวจสอบอย่างมีวิจารณ์ญาณลักษณะการเรียนและการสอนในโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นที่นักเรียนมากกว่าคะแนนสอบหรือการจัดระดับของโรงเรียนจะต้องมีการเน้นที่การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและสร้างสรรค์ทักษะการเรียนรู้และการตระหนักทางสังคมตลอดจนความเชื่อและการไตร่ตรองการสอนจะต้องให้นักเรียนมีศักยภาพที่เท่าเทียมกันในการบรรลุผลในฐานะผู้เรียนวิธีการสอนจะต้องมีความยืดหยุ่นมากพอสำหรับความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีในทุกชั้นเรียน

(2) สื่อการเรียนการสอนควรจะรวมความคิดเห็นที่แตกต่างและมุมมองของนักเรียนนักเรียนทุกคนควรจะได้รับภาระกระตุ้นให้คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับสื่อต่างๆ เช่น พวกเขากำลังฟังใครอยู่พวกเขาไม่ฟังใครบ้างทำไมถึงผลิตภาพย่นตรแบนนั้นอะไรคือความลำเอียงของผู้เรียนที่มีในงานเขียน

(3) การสนับสนุนของโรงเรียนและบรรยากาศในชั้นเรียนครูจะต้องเตรียมการที่ดีในการส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกให้แก่แก่นักเรียนทุกคน วัฒนธรรมของโรงเรียน ทั้งหมดจะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด เพื่อหาว่าวัฒนธรรมดังกล่าวส่งเสริมให้เกิดการกดขี่หรือไม่ลำดับชั้นในโรงเรียนจะต้องได้รับการตรวจสอบ เพื่อประเมินว่าลำดับชั้นดังกล่าวช่วยให้เกิดการสอนที่ดีสำหรับครูทุกคน

3) การเปลี่ยนแปลงสังคมเป้าหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคมการนำไปใช้งานและการรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันของสังคมแทนที่จะเน้นที่การสอนเพื่อให้ได้คะแนนที่สูง ดังนั้น การศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของตนเองและของโรงเรียนรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมความยุติธรรม และความเสมอภาคทางสังคมในโรงเรียนสามารถสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมในสังคมได้เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะถือว่าบรรลุเป้าหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

วุฒิสกต์ โภชนกุล (2556) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม คือการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาซึ่งมีทั้งนักเรียนชาย-หญิง ผู้มีความสามารถพิเศษ นักเรียนจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย ชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติ และกลุ่มชน โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ดังนั้นความสำคัญ of เป้าหมายในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือ การเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคน ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่า ผู้สอนสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนทุกคนที่มาจากกลุ่มที่

หลากหลาย โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

นอกจากนี้ เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม ยังต้องช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติบางบวกต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ กลุ่มชน และศาสนา จากการศึกษา งานวิจัยต่างๆ มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่า เจตคติทางลบและทัศนคติที่ติดตัวตัวมาของผู้เรียนจากกลุ่มต่างๆ เกิดจากการถ่ายทอดจากบุคคลต่างๆ ในสังคมและสื่อมวลชน ซึ่ง Cortes เรียกว่า “หลักสูตรสังคม (Societal Curriculum)” ส่งผลให้ผู้เรียนจำนวนมาก มีความเข้าใจ ความเชื่อ และทัศนคติที่ผิดเกี่ยวกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ถ้าสถานศึกษาไม่ช่วยพัฒนาเจตคติทางบวกเกี่ยวกับความแตกต่างของกลุ่ม เขาเหล่านั้นก็จะมีความคิดที่เป็นทางลบจนตัวไปจนเป็นผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้น สถานศึกษาจะต้องมีขั้นตอนหรือกระบวนการ ในการที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับความเสมอภาคของสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม กลุ่มชน และเชื้อชาติ ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน ตลอดจนการเข้ารับการศึกษาในแต่ละระดับ

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจะต้องช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษา สถานศึกษาต้องช่วยสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีทักษะทางสังคมที่จะสามารถพิจารณาความแตกต่างของกลุ่มสามารถปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกัน และเรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เมื่อผู้เรียนมองเห็นความเป็นจริงของความแตกต่างของกลุ่ม เขาจะได้รับความเข้าใจที่ถ่องแท้ส่งผลไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันนำไปสู่การเป็นสังคมแห่งพหุวัฒนธรรมในที่สุด

Baruth and Manning (1991) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมที่ควรนำให้คนทุกคนถึงสิ่งเหล่านี้ คือ

- 1) สำนึก เข้าใจและยอมรับนับถือในธรรมชาติของความแตกต่างและคล้ายคลึงในระหว่างวัฒนธรรมต่าง
- 2) รู้ถึงความแตกต่างที่มีอยู่ภายในในกลุ่มครอบครัวต่างๆ ที่มีความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 3) พัฒนาความเข้าใจที่มีดีต่อธรรมชาติและผลกระทบของชาตินิยมตลอดจนถึงผลของชาตินิยมทั้งทางบวกและทางลบ
- 4) พัฒนาเจตคติที่ดีต่อเชื้อสายของบุคคล ยอมรับและใช้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจและเกื้อหนุนให้ความสำคัญต่อสังคม
- 5) จัดและพัฒนาประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะช่วยให้เด็กๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ทั้งด้านทักษะความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่จำเป็นต้องอยู่อาศัยในสังคมที่มีเชื้อสาย และวัฒนธรรมที่หลากหลาย

Bank (1994) เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามระดับการพัฒนานักเรียนของ ทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมที่กล่าวไว้ 6 ระดับดังนี้

- 1) ระดับที่ 1 กลุ่มหลังวัฒนธรรมตนเองปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น
- 2) ระดับที่ 2 กลุ่มหลังวัฒนธรรมอื่นปฏิเสธวัฒนธรรมตนเอง
- 3) ระดับที่ 3 ยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง
- 4) ระดับที่ 4 ยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น
- 5) ระดับที่ 5 สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและแสดงออกถึงความเป็นของ

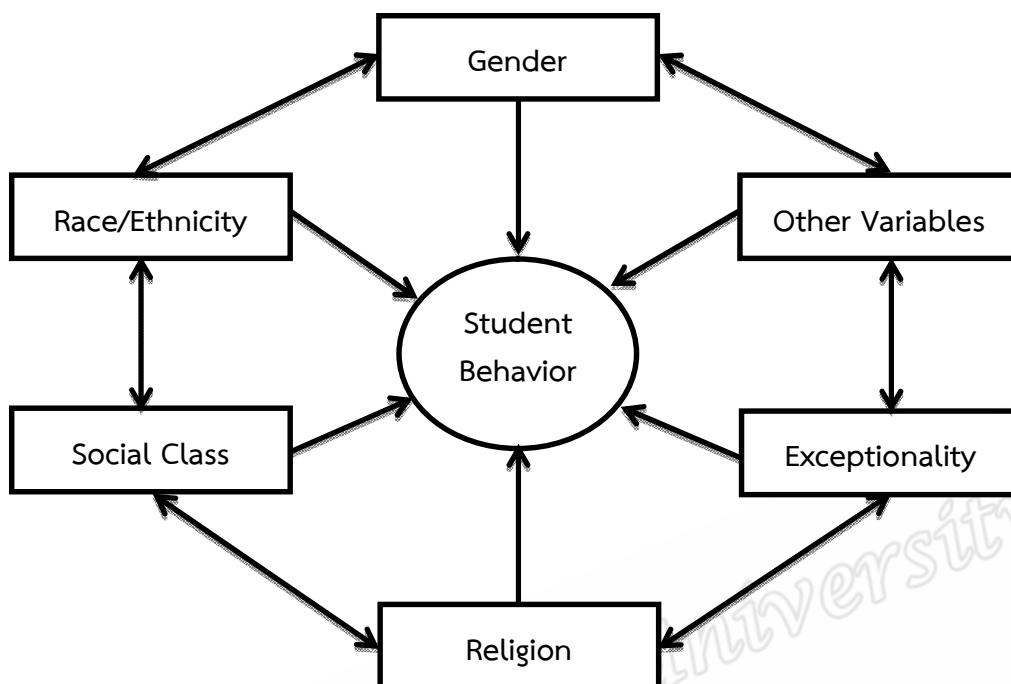
ชาติของตน

- 6) ระดับที่ 6 สะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก

กล่าวโดยสรุป เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นการมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมกัน ทางสังคม เกิดการยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างมีทักษะทางสังคมที่จะสามารถพิจารณาความแตกต่างของกลุ่ม สามารถปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกัน และเรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมทางสังคมนั้นๆ และมีความปรองดองสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างได้ อย่างมีความสุข

โครงสร้างตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

วุฒิสักดิ์ โภชนกุล (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ในการศึกษาทางพหุวัฒนธรรมได้แบ่งประเภทของ โครงสร้างทางสังคมซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่หลากหลายเพื่อความเท่าเทียมกันของ ผู้เรียนทุกคน

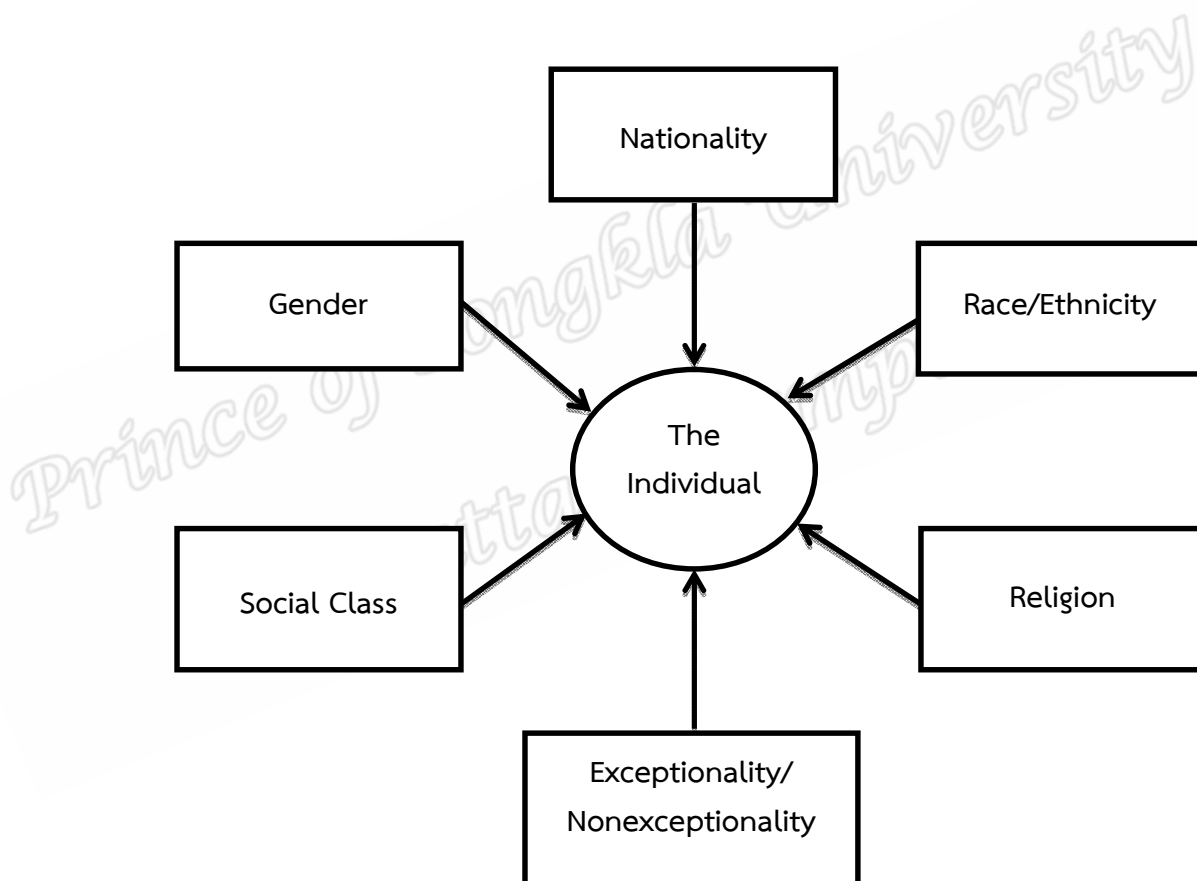
ภาพประกอบ 3 แสดงโครงสร้างทางสังคมของการศึกษาพหุวัฒนธรรม
(ที่มา : Banks and Banks. (1989) Multicultural Education Issues and Perspectives)

จากรูป แสดงถึงโครงสร้างทางสังคมของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนโดยอาจจะเป็นอิทธิพลจากตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งหรือจากตัวแปรหลายตัวประกอบกันไม่ว่าจะเป็นเพศ เชื้อชาติ ชนชั้นทางสังคม ศาสนา ความสามารถพิเศษ และตัวแปรอื่นๆ ย่อมมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจึงต้องให้ความสำคัญต่อตัวแปรต่างๆ อย่างรอบด้าน โดยไม่เน้นความสำคัญเพียงแค่วรรณ ภาษา ศาสนาหรือตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งโดยเฉพาะ

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย เพศ เชื้อชาติ ชนชั้นทางสังคม ศาสนา ความสามารถพิเศษ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องตามแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมต่อไป

ธรรมชาติของพหุวัฒนธรรมศึกษา

บุคคลแต่ละคนจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มซึ่งมีลักษณะวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง และหลายๆ กลุ่มจะรวมตัวกันเป็นสังคมใหญ่ การอยู่รอดของกลุ่มเกิดจากการเห็นคุณค่าของกระบวนการคิดและสัญลักษณ์ที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรม ปัจจัยทางศาสนา เชื้อชาติ อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม และการศึกษา จะเป็นตัวสำคัญที่กำหนดเกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้สึก และการกระทำของบุคคล ในลักษณะของการรวมกลุ่มต่างๆ ของสังคมใหญ่ ย่อมมีการประสานของกลุ่มต่างๆ ในสังคม บุคคลแต่ละคนนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหนึ่งแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอื่นๆ ในขณะเดียวกันด้วย ซึ่งอาจมีลักษณะที่ชัดเจนในกลุ่มหนึ่งและมีลักษณะที่น้อยหรือไม่มีเลยในอีกกลุ่มหนึ่ง

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคม (ที่มา : Banks and Banks. (1989) Multicultural Education Issues and Perspectives,)

จากรูป แสดงให้เห็นว่า ในระบบสังคม (Social System) จะประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ ที่แบ่งลักษณะของกลุ่มตามโครงสร้างของ สัญชาติ กลุ่มชน ศาสนา ความสามารถพิเศษ ชนชั้นทางสังคม และเพศ ซึ่งบุคคลสามารถเป็นสมาชิกที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มหนึ่งและอาจเป็นสมาชิกของหลาย

กลุ่มที่แตกต่างกันในเวลาเดียวกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละกลุ่ม และการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบันจะต้องตอบสนองต่อความแตกต่างดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป ธรรมชาติของพหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านของสัญชาติ กลุ่มชน ศาสนา ความสามารถพิเศษ ชั้นชั้นทางสังคม และเพศ ดังนั้นในการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องมีการตอบสนองความแตกต่างทางวัฒนธรรมดังกล่าวด้วย เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจะพัฒนาได้ด้วยความหลากหลายของหลักสูตรและแนวทางปฏิบัติ สถาบันการศึกษาจะต้องออกแบบเพื่อสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ Grant and Sleeter (1988, อ้างถึงใน Banks, 1989) จึงกล่าวว่า “การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมไม่สามารถเห็นได้จากการกระทำในรายวิชาหรือหลักสูตรเดียว นักการศึกษาจะต้องใช้การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในแนวทางที่กว้าง หลากหลายในหลักสูตรและการปฏิบัติที่ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษา” ดังนั้นการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจึงเป็นการบูรณาการสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม เพื่อให้ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษาในขอบเขตของ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางสังคม ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และวัฒนธรรมประเพณี

กล่าวโดยสรุป พหุวัฒนธรรมศึกษามีแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจะต้องช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษา สถานศึกษาต้องช่วยสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีทักษะทางสังคมที่จะสามารถพิจารณาความแตกต่างของกลุ่ม สามารถปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกัน และเรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งถือเป็นบทบาทหลักในการบริหารของผู้บริหารที่ต้องจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพศ เชื้อชาติ กลุ่มชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศาสนา ความสามารถพิเศษ ชั้นชั้นทางสังคม โดยผู้บริหารต้องใช้หลักในการบริหารทั้งการบริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการให้การอบรมพัฒนาดตนเอง เปิดโอกาสให้มีการศึกษาต่อ สร้างแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา บริหารฝ่ายวิชาการในเรื่องของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ รวมถึงใน

เรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิด
พหุวัฒนธรรม

สรุป การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่ต้อง
คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมีความเท่าเทียมกัน
มีความเสมอภาค เสรีภาพ โดยผ่านกระบวนการทาง การศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและหน่วยงาน
ทางการ ศึกษาต่างๆ ที่จัดการการเรียนการสอน และเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่าง
มุ่งมั่นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์เข้าใจ
ยอมรับและเคารพความแตกต่างกันทั้งด้าน เชื้อชาติ สัญชาติ สถานะทางสังคม ความสามารถ และ
บทบาททางเพศ ตลอดจนประสบความสำเร็จทางการเรียนและสามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข
โดยไม่แบ่งแยกชนชั้นวรรณะ

ตอนที่ 3 การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้

จากการศึกษางานเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตาม
แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากที่สังเคราะห์ออกมาเพื่อสะท้อนแนวคิด
ออกมา 4 ด้าน คือ

1. ผู้บริหารตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
3. หลักสูตรและการเรียนการสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
4. การมีส่วนร่วมตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

1. ผู้บริหารตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากการศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในด้านผู้บริหาร พบว่า ยังมีปัญหาด้านการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต
ของคนในพื้นที่ การบริหารจัดการยังดำเนินการไม่เต็มที่ เนื่องจาก ยังไม่เข้าใจในบริบทความแตกต่าง
ทางพหุวัฒนธรรมอย่างทอ่งแท้ ขาดการประสานในแนวราบระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
สถานศึกษา ไม่สามารถระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง
และประชาชนในพื้นที่ยังไม่มั่นใจในการจัดการศึกษาของรัฐ และไม่กล้าให้ความร่วมมือกับทาง
เจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงความเชื่อมั่นในการพัฒนาชุมชนและการศึกษาที่ไม่
เป็นไปตามความต้องการของชุมชนหรือบริบทของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อำนาจ วิชยานุวัติ
และคณะ, 2553 และ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554)

อนึ่ง เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); บัญญัติ ยงย่วน และคณะ (2553); รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544) และ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544) ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญ อันดับแรก ในการมุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมีความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค มีเสรีภาพและรักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกัน ผู้บริหารต้องมีความตระหนัก มีความอ่อนไหว ต่อพหุวัฒนธรรม ให้ความสำคัญและใส่ใจกับรายละเอียดสภาพการจัดการศึกษาและความแตกต่าง ทางด้านวัฒนธรรม เป็นผู้ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึง จำเป็นต้องมีความเข้าใจ ในบริบทการจัดการศึกษากับหลักศาสนาอิสลามเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงความสามารถ ในการควบคุมงาน มีความรับผิดชอบต่องาน มีคุณลักษณะและมารยาทที่งดงาม มีสมรรถนะ ในการบริหาร มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความยุติธรรม (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) อีกทั้ง ยังสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนา ได้แก่ มีการบริหารจัดการได้ดี ความเป็นปึกแผ่นมั่นคง และดำเนินกิจการโรงเรียนอย่างถูกต้องตาม กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติอย่าง เต็มเวลา มีครูเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน มีอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการพัฒนาสถานศึกษาตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้บริหารมีองค์ความรู้หรือแนวทางในการปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ดังที่ Sather และ Henze (2001, อ้างถึงใน เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); เรซา ชูสุวรรณ (2553); นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, (2536) และ Bank (1997) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารที่ดีต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้นำจะต้องสร้าง ทางเลือก ต้องประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับสถานะของปัญหาและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และต้องสามารถประยุกต์แนวทางการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่าง ครู นักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมความแตกต่าง ได้อย่างมีความสุข มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาร่วมกันทั้ง ครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อช่วยส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมสร้างความเท่า เทียมกันทางสังคม โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ให้มีความเท่าเทียมทั้ง เรื่องของการศึกษา ให้โอกาสทางการศึกษา การเรียนรู้อย่างเสมอภาคกัน โอกาสในการศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้นและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

รวมถึงการจัดการศึกษาในเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนความสำเร็จทางด้านวิชาการของนักเรียน โดยผู้บริหารมีความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบท ผู้บริหารจึงต้องเป็นนักนิเทศการจัดการเรียนการสอนที่ดี มีการติดตาม ตรวจสอบประเมินผล ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผล การตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสะอาด (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริม การพัฒนาการศึกษา การวางแผนการศึกษา พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การประเมินผลและการศึกษาตลอดชีวิต

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง ผู้บริหารที่บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชน มีภาวะผู้นำ มีคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ซึ่งต้องมีการการแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถประยุกต์แนวทางจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่าง ครู นักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมความแตกต่างได้อย่างมีความสุข เป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการจัดการศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม รวมถึง การจัดการศึกษาในเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัดให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากการศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัญหาของครูและบุคลากรทางการศึกษายังเป็นปัญหาที่มีความสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพ โดยมีประเด็นหลัก คือ การขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการย้ายเข้าย้ายออกหรือการออกกลางคันของครูในโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน ตามนโยบายที่ให้ครูสามารถย้ายไปช่วยราชการนอกพื้นที่ ทำให้การอบรมพัฒนาครูต้องสูญเปล่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดอบรมครูประจำการใหม่ทุกครั้งเมื่อมีการย้ายเข้าหรือย้ายออก และโรงเรียนไม่สามารถบรรจุครูใหม่ได้ เนื่องจากครูที่ย้ายออกนอกพื้นที่ยังคงมีรายชื่อทะเบียนครูที่โรงเรียนเดิม

นอกจากนี้ การขาดแคลนบุคลากรที่สอน โดยเฉพาะการสอนภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติไทย ก็ส่งผลต่อปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน เพราะไม่สามารถสื่อสารกับครูโดยใช้ภาษาไทยได้ จึงมีผลกระทบต่อตัวนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา รวม

ไปถึงโรงเรียนอีกด้วย โรงเรียนเอกชนเองก็มีปัญหาเช่นกัน คือ การสูญเสียกำลังครูที่ไปบรรจุเข้าโรงเรียนของรัฐ ตามนโยบายบรรจุครูประจำการในพื้นที่ ส่วนครูในตาดีกาก็ประสบปัญหาทั้งด้านกำลังคนและความรู้ โดยเฉพาะในเรื่องพัฒนาการของนักเรียน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการจัดสรรอัตรากำลังให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ยังประสบปัญหาการขาดแคลนครูเชิงคุณภาพ เกือบทุกกลุ่มสาระหลัก โดยเฉพาะ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ไม่สามารถหาครูเข้าไปสอนได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์รุนแรงบ่อยๆ การมีนโยบายใช้คนในพื้นที่แม้จะสนองความขาดเชิงปริมาณได้ แต่ก็พบว่าคนในพื้นที่ขาดศักยภาพในการทำงาน ขาดความเข้าใจในเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่มีความหลากหลาย ไม่สามารถใช้หรือยึดหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนได้ ไม่เข้าใจในบทบาทของการเป็นครูในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างแท้จริง และในหลายกรณีกลับก่อปัญหาให้โรงเรียน เนื่องจาก เป็นลูกหลานหรือญาติของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เป็นต้น (อำนาจ วิชยานุวัติ และคณะ, 2553)

กระทรวงศึกษาธิการ (2556); เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2551) และบัญญัติ ยงย่วน (2550) ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า ในมิติของการบริหารสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นให้นักเรียนในสังคมมีความเท่าเทียมเสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม สภาพร่างกาย ความเท่าเทียมในที่นี้หมายถึงความเท่าเทียมทั้งโอกาสของการได้รับการศึกษา และความเท่าเทียมของโอกาสในการประสบความสำเร็จทางการศึกษามีเสรีภาพ รักศักดิ์ศรี โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน และเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมุ่งมั่นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ยอมรับและเคารพในความแตกต่างทั้งด้านเพศ เชื้อชาติ ฐานะทางสังคม รวมไปถึงความสำเร็จในการเรียน และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข

ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมนักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีความเสียสละ ยุติธรรม ยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมจึงจำเป็นสำหรับทุกโรงเรียน เพราะทั้งนักเรียนและทุกภาคส่วนมีความหลากหลายในวัฒนธรรมแต่ต้องเป็นหน้าที่ของครูในการหลอมรวมให้เป็นชาติเดียวกันเพื่อความเข้าใจกันและพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ขยายขอบเขตความหลากหลายทางวัฒนธรรมออกไป

นอกจากความเข้าใจ การยอมรับในความแตกต่างและความเสมอภาคแล้ว การพัฒนาตนเองของครูก็เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคน เพราะถือเป็นหน้าที่หลักในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยเฉพาะการอบรมพัฒนาครูด้านการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีสอนรูปแบบใหม่ ดังนั้น จึงต้องมีการปรับวิธีการสอน และนโยบายการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม ครูผู้สอนต้องมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งรวมถึงการบูรณาการวัฒนธรรมของผู้เรียนเข้ากับการเรียนการสอน ครูผู้สอนที่มีสมรรถนะทางด้านพหุวัฒนธรรมนั้นจะต้องมั่นใจว่าแนวทางการสอนมีความเป็นพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ ต้องมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายและมีการถ่ายทอดและนำเสนอหลายมุมมองสู่ผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการพัฒนาสถานศึกษาตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนาสถานศึกษา โดยมีนักวิชาการดังต่อไปนี้ วุฒิสักดิ์ โภชนกุล (2556); เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554); อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553); อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551); บัญญัติ ยงย่วน (2550); อับดุลอะฮ์มัด บินซาฟีอี (2549); จรูญ จิวานาน (2538); Gay (2004); Riehl (2000); Cortes (1996) และ Bank (1994, อ้างถึงใน ลีติมตี อาพัทธนานนท์, 2551) กล่าวว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้ที่มีศีลธรรมที่ดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ในเรื่องการยอมรับในบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างจากตน ไม่ว่าจะความแตกต่างนั้น จะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา การกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปราศจากความอคติ ไม่ลำเอียงต่อผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตน ยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย ซึ่งการยอมรับกลุ่มชนเช่นนั้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงครูและนักเรียน หรือนักเรียนด้วยกันให้มีความเข้าใจและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของครูดังกล่าว ยังถือเป็นพื้นฐานในกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน เพราะฉะนั้น ควรมีการเน้นถึงจรรยาบรรณความเป็นครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของวิชาชีพครูชั้นสูงที่ต้องมีความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของกลุ่มชนในกระบวนการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีทักษะในการสื่อสารในชั้นเรียน โดยครูต้องมีความเข้าใจพื้นฐานในภาษาของการสื่อสารของนักเรียนเป็นหลัก เปิดใจกว้างยอมรับข้อจำกัดในการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน

และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิด ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร รวมไปถึงการบูรณาการการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของครู มีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษากับหลักสูตรท้องถิ่นเข้าด้วยกัน จัดกิจกรรมในบทเรียนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน โดยใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป ส่วนกลุ่มเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม

บทบาทอีกส่วนหนึ่งที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาพึงต้องปฏิบัติ คือ การมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการบูรณาการทางวัฒนธรรมของผู้เรียนเข้ากับการเรียนการสอน โดยควรคำนึงถึงประเด็นสองประเด็น คือ ความเป็นจริง (Reality) ทางสังคม และความเกี่ยวข้อง (Relevance) กับประสบการณ์ของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะทางด้านพหุวัฒนธรรมนั้นจะต้องมั่นใจว่า แนวทางการสอนมีความเป็นพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ ต้องมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายและมีการถ่ายทอดและนำเสนอหลายมุมมองสู่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในกระบวนการสร้างความรู้เป็นกระบวนการที่ครูช่วยให้นักเรียนเข้าใจ รับรู้ จดจำ เปรียบเทียบ ประเมินค่า เพื่อค้นหา แสวงหา พิจารณาและการตัดสินใจของนักเรียน โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง คือ จะต้องแสดงให้เห็นประสบการณ์ของนักเรียนในชั้นเรียน ทำให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวาและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ต้องทำการตรวจสอบว่า วิธีการสอนและรูปแบบการสอนที่มีเป็นการส่งเสริมให้เกิดระบบการกอดขี้หรือไม่ วิธีการกอดขี้ที่พบ เช่น การติดตามจะต้องเปิดเผยและเป็นการตรวจสอบอย่างมีวิจารณญาณ ลักษณะการเรียนและการสอนในโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นที่นักเรียนมากกว่าคะแนนสอบ หรือการจัดระดับของโรงเรียน จะต้องมีการเน้นที่การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ รวมถึงการใช้ทักษะการเรียนรู้และการตระหนักทางสังคม ตลอดจนความเชื่อและการไตร่ตรองในการสอน จะต้องให้นักเรียนมีศักยภาพที่เท่าเทียมกันในการบรรลุผล ในฐานะนักเรียนวิธีการสอนจะต้องมีความยืดหยุ่นมากพอ

สำหรับความแตกต่างของรูปแบบการเรียนที่มีในทุกชั้นเรียน รวมถึงการใช้สื่อ นวัตกรรม และอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยครูควรระดมความคิดเห็นและเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนที่สะท้อนต่อความรู้พื้นฐาน และคุณภาพของนักเรียน นักเรียนทุกคนควรจะได้รับ การกระตุ้นให้คิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับสื่อต่างๆ นักเรียนจึงมีความเข้าใจในการเรียนการสอนมากขึ้น นอกจากนี้ การสนับสนุนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ครูจะต้องเตรียมการที่ดีในการส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกให้แก่ นักเรียนทุกคน รวมถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนทั้งหมดจะต้องได้รับ

การตรวจสอบอย่างใกล้ชิดเพื่อหาว่า วัฒนธรรม ดังกล่าว ส่งเสริมให้เกิดการกดขี่หรือไม่ลำดับชั้นในโรงเรียนจะต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อประเมินว่าลำดับชั้นดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการสอนที่ดีสำหรับครูทุกคน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนทุกคนที่มาจากกลุ่มที่หลากหลาย โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรมที่ มุ่งเน้นให้นักเรียนในสังคมมีความเท่าเทียม เสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม ทั้งในด้านโอกาสของการได้รับการศึกษา ความเท่าเทียมของโอกาสในการประสบความสำเร็จทางการศึกษา เป็นนักบูรณาการการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

3. หลักสูตรและการเรียนการสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากการศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่เกิดผลกระทบโดยตรงต่อตัวนักเรียน และเป็นบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะในสังคมพหุวัฒนธรรมด้วยแล้ว ซึ่ง Grant and Sleeter (1988, อ้างถึงใน Banks, 1989) ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมที่ไม่สามารถเห็นได้จากการกระทำในรายวิชาหรือหลักสูตรเดียว นักการศึกษาจะต้องใช้การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในแนวทางที่กว้าง หลากหลายในหลักสูตรและการปฏิบัติที่ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษา” จากข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่สามารถยึดหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนได้ เพราะสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน คือ ข้อจำกัดในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนไทยมุสลิม เนื่องจากผู้เรียนนิยมใช้ภาษามลายูเป็นภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนอ่านและใช้ภาษาไทยไม่คล่อง จึงทำให้นักเรียนไม่ชอบวิชาภาษาไทย เพราะไม่สามารถสื่อสารกับครูที่นับถือศาสนาอื่นได้ ประกอบกับการที่ผู้เรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระหลัก ประกอบด้วย กลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านออกเขียนได้ ส่งผลให้แนวโน้มเด็กจะมีคุณภาพตกต่ำลงเรื่อยๆ

จากข้อมูลผลการสอบ NT ชี้ให้เห็นว่า เด็กในสามจังหวัดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยในกลุ่มวิชาหลักเพียงร้อยละ 30 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้และค่าเฉลี่ยของประเทศ ผลการทดสอบแห่งชาติขั้นพื้นฐาน: O – NET พบว่าโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 90) จะอยู่ในอันดับหลัง – หลังสุด อีกทั้งผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ประเมินโดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าสถานศึกษาทุกประเภทในพื้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่มาก แม้จะมีความพยายามจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียน 2 ภาษา (จรงรัก พลาศัย, 2552) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ควบคู่กันระหว่างสายสามัญและศาสนา โดยจัดทำเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษาขึ้นมา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของสามจังหวัด ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ช่วยดูแล ช่วยแก้ปัญหาในการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนแล้วก็ตาม แต่ก็ประสบปัญหาในการขาดแคลนบุคลากรที่สอนที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการสอนภาษาไทยที่เป็นภาษาพื้นฐาน ส่งผลต่อปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถสื่อสารกับครูได้ จึงทำให้นักเรียนไม่ยอมเรียน ไม่ยอมรับในการเรียนภาษาไทย นักเรียนจะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารมากกว่าจะสื่อสารด้วยภาษาไทย ไม่นั่นใจที่จะใช้ภาษาไทยอีกต่อไปด้วย

นอกจากนี้ ปัญหาในความซ้ำซ้อนในการศึกษาของนักเรียนก็ยังเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง กล่าวคือ ด้วยบริบทของชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ชาวไทยมุสลิมต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตตามหลักการศาสนาอิสลาม นักเรียนไทยมุสลิมต้องใช้เวลากับการเรียนมากกว่าปกติเพื่อให้ได้รับความรู้และทักษะประสบการณ์ที่สามารถตอบสนองต่อการดำเนินชีวิตตามหลักการศาสนาส่งผลให้นักเรียนต้องเรียนหนังสือมากกว่าปกติเฉลี่ยแล้วเด็ก 1 คนจะต้องเรียนวิชาศาสนาไม่น้อยกว่า 14 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยเฉพาะการเรียนหลักสูตรศาสนาซึ่งเน้นแบบท่องจำ ทำให้นักเรียนต้องใช้เวลามากกับการเรียนมาก แม้ว่านักเรียนจะเรียนรายวิชาศาสนามาแล้วจากโรงเรียนของรัฐ แต่ผู้ปกครองก็มักให้บุตรหลานเรียนศาสนาในตาติกาหรือสถาบันศึกษาปอเนาะควบคู่ไปด้วย นักเรียนจึงเรียนซ้ำซ้อนทั้งในเวลาปกติที่โรงเรียนของรัฐ และเรียนในตอนเย็นหรือเสาร์อาทิตย์ในโรงเรียนตาติกาหรือสถาบันศึกษาปอเนาะ ตาติกาหรือสถาบันศึกษาปอเนาะเองยังมีความหลากหลายของการจัดระบบและรับรองความรู้ทางศาสนา จึงไม่สามารถประเมินระดับความรู้ทางศาสนาได้ ทำให้ต้องไปเรียนซ้ำซ้อนอีกเป็นครั้งที่สามเมื่อนักเรียนไปเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ชีวิตในวัยเด็กและพัฒนาการในองค์กรวมของนักเรียนในพื้นที่จึงมีลักษณะเฉพาะเมื่อเทียบกับเด็กในพื้นที่อื่นของประเทศ (อำนาจ วิชยานุวัติ และคณะ, 2553)

นอกจากนี้ ในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมเป็นแนวทางในการปฏิรูปทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องยากมากในการที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันการศึกษาซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมาก

หลากหลายชนชั้น มีความแตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ และวัฒนธรรม ให้มีโอกาстиเท่าเทียมกันทางการศึกษา ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาตามแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น (Cortes, 1996)

กระทรวงศึกษาธิการ (2556); เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); Bank (1994, อ้างถึงใน จิติมดี อาพัทธนานนท์, 2551); Mitchell and Salsbury (1999); Cortes (1996) และ Grant and Sleeter (1988, อ้างถึงใน Banks, 1989) ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม เป็นการศึกษาที่พยายามใช้แนวความคิดค่านิยมเชิงบวกเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และนำไปสู่การปรับปรุงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิดของพหุวัฒนธรรมศึกษาต้องเริ่มต้นดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงที่หลักสูตรสถานศึกษา โดยหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการปรับเพื่อให้สะท้อนมุมมองของชนกลุ่มน้อยมากขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมองของชนกลุ่มน้อยเองด้วย ไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับหลักสูตรเช่นนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหา และประเด็นต่างๆ จากมุมมองของคนหลากหลายวัฒนธรรม

ในการจัดการเรียนการสอนตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมถึง การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาตามขอบเขตของ ศาสนา ฐานะทางสังคม ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษาของนักเรียนทุกคน โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนและเตรียมผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมุ่งมั่นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์ เข้าใจ ยอมรับและเคารพความแตกต่างกันทั้งด้านเชื้อชาติ สัญชาติ สถานะทางสังคม ความสามารถและบทบาททางเพศ ตลอดจนประสบความสำเร็จทางการเรียนและสามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข โดยไม่แบ่งแยกชนชั้นและวรรณะ

ประเด็นที่มีความสำคัญอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การจัดกิจกรรมกลุ่มเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ที่มีความยืดหยุ่นและสมบูรณ์ทั้งในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ จัดบรรยากาศการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างเข้มข้น โดยบูรณาการความรู้กับเนื้อหาในหลักสูตร ทั้งวิชาศาสนา สามัญ และอาชีพ

ประกอบด้วย - การศึกษาวิชาศาสนาระดับต้น กลาง สูง ตามแนวทางของอัลกุรอาน - การศึกษาวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสามารถเทียบระดับเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการพัฒนาสถานศึกษาตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนาสถานศึกษา โดยมีนักวิชาการดังต่อไปนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2556); เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553); อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553); นงศิลินี โมสิกะ (2553); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); Cortes (1996) และ Bank (1994) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมาก คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ที่มีความยืดหยุ่นและสมบูรณ์ทั้งในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาสามัญ วิชาชีพ และศาสนามีการเรียนรู้แบบบูรณาการให้สามารถเทียบโอนกันได้ระหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกัน และต่างรูปแบบ จัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาเป็น 2 ระบบหรือหลักสูตรในโรงเรียนของรัฐ ทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรอิสลามศึกษา โดยหลอมรวมบูรณาการ 2 หลักสูตร เข้าด้วยกัน อันจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีความเข้มแข็งทั้งทางด้านวิชาการ และศาสนา จนเป็นที่ยอมรับของชุมชนด้วยการเร่งรัดดำเนินการให้มีเปิดโรงเรียน 2 หลักสูตร คือ มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรหลอมรวมกัน ส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ระบบ สองภาษา (ภาษาไทยและมลายู) ในโรงเรียนได้อีกด้วย

ปัจจุบันโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการจัดโรงเรียนแบบ 2 หลักสูตรร่วมกัน ประมาณ 389 โรงเรียน ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวต้องมีการบูรณาการให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยการพัฒนา และปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ และวิถีชีวิตโดยบูรณาการวิชาสามัญ ศาสนา และวิชาชีพในสัดส่วนที่เหมาะสม นอกจากนี้ต้องจัดหลักสูตรบูรณาการการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะที่เน้นการจัดหลักสูตรบูรณาการ และจัดสรรคาบเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการแต่ละช่วงวัย พัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทะเยอทะยานและนักเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยระหว่างสถานศึกษา และชุมชนให้เกิดทักษะระวัง และป้องกันภัย

ล่วงหน้า พร้อมทั้งให้ผู้เรียนระดับปฐมวัยเรียนรู้ภาษาไทยและมลายูถิ่น และให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จัดแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่สำหรับเด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึง และในการปรับเปลี่ยนเนื้อหาในบทเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างๆ แนวทางดังกล่าวมีการแนวทางในการปรับเปลี่ยนอยู่ 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 The Contribution Approach คือ การเพิ่มบทบาท เหตุการณ์ ประสบการณ์ต่างๆ ของเชื้อชาติต่างๆ เข้าไปในแบบเรียน โดยให้มีเนื้อหาที่แสดงถึงบทบาทของตัวแทนของกลุ่มของผู้เรียนในสังคม เช่น กล่าวถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงในวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ของผู้เรียน

ระดับที่ 2 The Additive Approach คือ การเพิ่มหรือเสริมสิ่งที่ขาดหายไป ในหลักสูตร เนื้อหา สำคัญ แก่นของเรื่อง เข้าไปโดยไม่มีเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร

ระดับที่ 3 The Transformation Approach คือ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาในหลักสูตร ทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้งในประเด็นของ เหตุการณ์ แนวคิด ที่ต้องมีความสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้วางนโยบายในการพัฒนาและอุดหนุนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้ง 3 สายวิชา คือ วิชา ศาสนา วิชาสามัญ และวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ด้วยการเร่งปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาวิชาศาสนาให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับการเรียนวิชาศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ และให้สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ มีการเร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดการเรียนการสอนระยะสั้นที่เหมาะสมและสนองความต้องการของชุมชน ให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้ และเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับการจัดการศึกษา รวมไปถึงนวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอน ควรจะรวมความคิดเห็นที่แตกต่างและมุมมองของนักเรียน ซึ่งนักเรียนทุกคนควรจะได้รับการกระตุ้นให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ เกี่ยวกับสื่อต่างๆ เช่น พวกเขากำลังฟังใครอยู่พวกเขาไม่ฟังใครบ้างทำไมถึงผลิตภาพยนตร์แบบนั้น อะไรคือความลำเอียงของผู้เรียนที่มีในงานเขียน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรและการเรียนการสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้จัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมถึง การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาตามขอบเขตของ ศาสนา ฐานะทางสังคม ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษาของนักเรียนทุกคน

4. การมีส่วนร่วมตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากการศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนยังเป็นจุดอ่อนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารสถานศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความอ่อนแอในความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน กล่าวคือ จากการศึกษาของรัฐมีจำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตกต่ำลงด้วย และมีผลให้ความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองลดลง ผู้ปกครองจึงไม่ส่งบุตร หลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนของรัฐ และส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนมากขึ้น ซึ่งในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน วิถีชีวิตและทางด้านศาสนา จึงสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปกครองในชุมชน ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเอกชนกับชุมชนมีความมั่นคง แน่นแฟ้นมากขึ้น (อำนาจ วิทยานูวัตติ และคณะ, 2553)

จากปัญหาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นปัญหาใหญ่รองลงมา ที่มีผลอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ นอกจากปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนครู โดยเฉพาะครูที่มีคุณภาพยิ่งขาดแคลนเพิ่มขึ้น ครูย้ายออกนอกพื้นที่จำนวนมาก การขาดแคลนสื่อเทคโนโลยี หลักสูตรที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา ปัญหาด้านคุณภาพของนักเรียนในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง โดยเฉพาะคะแนนการทดสอบระดับชาติ NT และ O – Net ปัญหาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร ทั้งคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา การขาดเอกภาพในการบริหารจัดการศึกษา ขาดการประสานงาน ไม่สามารถระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินโดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า สถานศึกษาทุกประเภทในพื้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่มาก ล้วนแต่ส่งผลให้ความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอ่อนแอลงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นลูกโซ่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการ (2556); เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554); อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); อามัดไญนี ดาโอะ (2551); Banks (1994) และ Bank (1994, อ้างถึงใน ฐิติมดี อาพัทธนานนท์, 2551) ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า อำนาจของวัฒนธรรมและโครงสร้างของสังคมเป็นมิติที่กล่าวถึง การเป็นกลุ่มและการบอกความเป็นเชื้อชาติ จะช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนความไม่ได้สัดส่วนในผลสัมฤทธิ์กับการปฏิสัมพันธ์ของทีมงาน และนักเรียนระหว่างชนกลุ่มน้อยและเชื้อชาติ ซึ่งองค์ประกอบที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้นในวัฒนธรรมของโรงเรียนเพื่อให้พลังของนักเรียนจากหลากหลายเชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อย และ

วัฒนธรรมกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งเป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา จะมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมทางสังคม เกิดการยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างของมิติต่างๆ ทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสำเร็จของสมาชิกในสังคม

นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์บนพื้นฐานของความแตกต่าง รวมถึงเกิดความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของโลก การมีส่วนร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมจึงเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ต้องประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคมการนำไปใช้งานและการรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันของสังคมแทนที่จะเน้นที่การสอนเพื่อให้ได้คะแนนที่สูงดังนั้นการศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของตนเองและของโรงเรียนรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมความยุติธรรมและความเสมอภาคทางสังคมในโรงเรียนสามารถสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมในสังคมได้เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะถือว่าบรรลุเป้าหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการพัฒนาสถานศึกษาตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวทางในการปฏิบัติ การดำเนินการและพัฒนาสถานศึกษา โดยมีนักวิชาการดังต่อไปนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2556); วิจิตร ศรีสะอาด (2556); เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554); อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551) และ Bank (1994, อ้างถึงใน วิฑิตติ อาพัทธนานนท์, 2551) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมีการพัฒนานโยบายและกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการจัดเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา รวมทั้ง การขอความร่วมมือจากสถานศึกษาอื่น และองค์กรชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรศาสนาและภาคเอกชน เพื่อความร่วมมือและระดมสรรพกำลังในการจัดการศึกษา การให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความพร้อมและกลไกในการส่งเสริม และประสานงานการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างการศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา การวางแผนการศึกษา พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การประเมินผล การศึกษาตลอดชีวิต เป็นต้น

โดยทั่วไป ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะมาเป็นผู้รับบริการทางการศึกษา และเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

การสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญา และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ และการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเน้นการเป็นศูนย์คอมพิวเตอร์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ศูนย์สื่อการเรียนการสอน มีห้องสมุดที่ทันสมัยและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ

นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นเพื่อนร่วมสถานศึกษาในบริบทเดียวกัน ทั้งในส่วนของ การวางแผนในการจัดการศึกษา การดำเนินการในการจัดการศึกษา การประเมินผลในการจัดการศึกษา และรวมไปถึงการสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมีการพัฒนานโยบายและกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการจัดเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

ความหมายของคำว่า “รูปแบบ” หรือ Model นั้นใช้สำหรับสื่อความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งโดยทั่วไปแล้วรูปแบบ จะหมายถึง สิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แบบจำลองสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาชนบท เป็นต้น พจนานุกรม Contemporary English ของ Longman (1992) ให้ความหมายไว้ 5 ความหมาย แต่โดยสรุปแล้วจะมี 3 ลักษณะ คือ

- 1) Model หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริง ซึ่งเท่ากับ แบบจำลอง
- 2) Model ที่หมายถึง สิ่งของหรือคนที่น่ามาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูต้นแบบ
- 3) Model หมายถึง รุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

พจนานุกรมการศึกษา Good (1973) ได้ให้ความหมายรูปแบบ ดังนี้ รูปแบบ หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด เป็นชุดของปัจจัยหรือ

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม ตามความหมายดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบ คือ แบบจำลองของสิ่งที่เป็น

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2536) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบ คือ วิธีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอด ความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจิตนาการของคนที่เมื่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏ ในลักษณะของการสื่อสารในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง รูปแบบจึงเป็นแบบจำลองในลักษณะเลียนแบบ หรือเป็นตัวแบบที่ใช้เป็นแบบอย่างเป็นแผนผังหรือแบบแผนของการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อเนื่องด้วยความสัมพันธ์เชิงระบบ

ทิตินา แคมมณี (2551) และสวัสดี สุคนธ์รังสี (2520) ให้ความหมายรูปแบบหมายถึงตัวแทนที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง หรือ เป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการหาความรู้ความเข้าใจปรากฏการณ์ เช่นเดียวกับ สุบรรณ พันธุ์วิภาส และชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (2522) ใช้คำว่า แบบจำลอง (Model) เท่ากับการย่อหรือเลียนแบบความสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบ

บุญชม ศรีสะอาด (2533) ให้ความหมาย รูปแบบว่าเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบหมายถึงแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป โดยสรุป รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวแทนของโครงสร้างทางความคิด หรือองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญของเรื่องที่ศึกษา

Willer (1967) ได้กล่าวว่า รูปแบบ เป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการของระบบรูปร่าง ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบที่มีความเที่ยงตรง จะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป

Stoner and Wankle (1986); Mescon and Khedouri (1985) และ Nadler (1980) ให้คำนิยาม รูปแบบ ว่าเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบ ที่เป็นกระบวนการของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายขึ้น สำหรับ Hausser (1980) ได้ให้ความหมายที่แตกต่างออกไป โดยที่รูปแบบเป็นสิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริง

จากความหมายทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้วิจัย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้

เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้เพื่อช่วยให้ตนเองและคนอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการต่างๆ ได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้หลายลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป คือ ขวลิขิต เกิดทิพย์ (2550); นิคม ทาแดง (2536) และ Smith and Others (1980) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบ ไว้ดังต่อไปนี้

1) รูปแบบระบบแบบไอคอนิก (Iconic Models) เป็นการจำลองระบบด้วยภาพเหมือนภาพถ่าย หรือสัญลักษณ์โครงสร้างทางกายภาพ ในระบบการศึกษาในรูปแบบแบบไอคอนิก มีความเหมาะสมที่จะใช้กับระบบทางการศึกษาระดับการสอน และระดับประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น ระบบการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ระบบการผลิตผลงานด้วยอาชีพเฉพาะอย่างต่างๆ เป็นต้น

2) รูปแบบระบบอนาล็อก (Analog Models) เป็นระบบเทียบเหมือนที่ใช้สิ่งแทนที่กำหนดขึ้นแทนส่วนประกอบ องค์ประกอบ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบจริงสามารถลดความสลับซับซ้อนของระบบจริงและแสดงเฉพาะส่วนสำคัญของระบบทำให้เข้าใจระบบโดยส่วนรวมได้ง่าย ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยภาษา (Language Analog) แผนภูมิ (Flow Chart) แผนที่ (Map) และกราฟ (Graph)

(1) รูปแบบระบบอนาล็อก ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นปณิธาน และเป้าหมาย (Mission Statement) เกณฑ์การออกแบบระบบ (Design Criteria) เป้าหมายเชิงปฏิบัติ (Performance Goals) ส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้าผลลัพธ์ (Inputs / Outputs) (หมายความว่า ในระบบย่อย คือ ระบบปัจจัยนำเข้า (Outputs / Inputs) (หมายความว่า ส่วนที่เป็นผลลัพธ์บางส่วนจะต้องเป็นปัจจัยนำเข้า สำหรับวงจรผลย้อนกลับด้วย) และข้อความส่วนที่เป็นวงจรย้อนกลับที่มีคนเป็นหลัก

(2) รูปแบบระบบแบบอนาล็อกแผนภูมิ เป็นการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แทนส่วนประกอบและกระบวนการเปลี่ยนแปลง ใช้เส้นหัวลูกศรแทนทิศทางการเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนย้ายของข้อมูลต่างๆ

(3) รูปแบบระบบแบบอนาล็อกแผนภาพ โดยเน้นโครงสร้างที่ไม่ละเอียดเท่ากับภาพ แต่ใช้สัญลักษณ์แทนส่วนประกอบและกระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบ อาจใช้หลายภาพหรือหลายแผ่นแทนการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างๆ

(4) รูปแบบระบบแบบอนาล็อกแผนที่ เป็นการใช้สัญลักษณ์แทนส่วนประกอบและองค์ประกอบต่างๆ ในสถานที่จริง

(5) รูปแบบระบบแบบบอณาถือกราฟ ใช้ระยะแกน X และ Y แทนส่วนประกอบหรือองค์ประกอบของระบบ ใช้เส้นและสัญลักษณ์แทนการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของระบบ

Keeves (1988) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์เอาไว้ 4 ประเภท คือ

1) Analog Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียนเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับ นักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

2) Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ

3) Mathematic Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4) Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของบิดามารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้านและระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ประเภทของรูปแบบที่นิยมใช้กันอยู่มีหลายประเภท ทั้งรูปแบบระบบแบบไอคอนิก (Iconic Models) เป็นการจำลองระบบด้วยภาพเหมือน ภาพถ่าย หรือสัญลักษณ์ โครงสร้างทางกายภาพ ที่มีความเหมาะสมกับระบบทางการศึกษาระดับการสอน Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis โดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเป็นรูปแบบที่ใช้ แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดของรูปแบบตามแนว Keeves (1988) ประเภท Semantic Model

องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ ไม่มีปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจ

ดำเนินการศึกษา เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ (2553); วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารณ (2547); สมาน อัครวภูมิ (2537) และ Bardo และ Harman (1982)

อย่างไรก็ตาม Brown และ Moberg (1980) ได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ องค์ประกอบและรูปแบบขององค์การทางการศึกษา ผ่านแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) และหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) จึงได้กำหนดองค์ประกอบของ รูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบว่า ต้องประกอบด้วยสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Approach) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) ส่วน ทิศนา แชมณี (2548) ได้นำเสนอองค์ประกอบ ที่สำคัญของรูปแบบว่า ควรมีลักษณะดังนี้

- 1) มีปรัชญาทฤษฎีหลักการแนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักของรูปแบบ การพัฒนานั้นๆ
- 2) มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
- 3) มีการจัดระบบคือมีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของ ระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
- 4) มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะ ช่วยให้การบวนการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆได้

สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเท่าที่พบจากการศึกษาเอกสาร ที่ เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่จะกล่าวถึง การจัดองค์การบริหารหรือโครงสร้างระบบบริหารและแนวทางใน การดำเนินงานในภาระหน้าที่ ที่สำคัญๆ ในการบริหารงานขององค์กรนั้นๆ เช่น การบริหารงาน บุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานการเงิน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวน เท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษาหรือ จะ ออกแบบแนวคิด ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้นๆ เป็นหลัก

การประเมินรูปแบบ

การวิจัยในครั้งนี้มีการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) และสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความถูกต้องครอบคลุม ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของรูปแบบ ดังนี้

1. ความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีเนื้อหาที่ครบถ้วน ถูกต้อง และตรงตามบริบทและการพัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี

2. ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่านำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเหมาะสม

3. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าสามารถนำไปบริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี มีประโยชน์

4. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีความสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษา หมายถึง แผนภาพตามแนว Keeves (1988) ประเภท Semantic Model เป็นการเชื่อมโยงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

Factor analysis มีชื่อเรียกในภาษาไทย หลายคำ เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์ตัวประกอบ การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นต้น สำหรับการเขียนรายงานครั้งนี้จะใช้คำว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

กัลยา วานิชบัญญัติ (2552) สรุปว่า เป็นการวิเคราะห์หลายตัวแปรเทคนิคหนึ่งเพื่อการสรุปรายละเอียดของตัวแปรหลายตัว หรือเรียกว่าเป็นเทคนิคที่ใช้ในการลดจำนวนตัวแปรเทคนิคหนึ่ง โดยการศึกษาถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร และสร้างตัวแปรใหม่เรียกว่า องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่สร้างขึ้นจะเป็นการนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันหรือมีความร่วมกันสูงมารวมกัน เป็นองค์ประกอบเดียวกัน ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละองค์ประกอบมีความร่วมกันน้อย หรือไม่มี ความสัมพันธ์กันเลย

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย (2549) ให้ความหมายคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคทางสถิติ สำหรับวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว (Multivariate analysis techniques) ที่ออกแบบมาเพื่อช่วย

ให้นักวิจัยได้ใช้แสวงหาความรู้ความจริงดังกล่าว เช่น นักวิจัยสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis หรือ EFA) ในการพัฒนาทฤษฎี หรือนักวิจัยสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) ในการทดสอบหรือยืนยันทฤษฎี

โดยสรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง เทคนิควิธีทางสถิติที่จะจับกลุ่มหรือรวมกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งความสัมพันธ์เป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ ตัวแปรภายในองค์ประกอบเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์กันสูง ส่วนตัวแปรที่ต่างองค์ประกอบ จะสัมพันธ์กันน้อยหรือไม่มี สามารถใช้ได้ทั้งการพัฒนาทฤษฎีใหม่ หรือการทดสอบหรือยืนยันทฤษฎีเดิม

ประเภทของเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เทคนิคของการวิเคราะห์องค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจจะใช้ในกรณีที่ผู้ศึกษาไม่มีความรู้ หรือมีความรู้น้อยมากเกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อศึกษาโครงสร้างของตัวแปร และลดจำนวนตัวแปรที่มีอยู่เดิมให้มีการรวมกันได้

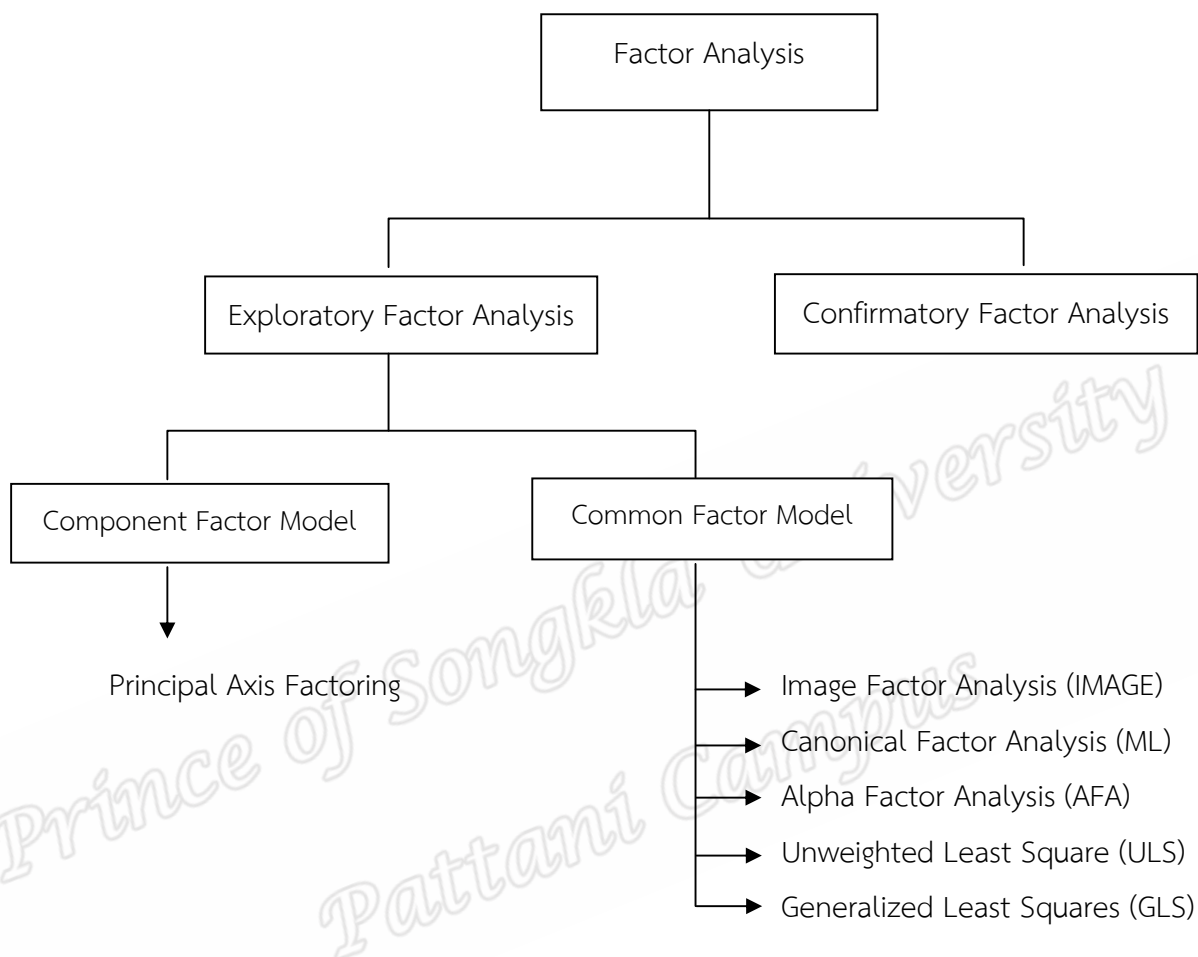
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะใช้กรณีที่ผู้ศึกษาทราบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือคาดว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรควรจะเป็นรูปแบบใด หรือคาดว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กันมากและควรอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน หรือคาดว่ามิตัวแปรใดที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ควรจะอยู่ต่างองค์ประกอบกัน หรือกล่าวได้ว่า ผู้ศึกษาทราบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือคาดว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นอย่างไรและจะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรวจสอบหรือยืนยันความสัมพันธ์ว่าเป็นอย่างที่คาดไว้หรือไม่ โดยการวิเคราะห์หาความตรงเชิงโครงสร้างนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของเทคนิค Factor Analysis

1. เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบรวมที่จะสามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยที่จำนวนองค์ประกอบรวมที่หาได้จะมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนตัวแปรนั้น จึงทำให้ทราบว่ามียังมีองค์ประกอบอะไรบ้าง โมเดลนี้ เรียกว่า Exploratory Factor Analysis Model : EFA
2. เพื่อต้องการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์ประกอบว่า องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้าง และตัวแปรแต่ละตัวควรมีน้ำหนักหรืออัตราความสัมพันธ์กับองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ตรงกับที่คาดคะเนไว้หรือไม่ หรือสรุปได้ว่าเพื่อต้องการทดสอบว่าตัว

ประกอบอย่างนี้ตรงกับโมเดลหรือตรงกับทฤษฎีที่มีอยู่หรือไม่ โมเดลนี้เรียกว่า Confirmatory Factor Analysis Model: CFA ซึ่งเทคนิคของ Factor Analysis สามารถสรุปได้เป็นรูปแบบดังนี้

ภาพประกอบ 5 แสดง Basic Concepts ของ Factor Analysis Model

ประโยชน์ของเทคนิค Factor Analysis

1. ลดจำนวนตัวแปร โดยการรวมตัวแปรหลายๆ ตัวให้อยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน องค์ประกอบที่ได้ถือเป็นตัวแปรใหม่ ที่สามารถหาค่าข้อมูลขององค์ประกอบที่สร้างขึ้นได้ เรียกว่า Factor Score จึงสามารถนำองค์ประกอบดังกล่าวไปเป็นตัวแปรสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป เช่น การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์ (Regression and Correlation Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) การทดสอบสมมติฐาน T – test Z – test และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) เป็นต้น
2. ใช้ในการแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากการที่ตัวแปรอิสระของเทคนิคการวิเคราะห์สมการความถดถอยมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ซึ่งวิธีการอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหานี้ คือ

การรวมตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ไว้ด้วยกัน โดยการสร้างเป็นตัวแปรใหม่หรือเรียกว่า องค์ประกอบ โดยใช้เทคนิค Factor Analysis แล้วนำองค์ประกอบดังกล่าวไปเป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ความถดถอยต่อไป

3. ทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา เนื่องจากเทคนิค Factor Analysis จะหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรที่ละคู่ แล้วรวมตัวแปรที่สัมพันธ์กันมากไว้ในองค์ประกอบเดียวกัน จึงสามารถวิเคราะห์โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกันได้ ทำให้สามารถอธิบายความหมายของแต่ละองค์ประกอบได้ ตามความหมายของตัวแปรต่างๆ ที่อยู่ในองค์ประกอบนั้น ทำให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้ เช่น การพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner (2003)

ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ

สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ มีข้อตกลงเบื้องต้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

1. ตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ต้องเป็นตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่อง หรือมีค่าในมาตราระดับช่วง (Interval scale) และมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบควรมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
2. ตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสูง ($r = 0.30 - 0.70$) รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวแปรที่อยู่ในรูปเชิงเส้น (linear) เท่านั้น
3. จำนวนตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ควรมีจำนวนมากกว่า 30 ตัวแปร
4. กลุ่มตัวอย่าง ควรมีขนาดใหญ่และควรมีมากกว่าจำนวนตัวแปร ซึ่งมักมีคำถามว่าควรมากกว่ากี่เท่า มีบางแนวคิดที่เสนอแนะให้ใช้จำนวนข้อมูลมากกว่าจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 5 – 10 เท่า หรืออย่างน้อยที่สุด สัดส่วนจำนวนตัวอย่าง 3 ราย ต่อ 1 ตัวแปร
5. กรณีที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle component analysis) ตัวแปรแต่ละตัวหรือข้อมูล ไม่จำเป็นต้องมีการแจกแจงแบบปกติ แต่ถ้าตัวแปรบางตัวมีการแจกแจงเบ้ค่อนข้างมาก และมีค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดผิดปกติ (Outlier) ผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่ถูกต้อง

ข้อจำกัดและปัญหาของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ข้อจำกัดเรื่องจำนวนตัวอย่าง เนื่องจากการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบต้องใช้จำนวนตัวอย่าง (sample size) จำนวนมาก หากใช้ตัวอย่างน้อยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะต่ำ การประมาณจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบมีหลายแนวคิด สามารถสรุปตามแนวคิดของนักสถิติ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แนวคิดการใช้ขนาดตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบในการวิจัย

แนวคิดการใช้ขนาดตัวอย่าง	เสนอแนะขนาดตัวอย่าง (n) และเหตุผล
<p>1. พิจารณาการใช้ขนาดตัวอย่างสำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบอย่างเดียว</p> <p>1.1 คอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992)</p> <p>1.2 ตามกฎหัวแม่มือหรือกฎอย่างง่าย (rule of thumb)</p>	<p>1.1 ได้เสนอแนะขนาดตัวอย่างดังนี้</p> <p>จำนวน 50 ราย ถือว่า แย่มาก (very poor)</p> <p>จำนวน 100 ราย ถือว่า ไม่ดี (poor)</p> <p>จำนวน 200 ราย ถือว่า พอใช้ได้ (fair)</p> <p>จำนวน 300 ราย ถือว่า ดี (as a good)</p> <p>จำนวน 500 ราย ถือว่า ดีมาก (as excellent)</p> <p>1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 300 ราย</p>
<p>2. การใช้ขนาดตัวอย่างขึ้นอยู่กับจำนวนองค์ประกอบที่ต้องการวิเคราะห์</p> <p>2.1 ถ้าการวิจัยนั้นมีจำนวนองค์ประกอบน้อย (2-3 องค์ประกอบ) และ/หรือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำมาก</p> <p>2.2 กรณีมีจำนวนองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ หรือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.6 หรือ</p> <p>2.3 จำนวนองค์ประกอบมีเท่ากับ 10 องค์ประกอบหรือค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า 0.4</p>	<p>2.1 ขนาดตัวอย่างแค่ 150 รายก็เพียงพอ</p> <p>2.2 ไม่จำเป็นต้องระบุจำนวนตัวอย่าง</p> <p>2.3 ตัวอย่างควรมีมากกว่า 150 ราย</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

แนวคิดการใช้ขนาดตัวอย่าง	เสนอแนะขนาดตัวอย่าง (n) และเหตุผล
2.4 การวิจัยนี้มีจำนวนองค์ประกอบน้อย (2 – 3 องค์ประกอบ) และ/หรือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำมาก	2.4 ขนาดตัวอย่าง ควรมียังน้อย 300

จากตาราง 1 เป็นการสรุปเกี่ยวกับการใช้ขนาดตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ จากหลายแนวคิด แต่ทั้งนี้ นักวิจัยควรใช้ขนาดตัวอย่างให้สอดคล้องกับหลักการคิดขนาดตัวอย่างตามหลักสถิติ นั่นคือ ขนาดตัวอย่างต้องมีความเป็นตัวแทนของประชากรที่ศึกษา

ข้อจำกัดเกี่ยวกับระดับข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ข้อมูลต้องมีระดับการวัดประเภทมาตราวัดอันตรภาค (Interval scale) และมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) ส่วนตัวแปรที่มีระดับการวัดแบบกลุ่ม นักวิจัยต้องทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) เสียก่อน นอกจากนี้ ลักษณะข้อมูลต้องมีการกระจายเป็นโค้งปกติ

2. ปัญหาการวิเคราะห์องค์ประกอบมี 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบไม่มีตัวแปรตาม ซึ่งแตกต่างกับการทดสอบสถิติ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติ สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก สถิติการวิเคราะห์จำแนกประเภท และการวิเคราะห์เส้นทาง ดังนั้น สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงไม่สามารถใช้แก้ปัญหา การวิจัยที่ต้องการหาตัวทำนายได้

2.2 ขั้นตอนการสกัดองค์ประกอบไม่สามารถระบุจำนวนรอบของการสกัดได้ ดังนั้น หลังจากขั้นตอนการสกัดองค์ประกอบ นักวิจัยจึงไม่สามารถระบุจำนวนรอบของการสกัด องค์ประกอบได้ว่ามีกี่รอบจึงจะพอดี

2.3 ในปัจจุบันการวิจัยที่ต้องการทดสอบเพื่อลดจำนวนตัวแปร มีเพียงสถิติ การวิเคราะห์องค์ประกอบเท่านั้น เนื่องจากสถิตินี้สามารถรวมตัวแปรหลายๆ ตัวให้อยู่ใน องค์ประกอบเดียวกัน และทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรที่ละคู่ แล้วรวมตัวแปรที่สัมพันธ์กันมากไว้ใน องค์ประกอบเดียวกัน หลังจากนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ถึงโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร ต่างๆ ที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกันได้ ดังนั้น เมื่อนักวิจัยต้องการวิเคราะห์ให้ได้ผลการวิเคราะห์ ดังกล่าวข้างต้น จึงมีสถิติให้เลือกใช้เฉพาะสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเพียงตัวเดียว แต่ยังไม่

วิธีการทางสถิติวิธีอื่นๆ จึงทำให้นักวิจัยต้องเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่วิธีนี้มีข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น

ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีขั้นตอนการทดสอบดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาการวิจัย ทบทวนองค์ประกอบตัวแปรจากทฤษฎี เก็บข้อมูลและสร้างเมทริกซ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix)

การเก็บข้อมูลและสร้างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ในการกำหนดตัวแปรที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยต้องศึกษาทฤษฎี หรือขอบเขตเรื่องที่จะศึกษาก่อนว่ามีองค์ประกอบใดบ้างแต่ละองค์ประกอบน่าจะมีตัวแปรอะไรบ้างที่จะอธิบายองค์ประกอบนั้น ซึ่งโดยทั่วไปจำนวนตัวแปรที่จะใช้ในการอธิบายองค์ประกอบรวมได้ควรมีน้อยประมาณ 5 ตัวแปรและจำนวนของกลุ่มตัวอย่างดังที่ อุทุมพร ทองอุไทย (2523) ได้เสนอการใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่า ควรมีมากกว่า 500 คนจึงจะดีมาก ในขณะที่ กัลยา วานิชย์บัญชา (2548) ให้แนวคิดในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจำนวนตัวแปรเป็นหลัก โดยกำหนดไว้ว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีมากกว่าจำนวนตัวแปร 10 เท่า

ภายหลังจากที่เก็บข้อมูลแล้วก็จะนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากเป้าหมายของการวิเคราะห์ความแปรปรวน คือ การหาองค์ประกอบที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้

ขั้นที่ 2 สกัดองค์ประกอบ (Extraction Factor Analysis : Factor Extraction หรือ Initial Factors)

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคือการค้นหาจำนวนองค์ประกอบที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ ซึ่งมีวิธีการให้เลือกใช้ดังนี้

- Maximum Likelihood Method (หรือ Canonical Factoring)
- Least-Squares Method (หรือ Principal Axis Factoring)
- Alpha Factoring
- Image Factoring 217
- Principal Components Analysis ผู้วิจัยจะต้องเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือให้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์เลือกให้ ถ้าเป็นโปรแกรม SPSS โปรแกรมจะเลือกวิธี Principal Components Analysis ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับจำนวนของ องค์ประกอบเพื่อเก็บไว้สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ต่อไปในอนาคต กฎที่ดีที่สุดสำหรับการกำหนด จำนวนขององค์ประกอบคือ “Eigenvalue > 1 ” ค่า Eigenvalue เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความสามารถของ องค์ประกอบว่าจะอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้มากน้อยเพียงไร โดย

ปกติถ้า องค์ประกอบนั้นอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้น้อยกว่า 1 Eigenvalue แล้วก็ไม่มีประโยชน์ที่จะนำองค์ประกอบนั้นมาใช้

ขั้นที่ 3 เลือกวิธีการหมุนแกน (Factors Rotation)

เนื่องจากก่อนการหมุนแกนตัวแปรแต่ละตัวมีค่า Loading สูงมากเนื่องจากตัวแปรบางตัวสามารถ เป็นสมาชิกขององค์ประกอบได้มากกว่า 1 องค์ประกอบจึงยากในการแปลความหมายของข้อมูล วิธีเดียวที่จะแปลผลได้คือต้องหมุนแกนเพื่อให้ตัวแปรบางตัวที่เดิมเป็นสมาชิกหลายองค์ประกอบ กลายเป็นสมาชิกขององค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งอย่างเด่นชัด ซึ่งมีอยู่ 2 วิธีคือ

3.1 Orthogonal ใช้ในกรณีที่ตัวแปรแต่ละตัวเป็นอิสระจากกัน การหมุนแกนด้วยวิธีนี้มีวิธีการ หมุนแกน 3 แบบคือ

- Varimax
- Equamax
- Quartimax

3.2 Oblique ใช้ในกรณีที่ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน วิธีการหมุนแกนมี 2 แบบคือ

- Oblimin
- Direc quartimin

ขั้นที่ 4 เลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factors Score)

เป็นการแยกว่าตัวแปรใดควรจะอยู่ในองค์ประกอบใด โดยพิจารณาจากค่า Loading ของตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีค่ามากที่สุดอยู่ที่องค์ประกอบใด ก็จัดให้อยู่ในองค์ประกอบนั้น แต่มีข้อแม้ว่าค่า Loading ควรจะมีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป

ขั้นที่ 5 ตั้งชื่อองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้

เมื่อคัดเลือกตัวแปรเข้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งแล้ว ต่อมาคือการตั้งชื่อให้แต่ละองค์ประกอบซึ่งมีกฎในการตั้งชื่อดังนี้

- สั้น อาจตั้งชื่อเพียง 1-2 คำ
- มีความหมายสอดคล้องกับโครงสร้างขององค์ประกอบ

กล่าวคือผู้วิจัยอาจตั้งชื่อตามความคล้ายคลึงกันของตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบ หรือตามโครงสร้างของทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา หรือตั้งชื่อใหม่ที่สอดคล้องกับแนวความคิดของผู้วิจัยเอง แต่ควรจะสื่อความหมายของตัวแปรทุกตัวที่อยู่ในองค์ประกอบนั้นได้

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จงรัก พลาคัย (2552) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกลไกการพัฒนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่าการพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะและพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของผู้เรียนและสังคม ใช้รูปแบบการสอนและอุปกรณ์อย่างหลากหลายตามสาขาต่างๆ โดยมุ่งเน้นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งบูรณาการการจัดการเรียนการสอนตามทักษะวิชาชีพกับการวิจัยและการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2552) ได้กล่าวว่า ในการสร้างเสริมหรือแก้ไขพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเจริญอย่างยั่งยืนต้องมีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดูแลและปกป้องทุกวิถีชีวิต ทุกศาสนา และทุกวัฒนธรรม เพื่อยกระดับและเสริมสร้างการเห็นคุณค่าของทุกศาสนาและวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันให้เป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2552) ได้กล่าวว่า ความสามารถบูรณาการระบบการศึกษาและกระจายโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างมีคุณภาพ พร้อมไปกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการรับรองสถานะที่มั่นคงของ บุคลากรทางการศึกษาที่จบจากต่างประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมให้เป็น พลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน

เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ทำการศึกษาการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษามุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยที่มีต่อพหุวัฒนธรรมนิยม และพหุวัฒนธรรมศึกษา รวมถึงปัญหาที่ยากลำบากเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม และศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในการบริหารจัดการสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. มุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับความรู้และพื้นฐานต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสามมุมมองหลักๆ คือ 1) แบบแคบ 2) แบบกว้าง และ 3)แบบไม่แน่ใจ กล่าวคือ 1) แบบแคบซึ่งเป็นเสียงส่วนใหญ่มองว่าพหุวัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมและศาสนา 2)แบบกว้างซึ่งเป็นเสียงส่วนน้อยมองว่าพหุวัฒนธรรมไม่ได้

จำกัดแค่เรื่องศาสนาและวัฒนธรรม แต่ยักรวมถึงมิติต่างๆ ทางสังคมที่แตกต่างกัน 3) แบบไม่แน่ใจซึ่งเป็นส่วนน้อยมองว่าตนเองไม่มีความแน่ใจและไม่มั่นใจว่าพุทธวัฒนธรรมคืออะไร ส่วนพุทธวัฒนธรรมศึกษาในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั่นคือ การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ 1) ความต้องการของบุคคลในชุมชน 2) วิถีชีวิตและโอกาส 3) เป้าหมาย 4) กระบวนการ และ 5) บริบท

2. ปัญหาที่ยากลำบากต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางพุทธวัฒนธรรม 1) การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม 2) การเผชิญสถานการณ์ความไม่สงบ 3) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) การสร้างความน่าเชื่อถือต่อสังคม 5) ปัญหาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 6) การขาดการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. ภาวะผู้นำเชิงพุทธวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพุทธวัฒนธรรมศึกษา 2) การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ 3) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน และ 5) การพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2551) วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอจะนะ ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วยการศึกษาและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) จำนวน 2 ครั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 7 คน การสำรวจระดมความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถาม และการนำเสนอรายงานวิจัยฉบับร่างในที่ประชุมผู้เกี่ยวข้อง และนำการวิพากษ์วิจารณ์รายงานการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

ข้อค้นพบจากการวิจัยในการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

1. อุปสรรค

1) ความปลอดภัย ปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากผู้เรียนมีเวลาเรียนไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะต้องปิดโรงเรียนบ่อยครั้งและถึงแม้ในช่วงเปิดเรียนเวลาในการจัดการเรียนการสอนก็น้อยกว่าปกติ สถานศึกษาขาดความพร้อมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และทำให้ครูที่มีประสบการณ์สอนสูงๆ ขอย้ายออกนอกพื้นที่ ครูที่บรรจุใหม่เข้าไปเป็นพนักงานราชการก็มีประสบการณ์น้อย การเดินทางเข้าไปนิเทศ ติดตาม ประเมินผลทำได้น้อยมาก การที่หน่วยบริหารไม่สามารถเข้าถึงโรงเรียนจึงนำมาสู่ผลกระทบที่รุนแรงทั้งในด้านความมั่นคงและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

2) ความไม่เข้าใจตรงกัน โดยฝ่ายรัฐมักมองโรงเรียนเอกชนในแง่ลบ ทำให้ประเด็นที่จะส่งเสริมสนับสนุนไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในส่วนของชุมชนและท้องถิ่น บางครั้งแปลความเจตนาของรัฐไม่ตรงสภาพ มองว่าการดำเนินการของรัฐมักมีวาระซ่อนเร้น เช่น การกำหนดให้มีหลักสูตรสองภาษามีนัยที่จะทำให้ภาษามลายูถิ่นหมดไปจากประเทศไทย และการเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นเป็นการเข้าไปแทรกแซงการจัดการศึกษาโดยชุมชน

3) ความเชื่อ ค่านิยม ความเชื่อ ค่านิยมตามวิถีชีวิตของมุสลิมในการเล่าเรียน ต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นกับหลักคำสอนของอิสลาม เป็นวิถีในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและการรู้จักศาสนา ควรจะต้องผ่านกระบวนการศึกษา ซึ่งต้องเป็นการศึกษาด้านอิสลามที่มีความเข้มข้น มีคุณภาพ และเป็นการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถดำรงความเชื่อของผู้ปกครองที่ว่า เป็นการไม่สมควรหากส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนของรัฐ ผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการแบ่งแยกระหว่างนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม

4) การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายทำให้ผู้ปฏิบัติสับสน และเมื่อมีการนำนโยบาย แผนงาน มาตรการไปสู่การปฏิบัติเพียงแต่ประเมินว่าได้ทำแล้ว แต่ขาดการวิเคราะห์ประเมินถึงสิ่งที่ทำว่ามีคุณภาพ หรือเกิดผลตามเป้าหมายหรือไม่

5) ความเหลื่อมล้ำระหว่างครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนของรัฐ โดยครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนไม่ตรงตามวุฒิ ไม่ได้รับเงินวิทยฐานะ และเงินค่าเสี่ยงภัย

6) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา หากพิจารณาจากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่แล้วน่าจะเพียงพอ แต่ยังขาดโปรแกรมหรือหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน จึงมีนักเรียนในพื้นที่จำนวนไม่น้อยที่ไปเรียนต่อในต่างพื้นที่หรือผู้บริหาร

7) การแบ่งแยกของนักเรียนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ระดับมัธยมศึกษาในขณะที่นักเรียนไทยพุทธเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐหรือโรงเรียนเอกชนทั่วไป นักเรียนไทยมุสลิมส่วนใหญ่จะย้ายไปเรียนที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากมีการเรียนการสอนวิชาศาสนาที่เข้มข้นกว่า ส่งผลให้เด็กนักเรียนทั้งสองกลุ่มเริ่มแยกออกจากกันและอาจแยกจากกันอย่างสิ้นเชิง

8) การขาดหน่วยงานบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยตรงในพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่เองมีภาระงานมาก และมีบุคลากรในกลุ่มสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ไม่เพียงพอในการดูแลโรงเรียนเอกชน

9) การประเมินโดยใช้มาตรฐานเดียว เกณฑ์บางอย่างที่ใช้ประเมินจึงไม่มีความเหมาะสม อีกทั้งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15(1) ส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางส่วนยังไม่จบปริญญาตรี และส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการ รัฐบาลยื่นมือเข้าไปช่วยสนับสนุนส่งเสริมได้ไม่กี่ปี โรงเรียนเพิ่มขึ้นตัวได้ไม่กี่ปีก็ให้สมศ. เข้ามาประเมินโดยใช้เกณฑ์เดียวกันกับโรงเรียนอื่นๆที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

- 1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการศึกษา
- 2) การมีเป้าหมายร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3) คุณภาพของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน
- 4) การจัดการศึกษาที่สอดคล้องหรือสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
- 5) การดำเนินนโยบายผ่านองค์กรของผู้นำทางด้านการศึกษาและศาสนาของชุมชนท้องถิ่น

6) เจตจำนงของภาครัฐ และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะส่งเสริมสนับสนุน โดยมีนโยบายแผนงาน มาตรการ ที่มีความยั่งยืนและมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน

7) ความเสียสละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน บรรจง พำรุ่งแสง และคณะ (2550 : 2) ได้ร่วมกันศึกษา ประมวลองค์ความรู้ในพหุวัฒนธรรมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ในสังคมพหุวัฒนธรรมควรให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างเสมอภาคของระบบการศึกษาอันจะทำให้องค์ความรู้จากท้องถิ่นมีความหลากหลายและเป็นองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมและทำให้แนวคิดพหุวัฒนธรรมทางการศึกษามีส่วนในการพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สมจิตร อุดม (2547) วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้" เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ และเพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ โดยศึกษาปัจจัย 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะชีวิตศึกษาของผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ วิสัยทัศน์ผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วย ลักษณะชีวิตสังคมของครู คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู แต่ปัจจัยระดับ

นักเรียน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียน เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารโรงเรียน การบริหารและสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพบุคลากร และการพัฒนาคุณภาพนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ประเภทสามัญศึกษาในภาคใต้ 12 จังหวัด จาก 48 อำเภอ โดยกำหนดโรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 132 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 264 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 528 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 สอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ฉบับที่ 2 สอบถามครูผู้สอน และฉบับที่ 3 สอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์พระดัดด้วยสมการถดถอย กรณีวิเคราะห์ 3 ระดับ

การวิจัยปรากฏผล ดังนี้

1. ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.960$ S.D. = 549)
 2. ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียน และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ มีประสิทธิภาพการทำนายได้ร้อยละ 38.4
 3. ปัจจัยระดับครู พบว่า คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .01 ตามลำดับ มีประสิทธิภาพการทำนายได้ร้อยละ 19.1
 4. ปัจจัยระดับผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บรรยากาศโรงเรียน วิสัยทัศน์ผู้บริหาร และพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมทางการบริหาร และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ มีประสิทธิภาพการทำนายได้ร้อยละ 28.5
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ เพราะว่าการดำเนินงานมิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญาความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

Katzenbach & Smith (2005, อ้างถึงใน สุภัททา พิณฑะแพทย์, ออนไลน์) อธิบายว่าทีมเป็นการรวมตัวของบุคคลที่มีทักษะประกอบกันได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีการตกลงร่วมกันในจุดมุ่งหมาย มีเป้าหมายปฏิบัติการ ตามแนวทางที่ก้าวร่วมนำไป ด้วยความเชื่อมั่นต่อกันและกัน ต้องใช้กำลังคนในจำนวนที่พอเหมาะกับงานและสามารถนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ การวางจุดมุ่งหมายร่วมกันของทีมงาน จะเป็นทิศทางที่ทำให้ทีมสามารถกำหนดเป้าหมายปฏิบัติการ อย่างมีแนวทางร่วมกัน ตั้งกฎเกณฑ์ในการทำงาน และวางแบบแผน กำหนดพฤติกรรมที่คาดหวัง และบทบาทของสมาชิก อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นต่อกันและกันในผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่พึงได้ร่วมกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นว่า

K. Pushpanadham and Anjali Khirwadkar (2003 : 38-39) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำมืออาชีพสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในบริบทของประเทศอินเดีย วิธีการวิจัยใช้การฝึกรอบรมผู้บริหารสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างความตระหนัก (Awareness) เป็นแนวอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการโรงเรียนในปัจจุบันและนโยบายการดำเนินงาน
2. การเพิ่มพูนทักษะ (Enrichment) เป็นการพัฒนาทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับการเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการ
3. การสร้างแนวทางที่เหมาะสม (Fine Tuning) เป็นการค้นหา เอกลักษณ์และกลยุทธ์ในการปรับปรุงทักษะของตนเอง

Hu Wenbin (2003 : 34 - 35) นักการศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาโรงเรียน: กลไกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School Development Planning (SDP) : A Mechanism for Promoting Development of School and Community) การดำเนินการวิจัย เป็นการสร้างกลไกการพัฒนาในจังหวัดกานซู (Gansu) ของประเทศจีน เพื่อลดอุปสรรคระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเพิ่มความเข้มแข็งในความเป็นอิสระของโรงเรียนผลการวิจัย พบว่า การสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการดำเนินการ

วางแผนพัฒนาโรงเรียนส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีแนวคิดในการร่วมมือพัฒนาโรงเรียนเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปี ซึ่งสามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานทางการศึกษาในท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีอิสระมากขึ้น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด แม้จะได้รับการจัดสรรทรัพยากรจากรัฐอย่างจำกัดก็ตาม โดยมีการระดมงบประมาณจากชุมชนมาสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองลดภาระค่าใช้จ่ายหลายๆ ประการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเนื่องจาก โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้โดยผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในหลายกิจกรรม ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการโดยรัฐ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนในการดำเนินการ เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาโรงเรียนและการพัฒนาของชุมชน รวมทั้งควรสนับสนุนให้องค์การทางการศึกษาของท้องถิ่น (Local Education Authorities) เปลี่ยนแปลงแนวคิดจากการสั่งการเป็นการสนับสนุนและบริหารโรงเรียน

Ellinger, Yang & Ellinger (2000 : Online) ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบ (Impact) ของมิติความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ต่อผลงานขององค์การโดยทำการศึกษามิติ (Dimension) ของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Watkins และ Marsick จำนวน 7 มิติ คือ 1) การสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) การสนับสนุนการค้นคว้าและแลกเปลี่ยนสนทนา (Inquiry and Dialogue) 3) การส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้เป็นทีม 4) การจัดระบบเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน 5) การเสริมอำนาจบุคลากรเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 6) การเชื่อมโยงองค์การกับสิ่งแวดล้อม และ 7) การใช้แบบผู้นำและการสนับสนุนการเรียนรู้ระดับบุคคล ทีมงานและระดับองค์การตัวแปรตามใช้ ตัวแปรทางด้านผลงานขององค์การ ตัวแปรที่เป็นส่วนของการเงินและผลงานที่มีใช้ทางด้านการเงิน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะที่เพิ่มขึ้นของบุคลากร

Raynold (1998 : 50) ได้ศึกษาองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในสหราชอาณาจักร โดยศึกษาคุณลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพและองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ครูควรใช้สื่อหลากหลายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ สอนโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ใช่สอนตามหนังสือ และโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูและ บุคลากรของโรงเรียนควรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การจัดการเรียนการสอนที่ทำหาย ความสามารถมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน มีการบันทึกผลการเรียนเพื่อพัฒนา และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

Marquardt and Reynolds (1994 : 31 – 32) ได้กล่าวว่า ทีมงานและเครือข่าย (Teamwork and Networking) เป็นปัจจัยที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ องค์การแห่งการเรียนรู้ต้องตระหนักถึงความร่วมมือ การแบ่งปัน การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำงานที่มีใช้เพียงแต่การแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

และริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อสร้างการแข่งขันและการสร้างพลังร่วมกัน อันจะทำให้ห้องค์การอยู่รอดและเจริญเติบโต

Stribling (1993, อ้างถึงใน อุทัย บัญประเสริฐ, 2543 : 120-122) ทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยเท็กซัส (Texas A&M University) เรื่อง “การริเริ่มเพื่อการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งขึ้นใหม่ของรัฐเท็กซัส : กระบวนการและผลผลิต” การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการนำการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา Rock Prairie โดยผู้วิจัยมุ่งตรวจวิเคราะห์ถึงผลกระทบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน การคัดเลือกบุคลากร ขวัญของครูและการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับ อาณาบริเวณของโรงเรียน ผลการตรวจสอบได้ พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งครูและผู้ปกครองจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ในการทำหน้าที่ให้กับโรงเรียน ผู้ปกครองได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษาในการบริหารโรงเรียนค่อนข้างมากและ มีส่วนช่วยทำให้บุคลากรของโรงเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นมืออาชีพมากขึ้นและทีมงานของโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากร การเงิน และการปรับปรุงโรงเรียนซึ่งทำให้โรงเรียนสามารถทำในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

English and Steffy (1983: 29 - 32) ได้ศึกษาความแตกต่างของการสร้าง และการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ในการวางแผนออกแบบการสร้างหลักสูตรกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความแตกต่างกัน การเสริมหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมายยังคงประกอบยังไม่สัมพันธ์กันเต็มที่ ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร จะต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร

Chester (1966 : 284) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการโดยสอบถามผู้บริหารการศึกษาในสหรัฐอเมริกา จำนวน 708 คน พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารวิชาการมีสมรรถภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้นได้ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม จัดให้ครูได้สลับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน การประเมินผลและติดตามผล การสาธิตการสอน การปฐมนิเทศครูใหม่หาวิธีวิจารณ์งานของครูเพื่อมิให้เสียกำลังใจ เพื่อให้ครูมีเวลาการสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนูปกรณ์ จัดให้มีการอบรม ความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก โดยมีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการประชุมผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการยืนยันและเพิ่มเติมตัวแปร และเพื่อ ประเมิน/ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดยมีวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการดำเนินการตาม ระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุ วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร บทความ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับการบริหาร สถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ตารางวิเคราะห์

องค์ประกอบและได้ตัวแปรจำนวน 123 ตัวแปร และนำตัวแปรดังกล่าวไปคัดกรองตัวแปรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน นำข้อมูลมาปรับแก้จนได้ตัวแปรทั้งหมด 94 ตัวแปร นำตัวแปรดังกล่าวไปสร้างแบบสอบถามและดำเนินการเก็บข้อมูลและนำข้อมูลประกอบการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 875 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษาโดยพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวน 265 คน จากประชากร 875 คน แต่เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ซึ่ง อุทุมพร ทองอุทัย (2532) ได้เสนอการใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่าควรมีมากกว่า 500 คน แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 512 คน ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ยะลา เขต 1	111	65
ยะลา เขต 2	68	40
ยะลา เขต 3	33	19
ปัตตานี เขต 1	139	81
ปัตตานี เขต 2	115	67
ปัตตานี เขต 3	67	40
นราธิวาส เขต 1	149	87
นราธิวาส เขต 2	118	69
นราธิวาส เขต 3	75	44
รวม	875	512

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จึงได้แบบสอบถามตัวแปรที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

แบบสอบถาม ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 1 ฉบับ
จำแนกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้อำนวยการโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์การวัดของลิเคิร์ท กำหนดค่าคะแนน โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีช่วงค่าเฉลี่ยการแปลความหมายเป็นระดับ ตามแนวคิดของ Best (1997 : 190) ดังนี้

4.50 – 5.00	เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมมากที่สุด
3.50 – 4.49	เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมมาก
2.50 – 3.49	เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมปานกลาง
1.50 – 2.49	เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมน้อย
1.00 – 1.49	เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ในครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการศึกษาตัวแปรที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์ นำแนวคิดมาจัดทำเป็นร่างตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เพื่อเตรียมสร้างแบบสอบถาม

3.3 สร้างข้อคำถามจากตารางวิเคราะห์ตัวแปร นำเสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาข้อบกพร่องของภาษา

และให้การเสนอแนะเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และให้คำแนะนำในการปรับปรุงข้อความและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อความของตัวแปร แล้วโดยวิธีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IC (Index of Consistency) ของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2544) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปโดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้

ถ้าเห็นว่าตัวแปรดังกล่าวเหมาะสม ให้คะแนน 1 คะแนน

ถ้าไม่แน่ใจว่าตัวแปรดังกล่าวเหมาะสม ให้คะแนน 0 คะแนน

ถ้าเห็นว่า ตัวแปรดังกล่าวไม่เหมาะสม ให้คะแนน -1 คะแนน

3.5 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีบริบทที่คล้ายกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ โรงเรียนในอำเภอสบไถ่ อำเภอนาทวี อำเภอเทพาและอำเภอจะนะ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-Coefficient) ของ Cronbach (1990) ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อการแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยไปให้กลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ในการประชุมผู้บริหารประจำเดือน

3.5.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1990) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .9832

3.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เกี่ยวกับตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อการแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากสถานศึกษาในสังกัด

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทั้ง 9 เขต พื้นที่ด้วยตนเอง และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการในวันที่มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาประจำเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเนื่องด้วยสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยมีความตระหนักว่าโอกาสในการได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาน่าจะมีน้อยกว่าในสถานการณ์ปกติ

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามมาสรุปและร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสกัดปัจจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) และหมุนแกนขององค์ประกอบ เพื่อให้ได้องค์ประกอบร่วมที่ชัดเจนแบบตั้งฉากออร์โธกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax) เพื่อหาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถาม (เลือกตัวแปร) ตามแนวคิดของ กัลยา วาณิชย์ปัญญา (2552) และ สุภมาส อังศุโชติ และคณะ (2554) ที่มีข้อตกลงในการคัดเลือกตัวแปรว่า ตัวแปรต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป มีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่า 1 และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวขึ้นไป จึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบสำหรับหลักการตั้งชื่อองค์ประกอบนั้น ต้องตั้งชื่อให้ครอบคลุมสื่อความหมายสอดคล้องกับจำนวนข้อคำถาม (ตัวแปร) ในแต่ละตัวของแต่ละองค์ประกอบ

5.2 ผู้วิจัยนำองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบที่ได้นั้น สอดคล้องกับโครงสร้างทางทฤษฎีและตัวแปรหรือไม่เพียงใด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบโดยการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ดังนี้

6.1 การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรการหาค่า IC (Index of Consistency) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาหรือ Alpha Coefficient (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach (1990)

$$\alpha_K = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α_K	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	$\sum S^2$	แทน	ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม

6.3 สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยได้ดำเนินการดังนี้

6.3.1 วัดความเหมาะสมของข้อมูลว่ามีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยการใช้สถิติ KMO : Kaiser – Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy และ Bartlett’s Test of Sphericity ซึ่งข้อมูลที่มีความเหมาะสมสามารถทำการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ต้องมีค่า KMO ≥ 0.8 (Kaiser และ Rice, 2001) และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการทดสอบ Bartlett’s Test of Sphericity ค่าไอเกน (Eigenvalues) ของบางตัวแปรต้องมีค่ามากกว่า 1 และบางตัวแปรมีค่าไอเกน (Eigenvalues) ใกล้ 0 จะทำให้ ค่าดีเทอร์มิแนนต์ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์มีค่าติดลบ แสดงว่า เมทริกซ์มีความสัมพันธ์กัน ข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2552)

6.3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีการสกัดปัจจัยหรือหาองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เกิน 1 ไปใช้หมุนแกนแบบตั้งฉาก ออโธกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax) โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่ 0.30 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (Practically Significant) (Comrey และ Lee, 1992) ค่าค่าไอเกน (Eigenvalues) เกิน 1 และตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีจำนวน 3 ตัวแปรขึ้นไป จึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบในขั้นตอนที่ 2 มาร่างเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. นำร่างรูปแบบมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ขององค์ประกอบสำคัญของร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้ง

3. นำร่างรูปแบบที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำไปสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 9 คน เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบร่าง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1) เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษา ที่มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับชำนาญการพิเศษหรือเทียบเท่าขึ้นไป

2) เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกับ พหุวัฒนธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อการแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

3.3 ส่งเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ให้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ก่อนวันจริง 2 สัปดาห์

3.4 ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมในการผู้บันทึกการสนทนา 2 คน ผู้บันทึกเทป 1 คน ผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 1 คน โดยใช้เวลาในการดำเนินการสนทนากลุ่ม 2.30 – 3.00 ชั่วโมง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล หลังเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่ม โดยดำเนินการถอด ข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงและบันทึกบทสนทนา เปรียบเทียบกับการจดบันทึกข้อมูลจากผู้บันทึก ทั้ง 2 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ และ ดำเนินการวิเคราะห์หาใจความหลักของข้อมูลจากการสนทนา โดยยึดหลักในการสนทนาความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ และข้อเสนอแนะอื่นๆ และนำร่างที่ผ่านการ สนทนากลุ่มมาพัฒนาอีกครั้ง

ส่วนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินการดังนี้

1. นำร่างรูปแบบที่ผ่านการเพิ่มเติมองค์ประกอบจากการสนทนากลุ่มในส่วน
ที่ 1 มาประเมินโดยการจัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 ท่าน ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการ
เลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือนักวิชาการทาง
การศึกษาที่มีความรับผิดชอบในการบริหารงาน
- 2) เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกับ
พหุวัฒนธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

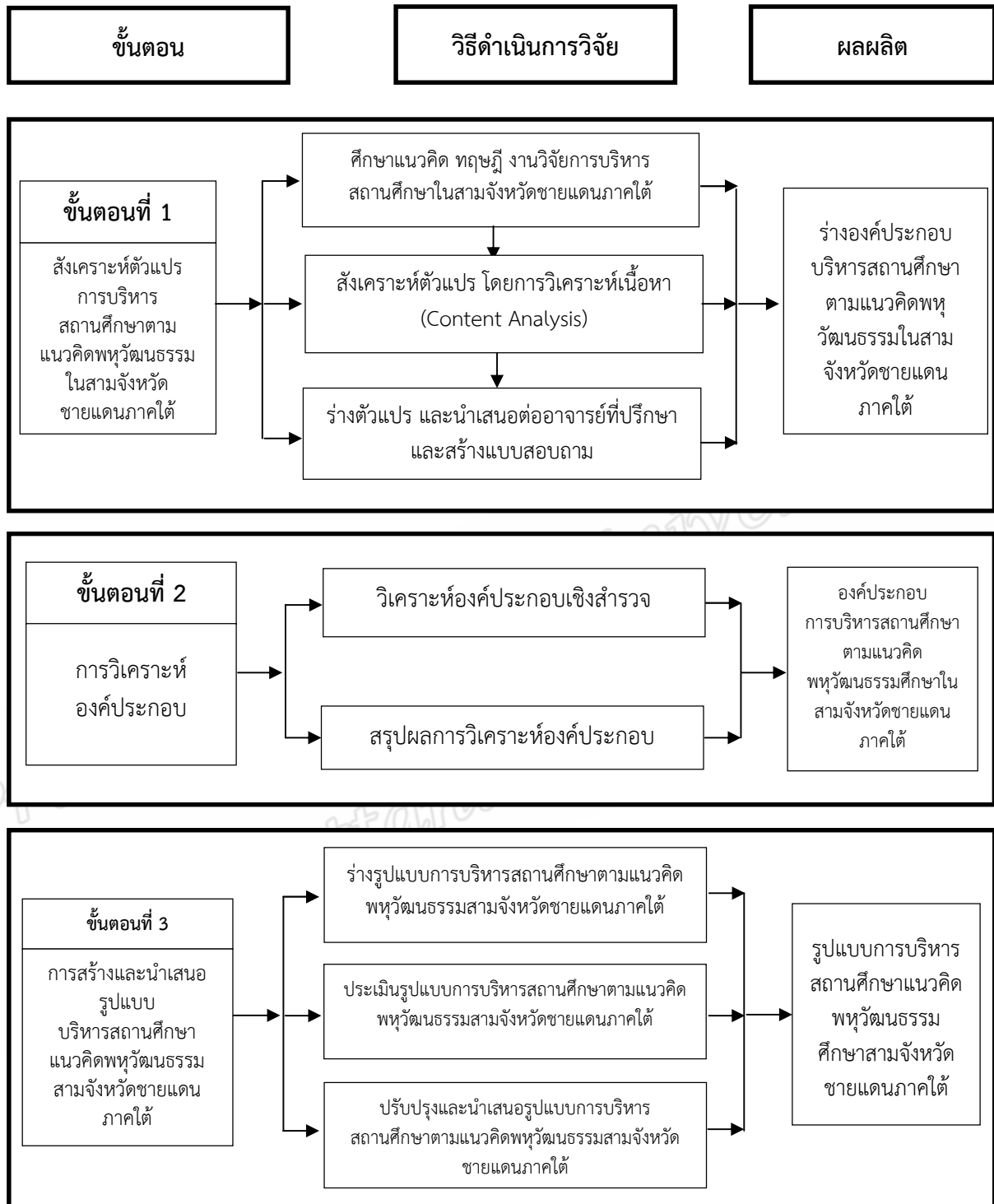
ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 11 คน เพื่อประเมิน
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมี
การดำเนินการดังนี้

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อการแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการจัดประชุมสัมมนา
- 2) ส่งแบบประเมินและรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 ท่าน ก่อนวันจริง 2 สัปดาห์
- 3) ดำเนินการจัดประชุมสัมมนา เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตาม
แนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 3 คน และผู้บันทึก
การประชุม จำนวน 2 คน โดยใช้เวลาในการดำเนินการสนทนากลุ่ม 2.30 – 3.00 ชั่วโมง
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล หลังเสร็จสิ้นการประชุมสัมมนา ผู้วิจัยและทีมงาน
ดำเนินการนำแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้มาสรุปอีกครั้ง

ส่วนที่ 3 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป็นส่วนที่ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด
พหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากขั้นตอนในการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยของสรุปเป็นกรอบการวิจัย ดังแสดงใน
ภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการผสมผสานทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการตามวิธีการวิจัย รวม 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 ตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร บทความ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและฐานข้อมูล

ทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากงานวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2556); วิจิตร ศรีสะอาด (2556); เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554); อำนาจ วิทยานูวัตติ และคณะ (2553); วุฒิชัย เนียมเทศ (2552), จงรัก พลาศัย (2552); เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2551); เรชา ชูสุวรรณ (2551); อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551); สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551); บรรจง ฟ้ารุ่งแสง และคณะ (2550); ถาวร เสี่ยงเอียด (2550); ธีระ รุญเจริญ (2550); นวรัตน์ รามสูตและคณะ(2549); สมจิตร อุดม (2547); พิทยา บวรวัฒนา (2542); จักรพรรดิ วัฒนา (2538); สมยศ นาวิการ (2538); Morote (2010); Bordas (2009); Bank (2001); Riehl (2000); Henze (2001, อ้างถึงในเอกกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); Batteman and Snell (1999); Sather and Bank (1994); Bank (1994, อ้างถึงใน รุติมดี อาพัทธนานนท์, 2551); Hodge and Anthony (1988); White (1982); Cohen (1980); Filley and House (1976); Keith Davis (1972) และ Barnard (1938) ได้ตัวแปรจำนวน 123 ตัวแปร และนำข้อมูลไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คัดกรอง/เพิ่ม/ลดตัวแปร เหลือ 94 ตัวแปร ผู้วิจัยนำตัวแปรดังกล่าวไปสร้างแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ขั้นตอนของแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 512 คน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อสำรวจและระบุงค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity) ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เท่ากับ 0.943 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis และจากการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's Test of Sphericity พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ได้ ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่า KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		.943
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	36189.310
Sphericity	df	4371
	Sig.	.000

ผู้วิจัยได้สกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีเน้นองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหาค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน (Eigen Value)	ร้อยละของความ แปรปรวน	ร้อยละของความ แปรปรวนสะสม
1	31.907	33.943	33.943
2	5.392	5.737	39.680
3	3.176	3.379	43.059
4	2.451	2.607	45.666
5	2.116	2.252	47.917
6	1.993	2.121	50.038
7	1.879	1.999	52.037
8	1.736	1.847	53.884
9	1.520	1.617	55.501

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่า 1.50 ซึ่งมีทั้งหมด 9 องค์ประกอบ โดยทั้ง 9 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 55.501 ของความแปรปรวนทั้งหมด

ผู้วิจัยใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี แวริแมกซ์ (Varimax) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป แล้วพิจารณาคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดบนองค์ประกอบนั้น โดยแต่ละ องค์ประกอบต้องมีตัวแปร 3 ตัวแปรขึ้นไป ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .30 ขึ้นไป

ตัวแปร	องค์ประกอบ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1					.648				
2					.645				
3					.569				
4					.447				
5					.446				
6					.351				
7		.467							
8								.360	
9					.305				
10					.547				
11					.447				
12					.394				
13					.419				
14		.585							
15		.662							
16		.566							
17		.387							
18		.345							
19		.397							

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
20									.325
21		.463							
22		.542							
23		.504							
24									.301
25					.478				
26		.449							
27		.701							
28		.696							
29		.664							
30		.711							
31		.645							
32		.597							
33		.590							
34		.468							
35					.477				
36			.433						
37					.435				
38					.331				
39		.476							
40			.440						
41			.333						
42			.480						
43			.471						
44				.468					
45				.503					
46				.587					

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
74	.744								
75	.741								
76	.730								
77	.711								
78	.623								
79	.615								
80	.667								
81	.459								
82	.604								
83	.563								
84	.561								
85	.606								
86	.542								
87	.481								
88	.572								
89	.447								
90	.456								
91								.437	
92								.683	
93								.751	
94								.730	

จากตาราง 5 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรภายหลังหมุนแกนองค์ประกอบแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) ผลปรากฏว่า จากตัวแปรทั้งหมด 94 ตัวแปร มีตัวแปรที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ 5 ตัวแปร คือ ข้อ 8, 20, 24 และ 63 จึงตัดออกเหลือเพียง 90 ตัวแปร โดยบางองค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 8 และองค์ประกอบที่ 9 มีตัวแปร

ไม่ถึง 3 ตัวแปร ซึ่งไม่สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ชัดเจนจึงตัดออกและตั้งชื่อองค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ ผลปรากฏดังตาราง 6 – 12

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 1 จำนวน 18 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	74	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา	.744
2	75	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา	.741
3	76	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู	.730
4	73	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	.723
5	77	คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	.711
6	80	ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา	.667
7	78	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา	.623
8	79	ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	.615
9	85	สถานศึกษากระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม	.606
10	82	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้	.604
11	88	สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	.572
12	83	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก	.563

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความคำถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
13	84	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	.561
14	86	สถานศึกษาสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา	.542
15	87	สถานศึกษามีการยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน	.481
16	81	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ	.459
17	90	สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง	.456
18	89	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา	.447

ค่าไอเกนเท่ากับ 31.907

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 33.943

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวน 18 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .447 ถึง .744 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 31.907 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 33.943 จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ความสัมพันธ์กับชุมชน**

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 2 จำนวน 20 ตัวแปร
โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ชื่อ)	ข้อความคำถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	30	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน	.711
2	27	ผู้บริหารรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองและ ผู้บังคับบัญชา	.701
3	28	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำและผลที่จะได้รับ	.696
4	29	ผู้บริหารมีการให้เกียรติและมีความนับถือผู้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน	.664
5	15	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดย ปราศจากอคติ	.662
6	31	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้บังคับบัญชา	.645
7	32	ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่าง ของนักเรียน ครู และชุมชน	.597
8	33	ผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและ ชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา	.590
9	14	ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความ เหมาะสมของแต่ละสถานการณ์	.585
10	16	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องของผู้บังคับบัญชา	.566
11	22	ผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อ ผู้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค	.542
12	23	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	.504
13	39	ผู้บริหารมีความเข้าใจในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	.476
14	34	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณให้ผู้บังคับบัญชาเข้ารับ การพัฒนาทุกมิติ	.468

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
15	7	ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความ หลากหลายของนักเรียนและชุมชน	.467
16	21	ผู้บริหารมีความกล้าในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว	.463
17	26	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นได้ บังคับบัญชา ปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้	.449
18	19	ผู้บริหารมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร	.397
19	17	ผู้บริหารมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและชุมชน	.387
20	18	ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา	.345
ค่าไอเกนเท่ากับ 5.392			
ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.737			

จากตาราง 7 พบว่า องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 20 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่
ระหว่าง .345 ถึง .711 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 5.392 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ
5.737 จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 3 จำนวน 13 ตัวแปร
โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ชื่อ)	ข้อความคำถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	70	สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา	.653
2	69	สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	.645
3	72	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	.585
4	58	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา	.577
5	71	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	.568
6	68	สถานศึกษามีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	.552
7	67	สถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	.534
8	59	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	.494
9	42	ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	.480
10	43	ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	.471
11	40	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	.440
12	36	ครูมีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย	.433
13	41	ครูมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	.333

ค่าไอเกนเท่ากับ 3.176

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 3.379

จากตาราง 8 พบว่า องค์กรประกอบที่ 3 มีจำนวน 13 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .333 ถึง .653 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 3.176 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 3.379 จึงตั้งชื่อองค์กรประกอบนี้ว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์กรประกอบที่ 4 จำนวน 10 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์กรประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความถาม	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
1	50	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข	.737
2	51	ครูมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	.716
3	49	ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน	.686
4	48	ครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	.684
5	46	ครูมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน	.587
6	47	ครูมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	.523
7	45	ครูมีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน	.503
8	53	ครูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน	.481
9	44	ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน	.468
10	52	ครูมีการบูรณาการเรื่องประเพณี วัฒนธรรมในการจัดการเรียน การสอน	.320

ค่าไอเกนเท่ากับ 2.451

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.607

จากตาราง 9 พบว่า องค์กรประกอบที่ 4 มีจำนวน 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .320 ถึง .737 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 2.451 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.607 จึงตั้งชื่อองค์กรประกอบนี้ว่า **คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม**

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์กรประกอบที่ 5 จำนวน 15 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์กรประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ชื่อ)	ข้อความถาม	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
1	1	ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	.648
2	2	ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย	.645
3	3	ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา	.569
4	10	ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	.547
5	25	ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน	.478
6	35	ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับครู	.477
7	4	ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้	.447
8	11	ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้	.447
9	5	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	.446
10	37	ผู้บริหารและครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน	.435
11	13	ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา	.419
12	12	ผู้บริหารมีความสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.394

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความคำถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
13	6	ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นธรรมชาติ	.351
14	38	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครูก่อนจัดการเรียนการสอน	.331
15	9	ผู้บริหารมีความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในเรื่องของความเสมอภาค	.305

ค่าไอเกนเท่ากับ 2.116
ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.252

จากตาราง 10 พบว่า องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวน 15 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .305 ถึง .648 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 2.116 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.252 จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม**

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 6 จำนวน 10 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความคำถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	58	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา	.577
2	62	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติแก่ผู้รับบริการทุกคน	.573
3	56	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	.552
4	66	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสองหลักสูตรคือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา	.530

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
5	55	สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	.511
6	54	สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	.506
7	57	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	.489
8	64	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	.474
9	60	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	.468
10	65	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น	.392

ค่าไอเกนเท่ากับ 1.993

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.121

จากตาราง 11 พบว่า องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวน 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .392 ถึง .577 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 1.993 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.121 จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม**

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 7 จำนวน 4 ตัวแปร
โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ

ลำดับ ที่	ตัวแปร (ชื่อ)	ข้อความถาม	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	93	สถานศึกษาดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์ เครือข่ายโรงเรียน	.751
2	94	สถานศึกษาประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์ เครือข่ายโรงเรียน	.730
3	92	สถานศึกษาวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่าย โรงเรียน	.683
4	91	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ใน ลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา	.437
ค่าไอเกนเท่ากับ 1.879			
ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 1.999			

จากตาราง 12 พบว่า องค์ประกอบที่ 7 มีจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่
ระหว่าง .549 ถึง .751 มีค่า ไอเกน เท่ากับ 1.879 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 1.999
จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

ตาราง 13 ภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร
1	ความสัมพันธ์กับชุมชน	18
2	ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา	20
3	การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม	13
4	คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม	10
5	คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม	15
6	หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม	10
7	การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม	4
	รวม	90

จากตาราง 13 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ทางสถิติ Factor Analysis : Exploratory Factor Analysis (EFA) ได้องค์ประกอบ จำนวน 7 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 90 ตัวแปร

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 512 คน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ผลปรากฏว่าได้จำนวนองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีจำนวน 18 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา (.744)
2. คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา (.741)
3. คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู (.730)
4. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา (.723)

5. คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (.711)
6. ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา (.667)
7. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา (.623)
8. ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา (.615)
9. สถานศึกษากระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม (.606)
10. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ (.604)
11. สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา (.572)
12. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก (.563)
13. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ (.561)
14. สถานศึกษาสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา (.542)
15. สถานศึกษามีการยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน (.481)
16. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ (.459)
17. สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง (.456)
18. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา (.447)

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา มีจำนวน 20 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน (.711)
2. ผู้บริหารรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา (.701)
3. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำและผลที่จะได้รับ (.696)
4. ผู้บริหารมีการให้เกียรติและมีความนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน (.664)
5. ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ (.662)

6. ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา (.645)
7. ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน (.597)
8. ผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา (.590)
9. ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ (.585)
10. ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้ใต้บังคับบัญชา (.566)
11. ผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค (.542)
12. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (.504)
13. ครูมีความเข้าใจในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (.476)
14. ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ (.468)
15. ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน (.467)
16. ผู้บริหารมีความกล้าในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว (.463)
17. ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้ (.449)
18. ผู้บริหารมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร (.397)
19. ผู้บริหารมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (.387)
20. ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพุทธธรรมศึกษาในการบริหารสถานศึกษา (.345)

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพุทธวัฒนธรรม

มีจำนวน 13 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา (.653)
2. สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน (.645)

3. มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (.585)
4. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (.577)
5. มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย (.568)
6. สถานศึกษามีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (.552)
7. สถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (.534)
8. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาธรรมศึกษา (.494)
9. ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (.480)
10. ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง (.471)
11. ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน (.440)
12. ครูมีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย (.433)
13. ครูมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (.333)

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพัฒนาธรรม มีจำนวน 10 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (.737)
2. ครูมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน (.716)
3. ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน (.686)
4. ครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง (.684)
5. ครูมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน (.587)
6. ครูมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (.523)
7. ครูมีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน (.503)
8. ครูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน (.481)
9. ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน (.468)
10. ครูมีการบูรณาการเรื่องประเพณี วัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน (.320)

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม มีจำนวน 15 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา (.648)
2. ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย (.645)
3. ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา (.569)
4. ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (.547)
5. ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (.478)
6. ครูมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา (.477)
7. ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้ (.447)
8. ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้ (.447)
9. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (.446)
10. ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน (.435)
11. ผู้บริหารมีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา (.419)
12. ผู้บริหารมีความสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (.394)
13. ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นธรรม (.351)
14. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาก่อนจัดการเรียนการสอน (.331)
15. ผู้บริหารมีความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในเรื่องของความเสมอภาค (.305)

องค์ประกอบที่ 6 หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม มีจำนวน 10 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (.577)
2. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการทุกคน (.573)
3. สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา (.552)
4. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสองหลักสูตรคือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา (.530)

5. สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (.511)
6. สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (.506)
7. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (.489)
8. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (.474)
9. สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (.468)
10. สถานศึกษามีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น (.392)

องค์ประกอบที่ 7 การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม มีจำนวน 4 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. สถานศึกษาดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน (.751)
2. สถานศึกษาประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน (.730)
3. สถานศึกษาวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน (.683)
4. สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา (.549)

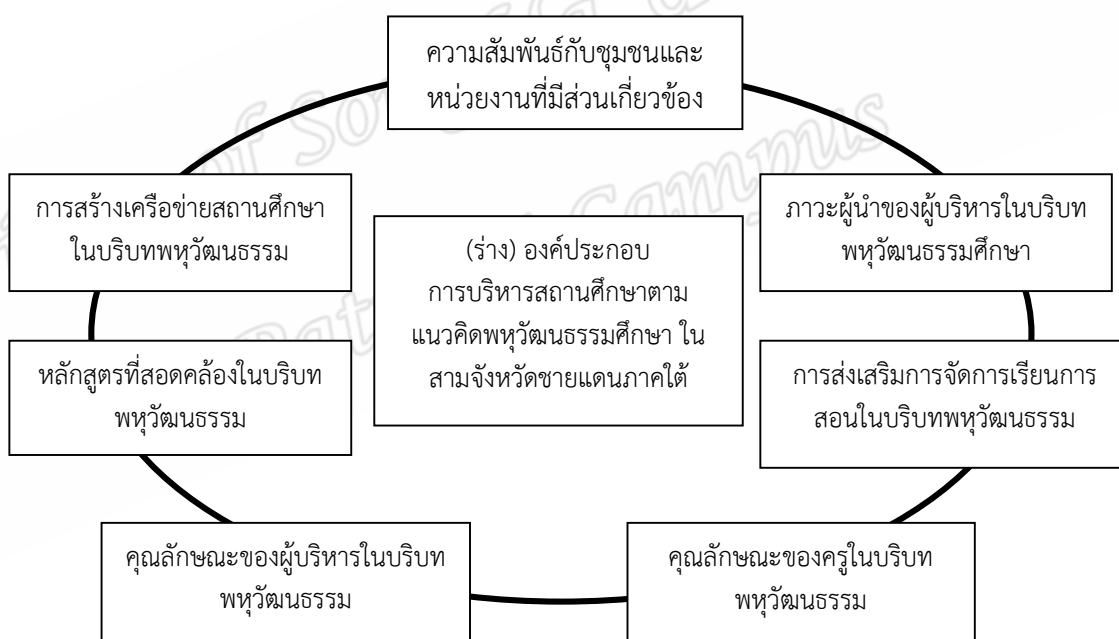
ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด

พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญและ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสังเคราะห์ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังนี้

ภาพประกอบ 7 (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการยืนยัน และเพิ่มเติม (ร่าง) รูปแบบฯ จำนวน 9 คน ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับ (ร่าง) รูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยนำเสนอ ควรมีองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบปรากฏอยู่ในรูปแบบฯ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิมีการให้ปรับข้อความเพื่อเพิ่มความกระชับและการปฏิบัติจริงของตัวแปร จาก 90 ตัวแปร เหลือเพียง 89 ตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับตามความเหมาะสมและตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผลปรากฏดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
จำนวน 18 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา
จำนวน 20 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม
จำนวน 12 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 11 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม
จำนวน 15 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 6 หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 7 การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม
จำนวน 4 ตัวแปร

หลังจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่มีมติเห็นด้วยทั้ง 7 องค์ประกอบ และผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ว่า ให้ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวแปรเป็นประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อความชัดเจนและเพื่อมีความสะดวกในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติจริงดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จำนวน 18 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา
- คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา
- คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู

- คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมตามบริบทและบทบาทในการบริหารสถานศึกษา
- คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา
- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
- ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก
- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

ประเด็นที่ 3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน

- สถานศึกษากระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม
- สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา
- สถานศึกษาสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน
- สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

จำนวน 20 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส

- ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ
- ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้ใต้บังคับบัญชา
- ผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา

- ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน
- ผู้บริหารมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- ผู้บริหารมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร
- ผู้บริหารมีการให้เกียรติและมีความนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน
- ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ

ประเด็นที่ 2 ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ

- ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน
- ผู้บริหารมีความรอบคอบในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
- ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน
- ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ประเด็นที่ 3 ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามสถานการณ์

- ผู้บริหารมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์
- ผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค
- ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้
- ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

จำนวน 12 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาผู้สนับสนุน

- สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา

- สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

- สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

- สถานศึกษามีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- สถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

- สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ประเด็นที่ 2 ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา

- ครูมีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายกับบริบทของสถานศึกษา

- ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

- ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

- ครูมีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย

- ครูมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม

จำนวน 11 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน

- ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

- ครูมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน

- ครูมีการบูรณาการและเข้าใจในบริบทพหุวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน

- ครูมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
- ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน

ประเด็นที่ 2 คุณลักษณะของครูในสามจังหวัดชายแดนใต้

- ครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
- ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน
- ครูมีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
- ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- ครูมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- ครูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม

จำนวน 14 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์

- ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาใน

อนาคตได้

- ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับครู
- ผู้บริหารให้ความเสมอภาคในการบริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม
- ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารนักแก้ปัญหา

- ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้
- ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดในสถานศึกษาได้
- ผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ประเด็นที่ 3 ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย

- ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครูก่อนนำไปจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม

จำนวน 10 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

- สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา
- สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ประเด็นที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

- สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพหุวัฒนธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
- สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นเท่าเทียมกันแก่ผู้รับบริการทุกคน
- สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

จำนวน 4 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการสร้างเครือข่าย

- สถานศึกษาวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
- สถานศึกษาดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
- สถานศึกษาประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา

- สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา

ส่วนที่ 2 ตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

หลังจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบจากส่วนที่ 1 มาปรับปรุงพัฒนา และ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยนำ (ร่าง) รูปแบบฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 9 ท่าน ตัวแทนผู้ประเมิน สมศ. จำนวน 1 ท่าน อดีตประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดยะลา จำนวน 1 โดย การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบ ดังนี้

1. ความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีเนื้อหาที่ครบถ้วน ถูกต้อง และตรงตามบริบทและการพัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี

2. ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่านำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเหมาะสม

3. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าสามารถนำไปบริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี มีประโยชน์

4. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีความสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 14 สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินและตรวจสอบรูปแบบการบริหาร
สถานศึกษาตามแนวคิดพัฒนาธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความเป็น
ประโยชน์และความเป็นไปได้

องค์ประกอบของ รูปแบบ	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	11	100	11	100	11	100	11	100	-
1. ความสัมพันธ์ของ คณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	11	100	11	100	11	100	11	100	ควรเน้นบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษา
2. ความสัมพันธ์ของ ผู้ปกครอง ชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	11	100	11	100	11	100	11	100	-
3. สถานศึกษาเปิด โอกาสให้เกิด ความสัมพันธ์ร่วมกัน	11	100	11	100	11	100	11	100	สร้างความ เข้าใจและเห็น ความสำคัญของ การศึกษา

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบของ รูปแบบ	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
องค์ประกอบที่ 2 ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารใน บริบทพหุวัฒนธรรม ศึกษา	11	100	11	100	11	100	11	100	-
1. ภาวะผู้นำในการเป็น ผู้สร้างและให้โอกาส	11	100	11	100	11	100	11	100	ควรเน้นบทบาท หน้าที่ของคณะ กรรมการ สถานศึกษา
2. ภาวะผู้นำในความ มุ่งมั่น ตั้งใจ	11	100	11	100	11	100	11	100	-
3. ภาวะผู้นำในการ บริหารงานตาม สถานการณ์	11	100	11	100	11	100	11	100	สร้างความ เข้าใจและเห็น ความสำคัญของ การศึกษา
องค์ประกอบที่ 3 การ ส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนในบริบท พหุวัฒนธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100	-
1. สถานศึกษา ผู้สนับสนุน	11	100	11	100	11	100	11	100	-
2. ครูผู้ส่งเสริมและ พัฒนา	11	100	11	100	11	100	11	100	-

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบของ รูปแบบ	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูใน บริบทพหุวัฒนธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100	-
1. คุณลักษณะของครู ด้านการเรียนการสอน	11	100	11	100	11	100	11	100	ควบคุมอารมณ์ ในการ ปฏิบัติการสอน
2. คุณลักษณะของครูใน สามจังหวัดชายแดนใต้	11	100	11	100	11	100	11	100	สร้างจิตสำนึก ของความเป็น ครู
องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหาร ในบริบทพหุวัฒนธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100	เรื่องการ แก้ปัญหาทาง Social Network
1. ผู้บริหารนักสร้าง วิสัยทัศน์	11	100	11	100	11	100	11	100	-
2. ผู้บริหารนักแก้ปัญหา	11	100	11	100	11	100	11	100	-
3. ผู้บริหารผู้นำไปสู่ เป้าหมาย	11	100	11	100	11	100	11	100	-

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบของ รูปแบบ	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
องค์ประกอบที่ 6 หลักสูตรที่สอดคล้องใน บริบทพหุวัฒนธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100	-
1. กระบวนการพัฒนา หลักสูตร	11	100	11	100	11	100	11	100	
2. การนำหลักสูตรไปใช้	11	100	11	100	11	100	11	100	-
องค์ประกอบที่ 7 การสร้างเครือข่าย สถานศึกษาในบริบท พหุวัฒนธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100	การกำหนด เครือข่ายอาจจะ ใช้เครือข่าย โรงเรียนดี , โรงเรียนในพื้นที่ เป็นต้น
1. กระบวนการสร้าง เครือข่าย	11	100	11	100	11	100	11	100	-
2. เครือข่ายโรงเรียนคู่ พัฒนา	11	100	11	100	11	100	11	100	-

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 11 ท่าน เห็นว่าองค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ และ องค์ประกอบย่อย ทั้ง 17 องค์ประกอบย่อย มีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ร้อยละ 100 จึงสรุปได้ว่า ทุกองค์ประกอบมีความ ถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์และมีความเป็นไปได้เหมาะที่จะเป็น องค์ประกอบของรูปแบบต่อไป

หลังจากการประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อการประเมินและตรวจสอบรูปแบบแล้ว ผู้วิจัยนำผลการประเมินความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และมีความถูกต้องของ “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงให้ดีขึ้นและสุดท้ายจึงได้รูปแบบที่สมบูรณ์

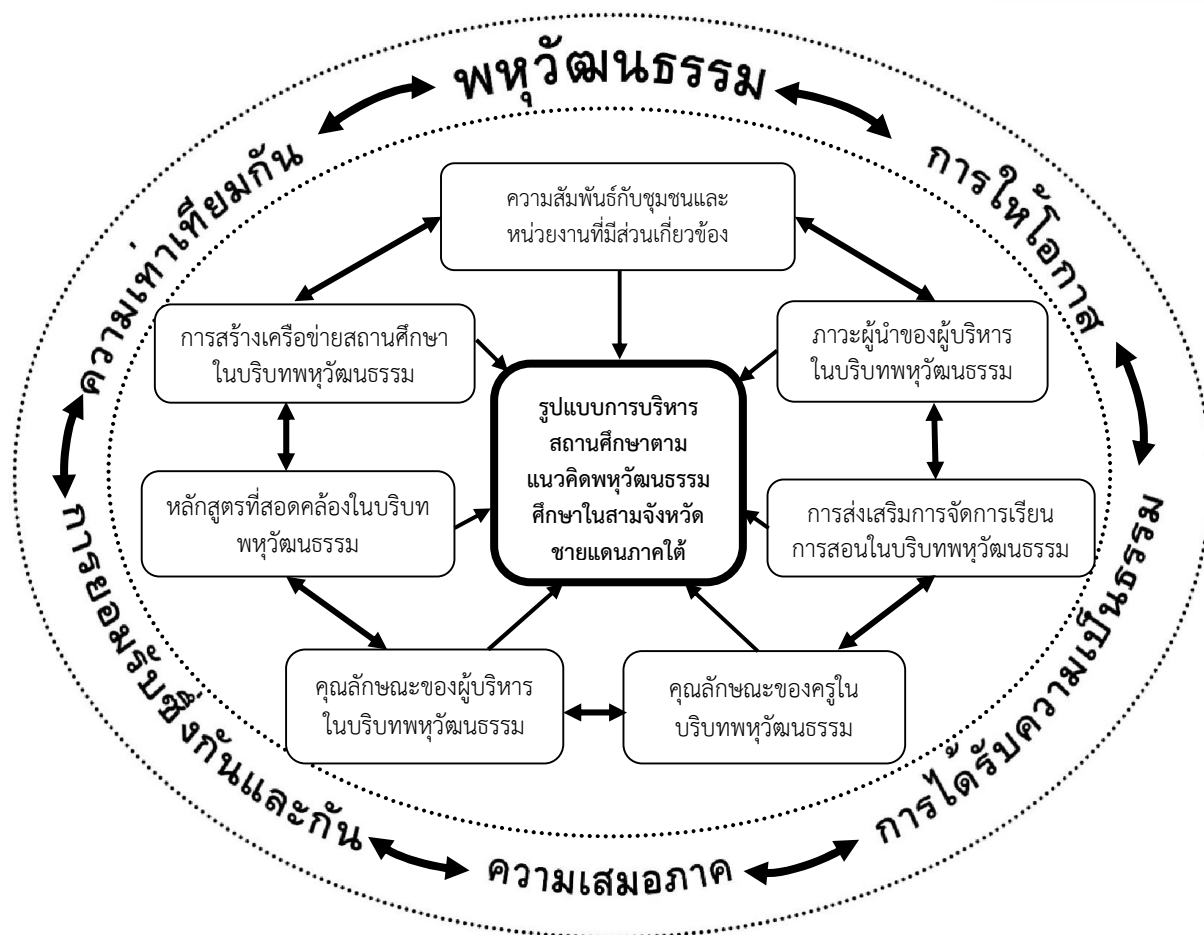
ประเด็นสำคัญที่ได้จากการประชุมผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

1. ควรเน้นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
2. สร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษา
3. ควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติการสอน
4. สร้างจิตสำนึกของความเป็นครู
5. เรื่องการแก้ปัญหาทาง Social Network
6. การกำหนดเครือข่าย นอกจากเครือข่ายของแต่ละโรงเรียนแล้ว น่าจะรวมถึงเครือข่ายโรงเรียนอนุบาลจังหวัด, โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา, โรงเรียนดีประจำตำบล, โรงเรียนในฝัน, โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นต้น

ส่วนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

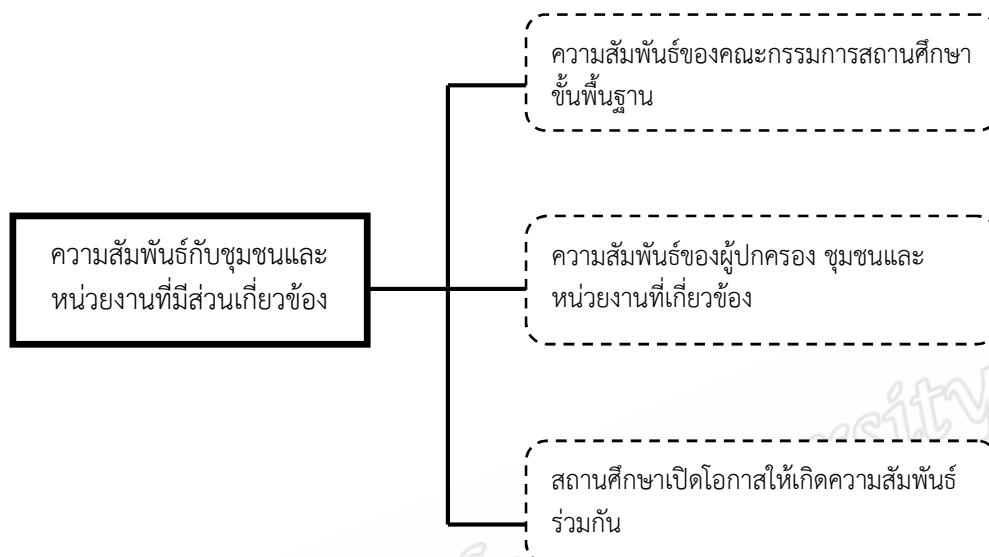
การนำเสนอรูปแบบ ผู้วิจัยได้นำเสนอ “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

**รูปแบบการบริหารสถานศึกษา
ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

ภาพประกอบ 8 แสดงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 9 องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติใน 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับโรงเรียนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นความร่วมมือกัน ซึ่งผู้บริหารให้บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาดำเนินการดังนี้

1. ให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
2. ให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา
3. ให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู
4. มีส่วนร่วมตามบริบทและบทบาทในการบริหารสถานศึกษา
5. มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน ซึ่งผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนดำเนินการ ดังนี้

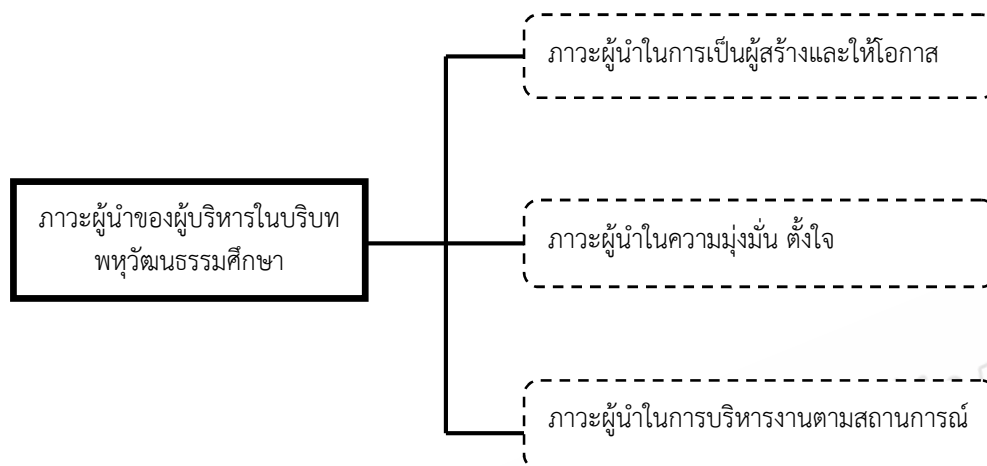
1. ให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา
2. ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
3. ได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
4. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
5. ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก
6. ให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
7. ให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

ประเด็นที่ 3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน

ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ในการเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม
2. สนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา
3. สอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
4. ยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน
5. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง
6. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

ภาพประกอบ 10 องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษาผู้บริหารควรต้องดำเนินการใน 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส

ผู้บริหารควรจะต้องมีภาวะผู้นำและให้โอกาสกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยผู้บริหารปฏิบัติ ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ
2. เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา
4. สร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน
5. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
6. จัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร
7. ให้เกียรติและมีความนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน
8. สนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ

ประเด็นที่ 2 ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ

บทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร คือ ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

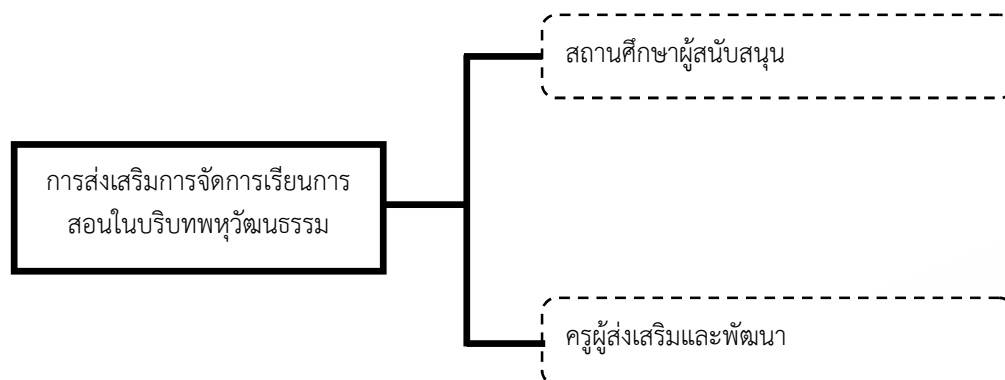
1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน
2. มีความรอบคอบในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
3. มีความมุ่งมั่นต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา
5. มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
6. มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน
7. มีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ประเด็นที่ 3 ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามสถานการณ์

บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารในการที่จะบริหารงานและแก้ปัญหาได้ตามสถานการณ์ จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานตามสถานการณ์ ดังนี้

1. มีความเข้าใจและประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. มีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์
3. มีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค
4. มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้
5. มีความรับผิดชอบและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 11 องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมผู้บริหารต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนใน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาผู้สนับสนุน

ผู้บริหารและสถานศึกษาต้องเป็นผู้สนับสนุนในการจัดการศึกษา ดังนี้

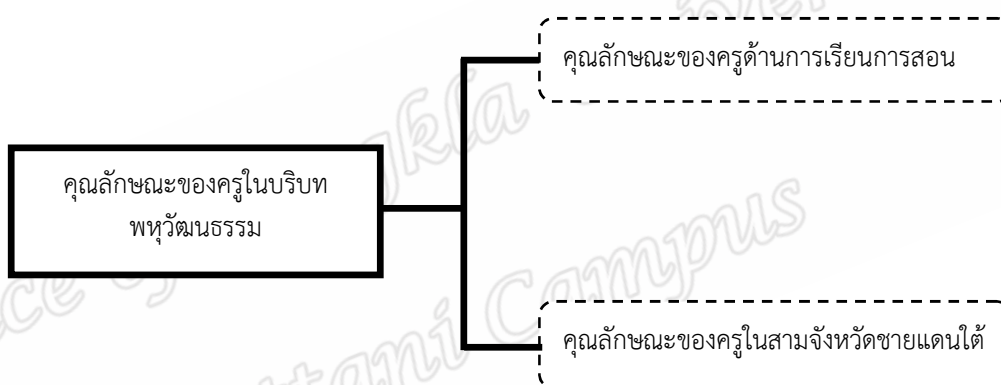
1. มีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา
2. มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
3. มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา
4. มีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
5. มีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
6. มีการส่งเสริมให้ใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ประเด็นที่ 2 ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา

ครูมีบทบาทในการเป็นผู้ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยปฏิบัติ ดังนี้

1. ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายกับบริบทของสถานศึกษา
2. ผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย
6. มีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 12 องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรมเป็นลักษณะที่ครูต้องปฏิบัติใน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน

คุณลักษณะที่ครูในสามจังหวัดจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

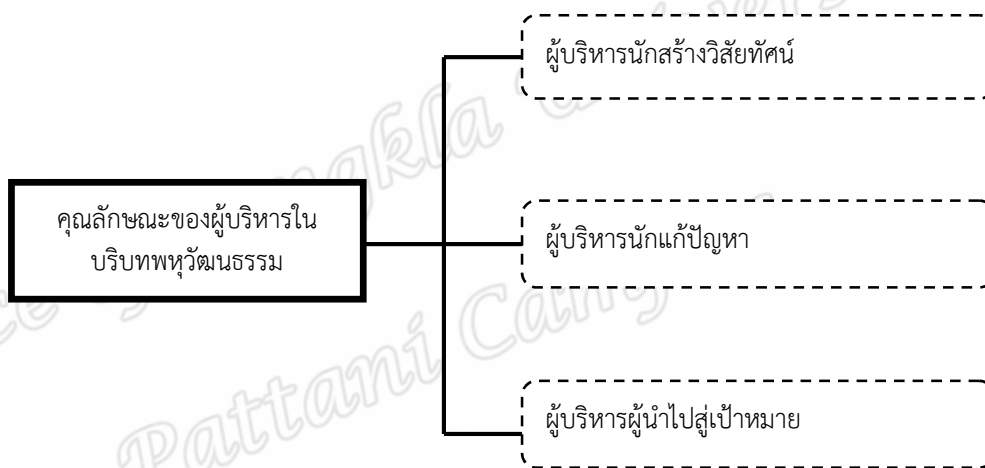
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
2. มีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน
3. มีการบูรณาการและเข้าใจในบริบทพหุวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน
4. มีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน

ประเด็นที่ 2 คุณลักษณะของครูในสามจังหวัดชายแดนใต้

คุณลักษณะที่ครูในสามจังหวัดที่ต้องปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
2. มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน
3. มีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
4. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
5. มีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
6. มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 13 องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะในการบริหาร ประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ

ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์

คุณลักษณะของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. เป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้

3. เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา
4. เป็นผู้บริหารที่มีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับครู
5. เป็นผู้บริหารที่ให้ความเสมอภาคในการบริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม
6. เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารนักแก้ปัญหา

คุณลักษณะของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญในการขจัดความขัดแย้งและแก้ปัญหาในสถานศึกษา ประกอบด้วย

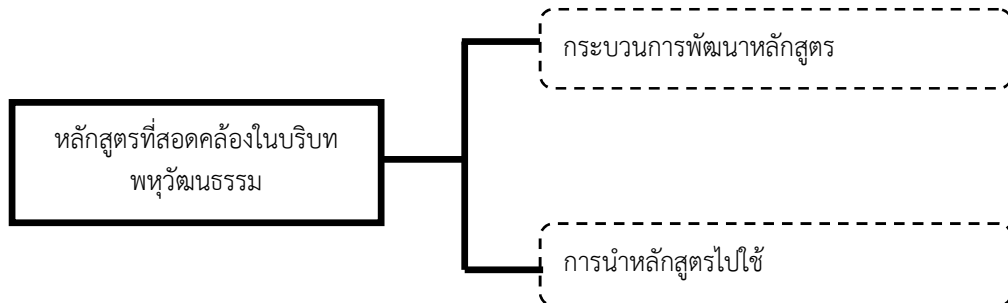
1. ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำและการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้
3. ผู้บริหารมีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา
4. ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดในสถานศึกษาได้
5. ผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ประเด็นที่ 3 ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย

คุณลักษณะของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ประกอบด้วย

1. เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
3. เป็นผู้บริหารที่มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครูก่อนนำไปจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 14 องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันดำเนินการด้านหลักสูตรใน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา
2. มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา
3. มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
4. มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
5. มีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

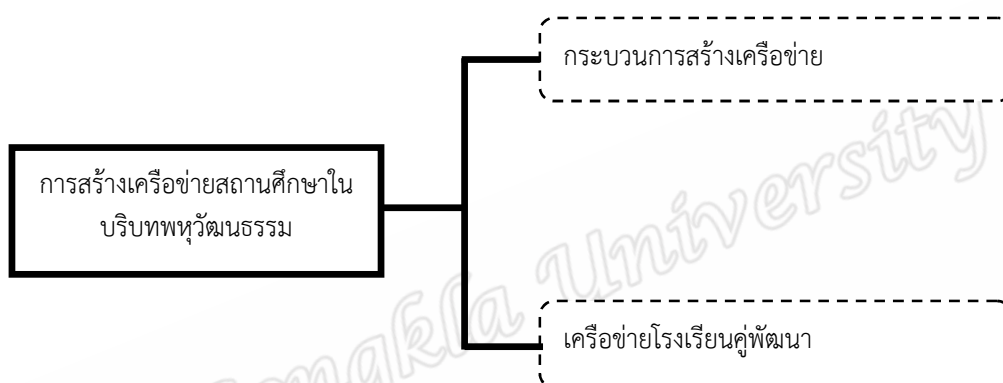
ประเด็นที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยต้องดำเนินการดังนี้

1. มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพหุวัฒนธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
2. มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นเท่าเทียมกันแก่ผู้รับบริการทุกคน

3. มีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
4. มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
5. มีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 15 องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการสร้างเครือข่าย

ผู้บริหารที่อยู่ในพื้นที่บริบทเดียวกันต้องมีความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
2. ดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
3. ประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา

ผู้บริหารมีหน้าที่ในการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาอื่นโดยต้องปฏิบัติดังนี้ คือ การสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาและการวิเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Content Analysis) แบบสอบถามใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการประชุมผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร วิธีการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีรูปแบบอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัย 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) องค์กรประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 875 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษาโดยพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวน 265 คน จากประชากร 875 คน แต่เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ซึ่ง อุทุมพร ทองอุทัย (2532) ได้เสนอการใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่าควรมีมากกว่า 500 คน แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 512 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ได้แก่

2.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณายืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบแล้วนำไปปรับ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 9 ท่าน

2.2 การประชุมผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมิน/ตรวจสอบ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดูจากความถูกต้องเหมาะสม เป็นประโยชน์ และการนำไปใช้ของ (ร่าง) รูปแบบ ผู้เข้าร่วมคือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 9 ท่าน ตัวแทนผู้ประเมิน สมศ. จำนวน 1 ท่าน อดีตประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดยะลา จำนวน 1 ท่าน รวมทั้งหมด 11 ท่าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการวิจัยโดย

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสาร หลักการ แนวคิด บทความ เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทและสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา พหุวัฒนธรรมศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 123 ตัวแปร และผ่านการคัดกรองตัวแปรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ตัวแปรจำนวน 94 ตัวแปร และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Factor Analysis : Exploratory Factor Analysis : EFA) ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ 94 ตัวแปร

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการวิจัยโดย

1. (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Factor Analysis : Exploratory Factor Analysis : EFA) ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ ซึ่ง (ร่าง) รูปแบบยังไม่มีคุณสมบัติ
2. จัดให้มีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพิจารณายืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบแล้วนำไปปรับ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ประเมิน/ตรวจสอบ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดูจากความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักวิชาการทางการศึกษา จำนวน 11 ท่าน โดยการจัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมิน / ตรวจสอบรูปแบบต่อไป
4. ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรอง และแบบสอบถาม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการ (ร่าง) รูปแบบ ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมิน

รูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ 17 ประเด็น 89 ตัวแปร ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ประเด็น มีจำนวน 18 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากร ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา การมีส่วนร่วมตามบริบทและบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษา การให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

ประเด็นที่ 3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน ประกอบด้วย สถานศึกษาต้องเปิดโอกาส ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยต้องมีการกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในเรื่องของการบริการชุมชนและทุกภาคส่วน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ

ชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง การยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน สอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย 3 ประเด็น มีจำนวน 20 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส ประกอบด้วย สร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา สร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน เป็นการสร้างความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในบริบทของการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีความเข้าใจในความเป็นวิถีแห่งชุมชน จึงจะสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ซึ่งต้องมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนภาวะผู้นำในการเป็นผู้ให้โอกาส ประกอบด้วย ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ มีการให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน จึงจะสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีความยั่งยืนได้

ประเด็นที่ 2 ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ ประกอบด้วย ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน มาเป็นอันดับแรก ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ในการบริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นอกจากนั้น ผู้บริหารต้องมีความรอบคอบในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว มีความมุ่งมั่นต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน และประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ประเด็นที่ 3 ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามสถานการณ์ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามสถานการณ์ ที่ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้แนวความคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ มีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค สามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้ และที่ขาดไม่ได้คือ ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

ประกอบด้วย 2 ประเด็น มีจำนวน 12 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาผู้สนับสนุน ประกอบด้วย ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นตัวแทนสถานศึกษาในการให้การสนับสนุน ทั้งในเรื่องของการสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา สนับสนุนให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา รวมไปถึงมีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมให้ใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ประเด็นที่ 2 ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา ประกอบด้วย ครูต้องมีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายกับบริบทของสถานศึกษา มีการผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน วางแผนการสอนที่มีความเหมาะสม หลากหลาย และมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จึงจะสามารถพัฒนาและจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพขึ้นมาได้

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 2 ประเด็น มีจำนวน 11 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เข้าใจในบริบทความแตกต่างของนักเรียนทุกคน ซึ่งครูต้องมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกนักเรียน ให้นักเรียนได้รู้คุณค่าของตนเอง บูรณาการและเข้าใจในบริบทพหุวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการความรู้ สื่อ นวัตกรรมรวมถึงบริบทวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน นอกจากนี้ ครูต้องมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ตรงจุด และครูต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอนของผู้เรียนได้ตรงจุด ส่งผลให้เกิดคุณภาพในการเรียนรู้มากขึ้น

ประเด็นที่ 2 คุณลักษณะของครูในสามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน เป็นภาพสะท้อนที่เห็นได้ชัดเจนเป็นลักษณะรูปธรรมในการปฏิบัติให้ดู ทั้งกับเพื่อนครูและนักเรียน มีการวางตนเป็นกลางในการ

ปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเรียนรู้ ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน และสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกัน และมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อที่ผู้ปกครองและชุมชนส่งบุตรหลานมาเรียน การสร้างความไว้วางใจเป็นคุณลักษณะที่ช่วยประสานความเข้าใจ การยอมรับและความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ประเด็น มีจำนวน 14 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้ มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับครู เพื่อเป็นทิศทางและแนวทางในการนำไปสู่เป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องให้ความเสมอภาคในการบริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม และต้องเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อความสมบูรณ์ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารนักแก้ปัญหา ประกอบด้วย ผู้บริหารจึงต้องทำปัญหาใหญ่ให้เป็นปัญหาเล็ก เพราะในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความขัดแย้งและความละเอียดอ่อนมาก โดยเฉพาะกับคนยิ่งต้องมีความระมัดระวังในการบริหาร จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องเป็นนักแก้ปัญหา โดยต้องมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา มีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้ ขจัดความขัดแย้งในสถานศึกษาให้หมดสิ้นไป รวมถึงผู้บริหารต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นธรรม

ประเด็นที่ 3 ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งต้องเป็นผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดี

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ประเด็น มีจำนวน 10 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา สถานศึกษามีการ

วิเคราะห์ พัฒนา และปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ประเด็นที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพหุวัฒนธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นเท่าเทียมกันแก่ผู้รับบริการทุกคน มีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และมีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม
ประกอบด้วย 2 ประเด็น มีจำนวน 4 ตัวแปร ดังนี้

ประเด็นที่ 1 กระบวนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย การวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในเครือข่ายให้มีคุณภาพที่ดี เมื่อมีการวางแผนแล้วต้องมีการดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อจะได้สนองต่อนโยบายของแผน และมีการประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน เพื่อหาข้อบกพร่องในการจัดการศึกษาต่อไป

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา ประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาในเครือข่ายเดียวกัน เนื่องจากพื้นที่อยู่ในบริบทที่มีความคล้ายคลึงกัน จึงเป็นการช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาการศึกษาควบคู่กันไป เหมือนเป็นลักษณะเพื่อนคู่คิด ทั้งในการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ชุมชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดให้พัฒนาขึ้น จึงต้องมีการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา

การอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและเพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัย

พบว่า ประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิด ความสัมพันธ์ร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาให้ความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างมาก ทั้งใน ส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการให้ความ ร่วมมือกับโรงเรียนในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา ให้ความร่วมมือในการประสานงาน ระหว่างชุมชนและสถานศึกษาค่อนข้างมาก ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรทาง การศึกษาและให้ความร่วมมือในการการพัฒนาสถานศึกษา และทางสถานศึกษามีการยอมรับให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ (2552) พบว่า ในการสร้างเสริมหรือแก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเจริญอย่างยั่งยืนนั้น ต้องมีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดูแลและปกป้องทุกวิถีชีวิต ทุกศาสนา และ ทุกวัฒนธรรม เพื่อยกระดับและเสริมสร้างการเห็นคุณค่าของทุกศาสนา และวัฒนธรรมอย่างเสมอ ภาคและเท่าเทียมกันให้เป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฮู เวนบิน (Hu Wenbin, 2003 : 34 - 35) นักการศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาโรงเรียน: กลไก สำหรับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่พบว่า การสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการ ดำเนินการวางแผนพัฒนาโรงเรียนส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีแนวคิดในการร่วมมือพัฒนา โรงเรียนเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปี ซึ่งสามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนา โรงเรียน ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญสำหรับการเพิ่มอัตรา ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงาน ทางการศึกษาในท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีอิสระมากขึ้น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด แม้จะได้รับการจัดสรร ทรัพยากรจากรัฐอย่างจำกัดก็ตาม โดยมีการระดมงบประมาณจากชุมชนมาสนับสนุนส่งเสริม การจัดการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองลดภาระค่าใช้จ่ายหลายๆ ประการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของ โรงเรียน เนื่องจาก โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้โดยผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในหลาย กิจกรรม ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการโดยรัฐเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาโรงเรียนและการพัฒนาของชุมชน รวมทั้งควรสนับสนุนให้องค์การ ทางการศึกษาของท้องถิ่น (Local Education Authorities) เปลี่ยนแปลงแนวคิดจากการสั่งการเป็น การสนับสนุนและบริหารโรงเรียน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนนั้น เกิดพลังการสร้างสรรคในการพัฒนาโรงเรียน เกิดความรักและหวงแหนสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาหลักของบุตรหลาน เป็นสถานที่พัฒนาบุตรหลานให้มีความดี ก้าวหน้า มีการประกอบอาชีพที่ดี เป็นความคาดหวังของผู้ปกครองและทุกภาคส่วน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของพหุวัฒนธรรมศึกษาของ Bank (1994) ที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยกล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นส่วนที่สำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน และโรงเรียนต้องทำหน้าที่หาวิธีที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาให้มากที่สุด เช่นเดียวกับ Cushner และคณะ (2006) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้คนเข้าใจถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน และการเข้าใจถึงการปฏิสัมพันธ์กันของบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ให้มีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกันในชุมชนสังคมและโลกได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นว่า

“...คณะกรรมการสถานศึกษาต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองว่าคืออะไร ถ้าไม่รู้บทบาทก็จะมีปัญหาในการบริหารสถานศึกษา... ถ้าเมื่อไรที่คณะกรรมการสถานศึกษา รู้บทบาทหน้าที่ของเขา เราจะอยู่อย่างมีความสุข...”

“...ชุมชน ผู้ปกครองมีความสำคัญมาก ถ้าเปรียบกับการสร้างบ้าน เจ้าบ้านคือผู้ปกครองและชุมชน เขาอยากให้บ้านของเขาเป็นอย่างไร ซึ่งบ้านคือตัวเด็ก เป็นผลผลิตที่แท้จริงเขาจะดูที่บ้านหรือลูกของเขา... จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารวางแผนร่วมกับครูในการสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบและการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย”

“...ชุมชนในบริบทสถานศึกษาใดยังคอยในการให้ความร่วมมือ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องหาแนวทางให้ชุมชนมีความร่วมมือกับโรงเรียน...”

“... ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนรับทราบถึงผลการทำงาน ชุมชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมและทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนต่อไป...”

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา ผลการวิจัย

พบว่า ประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ และภาวะผู้นำในบริหารงานตามการสถานการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองและ ผู้ใต้บังคับบัญชา มีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ทำการศึกษารายงานการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ต้องมีการสร้างความตระหนัก และ ความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน และพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่นเดียวกับ สมจิตร์ อุดม (2547) วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้" ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจัยระดับผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บรรยากาศโรงเรียน วิสัยทัศน์ผู้บริหาร และพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ การอบรมทางการบริหาร และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Stribling, (n.d., อ้างถึงใน อุทัย บัญประเสริฐ, 2543: 120-122) ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การริเริ่มเพื่อการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดั่งขึ้นใหม่ของรัฐเท็กซัส: กระบวนการและผลผลิต” ที่พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งครูและผู้ปกครองจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ในการทำหน้าที่ให้กับโรงเรียน ผู้ปกครองได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษาในการบริหารโรงเรียนค่อนข้างมาก และมีส่วนช่วยทำให้บุคลากรของโรงเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นมีอาชีพมากขึ้น โดยมีความรู้สึกว่าเป็นทีมงานของโรงเรียนโดยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากร การเงิน และการปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งทำให้โรงเรียนสามารถทำในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร คือ หัวเรือใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย หรือวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการบริหารให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ จึงต้องมีภาวะผู้นำในการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้ การที่จะบริหารในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีความสุขนั้น ผู้บริหารต้องมีความตระหนัก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้มีโอกาสเข้าเรียนอย่างเสมอภาค

และเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างยุติธรรม และมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ สอดคล้องกับ Riehl (2000, อ้างถึงใน เอกกรินทร์ สังข์ทอง, 2551) ได้นำทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหาร การศึกษาที่มุ่งเน้นภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึง ความสามารถทางด้านผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมนั้น ต้องมีความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยจะต้องมี การตอบสนองและแสดงออกถึงทักษะการจัดการทางการศึกษา คือ ต้องส่งเสริมการจัดการศึกษา แบบใหม่ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการเป็นผู้ส่งเสริม เอื้ออำนวย และเป็นผู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา และเป็นผู้ที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียน กับชุมชน โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับ การสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นว่า

“...ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะผู้นำเป็นนักประสานงาน ทั้ง 10 ทิศ...”

“...ความมุ่งมั่นของผู้นำ คือ ความพยายามให้งานประสบความสำเร็จ เป็นการ ประสานงานทั้งลูกน้อง ชุมชน และนักเรียนอย่างไร ให้ทำงานประสบความสำเร็จ ต้องมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานให้ไปสู่เป้าหมายให้เร็วที่สุด...”

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 2 ประเด็นคือ สถานศึกษาผู้สนับสนุน และครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบท การจัดการศึกษา ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษา และมีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัก พลาคัย (2552) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกลไก การพัฒนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่พบว่า การพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยเปิด โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะและพัฒนาระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของผู้เรียนและสังคม ใช้รูปแบบการสอนและ อุปกรณ์อย่างหลากหลายตามสาขาต่างๆ โดยมุ่งเน้นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งบูรณาการจัดการเรียนการสอนตามทักษะวิชาชีพกับการวิจัย และการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจง ฟ้ารุ่งแสง และคณะ

(2550: 2) ได้ร่วมกันศึกษา ประมวลองค์ความรู้ในพหุวัฒนธรรมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ในสังคมพหุวัฒนธรรมควรให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างเสมอภาค ส่งเสริมระบบการศึกษาอันจะ ทำให้เกิดองค์ความรู้จากท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย และเป็นองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาสังคม ทำให้แนวคิดพหุวัฒนธรรมทางการศึกษามีส่วนในการพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chester (1966: 284) ได้ศึกษา การบริหารวิชาการ โดยสอบถามผู้บริหารการศึกษาในสหรัฐอเมริกา จำนวน 708 คน พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารวิชาการมีประสิทธิภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้นได้ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม จัดให้ครูได้สลับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน การประเมินผลและติดตามผล การ สาธิตการสอน การปฐมนิเทศครูใหม่หาวิธีวิจารณ์งานของครูเพื่อมิให้เสียกำลังใจ เพื่อให้ครูมีเวลาสอน มากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุอุปกรณ์ จัดให้มีการอบรม ความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษา เพิ่มเติมแก่ครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน และการประชุมครูเพื่อประเมินผล

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) มาตรา 6 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข” เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้อย่างเสมอภาคและ เท่าเทียมกัน มีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบท

การจัดการศึกษา และสถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และมีความสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2556); เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553); เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); Bank (1994, อ้างถึงใน วิฑิติมติ อาพัทธนานนท์, 2551); Mitchell and Salsbury (1999); Cortes (1996) ได้ กล่าวว่าการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม เป็นการศึกษาที่พยายามใช้แนวความคิดค่านิยม เชิงบวกเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และนำไปสู่การปรับปรุงความสามารถในการเรียนรู้ของ ผู้เรียนทุกคน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิดของพหุวัฒนธรรมศึกษาต้องเริ่มต้น ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงที่หลักสูตรสถานศึกษา โดยหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการปรับเพื่อให้ สะท้อนมุมมองของชนกลุ่มน้อยมากขึ้น เป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมองของชนกลุ่มน้อย

เองด้วย ไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับหลักสูตรเช่นนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหา และประเด็นต่างๆ จากมุมมองของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุ ผลการวิจัยพบว่า

ประกอบด้วย 2 ประเด็นคือ คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน และคุณลักษณะของครู ในสามจังหวัด ทั้งนี้เนื่องจาก ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ครูมีการบูรณาการและเข้าใจในบริบทพหุวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมจิตร์ อุดม (2547) วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน เอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้" ปัจจัยระดับครู พบว่า คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Raynold (1998) ได้ศึกษา องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในสหราชอาณาจักร โดยศึกษาคุณลักษณะของครูที่มี ประสิทธิภาพและองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ครูควรใช้สื่อหลากหลายให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ สอนโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ใช่สอนตาม หนังสือ และโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูและบุคลากรของโรงเรียนควรมีความเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน การจัดการเรียนการสอนที่ทำทนาย ความสามารถ มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน มีการบันทึกผลการเรียนเพื่อพัฒนา และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ บัญญัติ ยงยวน (2550) ได้กล่าวถึงความเท่าเทียมกันใน โอกาสของการได้รับการศึกษา โดยมากแล้วครูมีบทบาทในการเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติ ที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการสอน และการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ลำเอียง ดังนั้น การรับรู้เจตคติ พฤติกรรมของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของ ผู้เรียนต้องเป็นไปในทิศทางบวก ครูต้องยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย ครูต้องมีความรู้ เจตคติ และทักษะการสื่อสารในชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และจัดกิจกรรมในบทเรียนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค เพื่อให้ผู้เรียนได้ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลาย และครูต้องปราศจากความอคติ ความลำเอียงต่อผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตน และเรียนรู้ผู้เรียนกลุ่มต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสื่อสาร ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและส่งเสริมการยอมรับซึ่งกันและกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดการเรียนรู้ เป็นหน้าที่หลักของครูใน การที่จะจัดการเรียนรู้ให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมให้เกิดความสอดคล้องกับชุมชน ผู้เรียนต้องได้รับความเสมอภาคในการเรียนรู้ ครูต้องมีการใช้การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมากเพราะผู้เรียนมาจากหลากหลายวัฒนธรรม และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ได้มีนักวิชาการทางการศึกษา นักวิจัยและนักทฤษฎี (วุฒิสักดิ์ โภชนกุล, 2556; เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554; อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553; บัญญัติ ยงย่วน, 2550 และ Bank, 1994) ได้กล่าวถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญชำนาญการในการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้ที่มีศีลธรรมที่ดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ในเรื่องการยอมรับในบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างจากตน ไม่ว่าจะความแตกต่างนั้น จะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา การกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปราศจากความอคติ ไม่ลำเอียงต่อผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตน และยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย ซึ่งการยอมรับกลุ่มชนเช่นนั้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงครู และนักเรียน หรือนักเรียนด้วยกันให้มีความเข้าใจและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์ ผู้บริหารนักแก้ปัญหา และผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย ให้ความเสมอภาคในการบริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม และสามารถจัดความขัดแย้งในสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร อุดม (2547) วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้" ปัจจัยระดับผู้บริหารพบว่า ลักษณะชีวิตศึกษาของผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ วิสัยทัศน์ผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ การอบรมทางการบริหาร และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้

ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่างๆ

ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ เพราะว่าการดำเนินงานมิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญาความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ellinger, Yang & Ellinger (2000)

ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบ (Impact) ของมิติความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ต่อผลงานขององค์การโดยทำการศึกษามิติ (Dimension) ของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Watkins และ Marsick จำนวน 7 มิติ คือ การสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนการค้นคว้าและแลกเปลี่ยนสนทนา การส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้เป็นทีม การจัดระบบเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การเสริมอำนาจบุคลากรเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การเชื่อมโยงองค์การกับสิ่งแวดล้อม และการใช้แบบผู้นำและการสนับสนุนการเรียนรู้ระดับบุคคล ทีมงานและระดับองค์การ ตัวแปรตามใช้ตัวแปรทางด้านผลงานขององค์การ ตัวแปรที่เป็นส่วนของการเงินและผลงานที่มีใช้ทางด้านการเงิน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะที่เพิ่มขึ้นของบุคลากร

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารสถานศึกษา บุคคลที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น คือ ผู้บริหาร ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีบริบททางสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมสูง ผู้บริหารจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถ เทคนิควิธี หลักการทฤษฎีทางการบริหารในการที่จะบริหารคนบริหารงาน บริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจึงต้องมีคุณลักษณะเป็นผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์ ผู้บริหารนักแก้ปัญหา และผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย ดังที่นักการศึกษาหลายท่านคือ Sather และ Henze (2001, อ้างถึงใน เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); เรชา ชูสุวรรณ (2553); นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, (2536) และ Bank (1997) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้นำจะต้องสร้างทางเลือกต้องประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับสถานะของปัญหาและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และต้องสามารถประยุกต์แนวทางการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่าง ครู นักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมความแตกต่างได้อย่างมีความสุข มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาร่วมกันทั้ง ครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อช่วยส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่าง

นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ให้มีความเท่าเทียมทั้งเรื่องของการศึกษา ให้โอกาสทางการศึกษา การเรียนรู้ อย่างเสมอภาคกัน โอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

องค์ประกอบที่ 6 หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการทุกคน สถานศึกษามีการวางแผน วิเคราะห์ ปรับและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ (2552) ได้กล่าวว่า ความสามารถของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการบูรณาการระบบการศึกษา ต้องมีการ กระจายโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ พร้อมกับการ พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทาง การศึกษา และการรับรองสถานะที่มั่นคงของบุคลากรทางการศึกษาที่จบจากต่างประเทศ เพื่อพัฒนา ศักยภาพของคนและสังคมให้เป็นพลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ English and Steffy (1983: 29 - 32) ได้ ศึกษาความแตกต่างของการสร้าง และการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ในการวางแผนออกแบบการสร้าง หลักสูตรกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความแตกต่างกัน การเสริมหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมายขององค์ประกอบยังไม่สัมพันธ์กันเต็มที่ ส่วนการนำ หลักสูตรไปใช้จะต้องสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร จะต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา มีความเข้าใจในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายทั้งใน ส่วนของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ศาสนา จึงมีความตระหนักในการที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ของครูให้ดีขึ้น จึงที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้อง กับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่เสมอภาคและเท่าเทียมกัน ตามแนวคิดของ Bank (1994) และบัญญัติ ยงยวน (2550) ได้กล่าวว่า หลักสูตรของโรงเรียน ควรมี การปรับเพื่อให้สะท้อนมุมมองของชนกลุ่มน้อยมากขึ้น เป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมอง ของชนกลุ่มน้อยเองด้วย ไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับ หลักสูตรเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหา และประเด็นต่างๆ จากมุมมองของคนหลากหลายวัฒนธรรม เทคนิคการสอนที่มีความสำคัญที่สุดคือ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและ การจัด กิจกรรมกลุ่มเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนที่ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลาย

วัฒนธรรม โดยโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการจัดการอบรมวิธีการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่ครู และเลือกสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีความสะท้อนประสบการณ์และประวัติศาสตร์ของไทย

องค์ประกอบที่ 7 การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่าประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ กระบวนการสร้างเครือข่าย และเครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาจำเป็นต้องมีเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาต้องวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน มีการดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน รวมถึงมีการประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน สอดคล้องกับงานแนวคิดของ Marquardt and Reynolds (1994 : 31 – 32) ได้กล่าวว่า ทีมงานและเครือข่าย (Teamwork and Networking) เป็นปัจจัยที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ องค์การแห่งการเรียนรู้ต้องตระหนักถึงความร่วมมือ การแบ่งปัน การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำงานที่มีใช้เพียงแต่การแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว แต่เป็นการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อสร้างการแข่งขัน และการสร้างพลังร่วมกัน อันจะทำให้องค์การอยู่รอดและเจริญเติบโต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา ผลวัฒน์ (2547) ได้ศึกษา องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบ ของสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษามี องค์ประกอบสำคัญ คือ บทบาทของผู้บริหารและกระบวนการบริหาร ด้านบทบาทของผู้บริหารนั้น ผู้บริหารมีการวางแผนและ กำหนดนโยบายร่วมกับโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย และคณะกรรมการสถานศึกษา ปรึกษาหารือกันทุกขั้นตอน มีการจัดการองค์การโดยการ จัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงานตามโครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดให้ดำเนินการนำ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ทางวิชาการสูงจะได้รับการยอมรับจากชุมชน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรมเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน และโรงเรียน โดยมีกระบวนการในการสร้างเครือข่ายในรูปแบบการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลงานร่วมกัน ตามแนวคิดของ Katzenbach & Smith (2005, อ้างถึงใน สุภัททา พิณชะแพทย์, ออนไลน์) อธิบายว่า ทีมเป็นการรวมตัวของบุคคลที่มีทักษะประกอบกันได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีการตกลงร่วมกันในจุดมุ่งหมาย มีเป้าหมายปฏิบัติการ ตามแนวทางที่ก้าวร่วมนำไป ด้วยความเชื่อมั่นต่อกันและกัน ต้องใช้กำลังคนในจำนวนที่พอเหมาะกับงานและสามารถนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ การวางจุดมุ่งหมายร่วมกันของทีมงาน จะเป็นทิศทางที่ทำให้ทีมสามารถกำหนดเป้าหมายปฏิบัติการ อย่างมี

แนวทางร่วมกัน ตั้งกฎเกณฑ์ในการทำงาน และวางแบบแผน กำหนดพฤติกรรมที่คาดหวัง และบทบาทของสมาชิก อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นต่อกันและกันในผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่พึงได้ร่วมกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นว่า

“...เครือข่ายที่ดีที่สามารถช่วยเหลือการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเป็นเครือข่ายที่มีบริบทใกล้เคียงกัน มีการคิด วางแผน และทำงานร่วมกัน จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพการศึกษาที่ดีได้...”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความเหมาะสมกับสถานศึกษาของตนเอง
2. ควรมีการนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยังหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคูณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบท เป้าหมายและความต้องการของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้จริง และทำวิจัยในเชิงพัฒนาการในรูปแบบนี้ต่อไป
2. ควรมีการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาทุกหน่วยงานการศึกษาทั้งประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการพัฒนาสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2547). *การถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2556). *การจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาปอเนาะ*. ค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.thaigov.go.th/en/news-ministry/2012-08-15-09-39-20/item/43746-.html>
- กรมประชาสัมพันธ์. (ม.ป.ป.). *แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 – 2557*. ค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2556. จาก http://yeawya.prd.go.th/view_ebook.php?id=23
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2552). *การวิเคราะห์ตัวสถิติขั้นสูงด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- กัมภณท์ จุนโท. (2551). “การนิเทศการศึกษาแก้ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. *วารสารวิชาการ*. 11, 47 – 51.
- เกสรี ลัดเลีย, ดุษฎี มัชฌิมากิโร, และอิสมาแอล เจ๊ะนิ. (ม.ป.ป.). *สังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2556, จาก <http://southed.moe.go.th/index.php/research/item/25-2013-08-01-12-26-54>
- ไข่มุก อุทยาวลี. (2548). “วิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีต่อการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้”. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 5, 51 – 82.
- เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ. (2552). “ภาวะผู้นำทรงพลัง: มิติใหม่ในการสร้างพลังการเปลี่ยนแปลง” *เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพลังการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จงรัก พลาศัย. (2552). “การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกลไกการพัฒนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์”. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 1, 1 - 20.

จรรยา จัวนาน. (2538). “การศึกษาสำหรับสังคมหลายวัฒนธรรม”. *วารสารรัฐสมิแล*. 16, 22 – 26.

จักรพรรดิ วัฒนา. (2538). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษาธิการจังหวัดในทศวรรษหน้า (ค.ศ.1995–2005)*. ปริญญาโทการศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. (สำเนา).

ชวลิต เกิดทิพย์. (2550). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา).

ชาย โพธิ์สิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

ชูพินิจ เกษมณี. (2547). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม*. รายงานการวิจัย วัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ส่วนวิจัยและพัฒนาสถาบัน วัฒนธรรมศึกษา. ค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.culture.go.th/research/mostinteresting/general/47_1.html

เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ. (2553). *การพัฒนาแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหาร การศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐิติมดี อापัทธนานนท์. (2551). “พหุวัฒนธรรมศึกษาในมุมมองของนักวิชาการชาวอเมริกัน และข้อคิดต่อสังคมไทย” *วารสารครุศาสตร์*. 36, 128 - 134.

ทศนา แคมมณี. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูป การศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงศลิณี โมสิกะ. (2553). *ยุทธศาสตร์การศึกษาพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข*. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2556. จาก http://news.sanook.com/education/education_191080.php

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2536). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

- นฤพล ดั่งวิเศษ. (2554). “ศัพทมานุษยวิทยา (Pluralism)” *พหุวัฒนธรรม*.
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 13(73). หน้า 3 – 5.
- นิคม ทาแดง. (2536). หน่วยที่ 5 การสร้างแบบจำลองระบบการศึกษา. *ประมวลสาระชุด วิชาการ
จัดระบบทางการศึกษา. หน่วยที่ 3 – 6*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจิ. (2550). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ปริญญาโท
ศึกษาศาสตร์ ดุซงญอบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- นุชรินทร์ สุวรรณชาติ. (2550). *การศึกษาจรรยาบรรณของข้าราชการครูใน 3 จังหวัด
ชายแดนใต้*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล
และวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- บรรจง ฟ่ำรุ่งสา. (2550). *การวิจัยนโยบายพัฒนาการศึกษาของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ. 2540 – 2550*. รายงานวิจัยได้รับสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- บรรจง ฟ่ำรุ่งสา, ไช่มุก อุกุยาวลี, และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2550). “ประมวลองค์ความรู้ใน
พหุวัฒนธรรมศึกษา”. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี*.
18, 1 – 13.
- บัญญัติ ยง่วน. (2550). “การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลาย
วัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม”. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปัตตานี*. 18, 1-14.
- _____. (2551). *เด็กในบริบทของความหลากหลายวัฒนธรรม หนังสือ ๑๐ ทศวรรษ
เพื่อเด็กและภูมิปัญญาของครอบครัว*. สถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและ
ครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. นนทบุรี, สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พลัสลิซซิ่ง จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2533). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พลเดช ปิ่นประทีป. (2550). *ชุมชนในสถานการณ์ไฟใต้ (4): “พ.ร.บ. สันติमानฉันท์ ทางเลือก
ทองรอด”*. มปท.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). *หลักการและการใช้สถิติวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับงานวิจัย
ทางการพยาบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2536). *การประเมินโครงการ แนวคิด และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ธนธัช.
- เรชา ชูสุวรรณ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้*. สำนักพัฒนาการศึกษาเขต พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน.
- ลัดดา ผลวัฒน์. (2547). *การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2556). “7 ยุทธศาสตร์ การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”. *ยุทธศาสตร์การศึกษาพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้การศึกษาเพื่อความอยู่เย็น เป็นสุข*. ค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2556. จาก http://dlib.stou.ac.th/pdf/collect/Wichits/import/Wichit_Arti021/Wichit_Arti021.pdf.
- วิลาศ โภธิสาร. (2552). *การปรับตัวทางสังคมของชาวกูยในบริบทพหุวัฒนธรรมเขตอีสานใต้*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- วุฒิชัย เนียมเทศ. (2552). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโครงการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- วุฒิศักดิ์ โภชนุกุล. (2556). *โครงสร้างทางสังคมตามแนวทางพหุวัฒนธรรม*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.pochanukul.com/?p=126>
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2554). *พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2554. จาก http://www.codi.or.th/gis/index.php?option=com_jdownloads&Itemid=16&view=finish&cd=2&catid=32&m=0&lang=th
- สถาบันเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมาน อัครภูติ. (2538). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- สมจิตร อุดม. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สวัสดิ์ สุคนธ์รังสี. (2520). “โมเดลการวิจัย, กรณีตัวอย่างทางการบริหาร”. *วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์*, 45, 199 - 206.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.obec.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด.
- _____. (2554). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข: แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2551 - 2554 ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12. (2553). *ร่างข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2552*. ยะลา: ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศจังหวัดชายแดนใต้.

- สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. (2548). *คู่มือและเกณฑ์การประเมินโรงเรียน ผู้บริหารครูและนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2,3 และ 4*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.2552-2559)*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สุบรรณ พันธ์วิธวาส และชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์. (2522). *ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุภางค์ จันทวนิช. (2554). *วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภมาส อังสุโชติและคณะ. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2549). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. ค้นเมื่อ 11 เมษายน 2559 จาก <http://www.supatta.haysamy.com/leadershipandteamwork.html>
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2544). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2550). *รายงานวิจัยเรื่องสภาพการจัดการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2554). *รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- ศูนย์ข่าวอิสรา. (2550). *ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.isranews.org/south-news.html>
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. (ม.ป.ป). *พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/A/080/1.PDF>
- _____. (ม.ป.ป). *นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 – 2557*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556. จาก http://www.sbpac.go.th/?page_id=932
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). *คุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนใต้*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.gotoknow.org>.

- อับดุลชชะกูร์ บินซาฟิอีย์. (2549). *แนวทางการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน (ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556.
จาก <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=503>
- อามัดไญนี ดาโอะ. (2551). *การสอนพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้...จำเป็นจริงหรือ?*. ค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2555. จาก <http://www.saengtham.com/collum5.pdf>.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: School-Based Management*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2532). *วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ วิชยานุวัติ และคณะ. (2553). *การพัฒนาแบบการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้*. สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2551). *ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ภาษาอังกฤษ

- Bardo J. W. and Harman J.J. (1982). *Urban society: A systematic introduction*. USA : McCutchan.
- Banks J. A. and Cherry A. McGee Banks. (1989). *Multicultural education: Issues and perspectives*. (6th ed). New York: John Wiley.
- Bank A James. (1994). *An introduction to multicultural education*. Boston: University of Washington, Seattle.
- _____. (2001). *Multiculturalism's Five Dimensions*. Retrieved June 14, 2013, from <http://www.learner.org/workshops/socialstudies/pdf/session3/3.Multiculturalism.pdf>
- Baruth, L. G., and Manning, M. L. (1991). *Multicultural counseling and psychotherapy: A lifetime perspective*. New York: Merrill.

- Bass, B.M. and Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Bateman, T. S. and Snell, S. A. (1999). *Management: Building Competitive Advantage*. (4th ed). Burr Ridge, IL: Irwin/Mc.Graw – Hill, Inc.
- Best, John W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall inc.
- Brown, W.B., and Moberg, D.J. (1980). *Organization theory and management : a Macro approach*. (2nd ed). New York: John Wiley and Sons.
- Canen, A. G. & Canen, A. (2002).“Innovation management education for multicultural Organizational conflict management”.*The journal of Conflict Management*. 19, 4 - 19.
- Comrey, A.L. and Lee, H.B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*. (2nd ed). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cortes, C.E. (1996). *The Children Are Watching: How the Media Teach About Diversity*. New York: Teachers College Press.
- Cronbach, Lee.L. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed). New York: Harper Collins Publishers, Inc.
- David, C. Howell. (1992). *Statistical methods for psychology*. (3rd ed). U.S.A.: Duxbury Press.
- Dolce, C. J. (1973). “Multicultural education: Some issues”. *Journal of Teacher Education*. 24, 282 – 284.
- Elifson, Kirk W. and Others. (1990). *Fundamentals of Socials Statistics* . (2nd ed). New York: McGraw – Hill, Inc.
- Ellinger, D.A.,Yang, B. & Ellinger , E.A. (2000). *Is the Learning Organization for Real? Examining the Impacts of the Dimensions of the Learning Organization on Organizational Performance*. Retrieved 26 May 2015, from <http://www.edst.educ.ubc.ca/aerc/2000/ellingeretal1- final.pdf>.
- English, Frenchwick W. and Steffy, Betty E. (1983) “Differentiating Between Design and Delivery Problem in Achieving Quality Control in School Curriculum Management” *Educational Technology*. 4,16 (December 1983): 29-32.

- Gay, G. (2004). "The importance of multicultural education". *Educational Leadership*. December 2003/January 2004, 30-35.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. (2nd ed). New York: McGraw – Hill , Inc.
- Hausser, D. L. (1980). *Comparison of different models for organizational analysis*. In organizational assessment perspective on the measurement of organizational behavior and the quality of work life. New York: John Wiley & Son.
- Kaiser, cited in Barbara G. Tabachnik and Linda S. Fidell. (2001). *Using Multivariate Statistics*. New York: Harper & Row.
- Keeves P.J. (1988). *Educational research, methodology and measurement : An international handbook*. Oxford: Pergamon Press
- Law, M., Stewart, D., Letts, L., Pollock, N., Bosch, J., & Westmorland, M. (1998). *Guidelines for critical review of qualitative studies*. Retrieved September 21, 2013, from <http://fhs.mcmaster.ca/rehab/ebp/pdf/qualguidelines.pdf>
- Likert Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale", *Reading in Attitude Theory and Measurement*. P.90-95. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Longman. (1992). *Dictionary of English Language And Culture*. Suffolk: Richard Clay PLC.
- Mescon, M. A., & Khedouri, F. (1985). *Management, individual and organizational effectiveness*. (2nd ed). New York: Harper & Row.
- Mitchell, M. Bruce and Salsbury, E. Robert. (1999). *Encyclopedia of multicultural education*. British: Greenwood.
- Miralis, Y. (2006). "Clarifying the terms "Multicultural," "multiethnic," and "world music education" through a review of literature". *Update : Applications of Research in music Education*. 24, 54-67.
- Nadler, D. A. (1980). *Role of models in organizational assessment*. New York: John Wiley & Son.

Pushpanadham, K. & Khirwadkar, Anjali . (2003). "Professional Leadership for School-Based Management: Indian Context" *PANEL PRESENTATION PAPER*. The Third International Forum on Education Reform: Education Decentralization Revisited: School-Based Management, Bangkok (8 – 11 September 2003), p. 10 – 14.

Raynold, David. (1998). "Schooling for Literacy : A Review of Research on Teacher Effectiveness and School Effectiveness and Implication for Contemporary Education Policy", *Education Review*. 24 (5): 50.

Smith, R. H. and Others. (1980). *Management: Making Organizations Perform*. New York: Macmillan.

Stoner, J. A. F., & Wankle, C. (1986). *Management*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Winben, Hu. (2003). "School Development Planning (SDP): A Mechanism for Promoting Mutual Development of School Community", *PANEL PRESENTATION PAPER*. The Third International Forum on Educational Reform: Education Decentralization Revisited: School-Based Management, Bangkok (8-11 September 2003), p.10-14.

Willer, D. (1976). *Scientific sociology theory and method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายนามผู้เชี่ยวชาญคัดกรองของตัวแปร

1. นายนิത്യ พรหมประสิทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ยะลา เขต 2
2. ดร.อำพล พลศร	ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลนครยะลา
วิทยฐานะ เชี่ยวชาญ
3. ดร.ชาญวิทย์ ยิกุสังข์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมพร
วิทยฐานะ เชี่ยวชาญ
4. นายวิรัตน์ จันทร์งาม	ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมสร้างตนเองโคกโพธิ์
มิตรภาพที่ 148 วิทยฐานะ เชี่ยวชาญ
5. นายสรารุช ยอดรักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาบา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพุทธพัฒนธรรมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. นายณัฐพัชร์ ศรีสังข์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1
2. ผศ.สมศักดิ์ ด่านเดชา	รองคณบดี สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
3. นายสมชาย เอี้ยวสกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยะลา เขต 1
4. นายดุสิต ณ สุวรรณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยะลา เขต 1
5. ดร.กัณฑ์พงศ์ คงหอม	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านสี่แยก สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. นายบุญส่ง แหวททองคำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบันนังบูโย จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
2. นายอามีน การดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกาโสด จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
3. นายรอมือลี มัสกอตอ	ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน
บันนังสตาอินทรีนครมิตรภาพที่ 200 ที่ระลีก ส.ร.อ.
จังหวัดยะลา
4. นายพิสัล จารุครุฑ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทรงาม จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
5. นายสมคิด สมพงษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลยะลา จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
6. นายอดิศักดิ์ ชำนาญคง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสิทธิสารประดิษฐ์
จังหวัดนราธิวาส วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
7. นายสรารุช ยอดรักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาบา
จังหวัดนราธิวาส วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
8. นางสาวดี นฤมิตรสุน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะปอม
จังหวัดนราธิวาส วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
9. นายประจักษ์ ชูศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปัตตานี จังหวัดปัตตานี
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

รายนามเชี่ยวชาญการประชุม/ตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบ

1. นายประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ อดีตประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดยะลา
2. นางสุจิต্তิ บุญลิมเต็ง ตัวแทนผู้ประเมิน สำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
3. นายันทเดช รามศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจันทน์ จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
4. นายบุญส่ง แหวททองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบันนังบุโย จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
5. นายสมคิด สมพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลยะลา จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
6. นายหามิ เจ๊ะเต๊ะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเบอร์เลี้ยง จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
7. นายธนิต สุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุโรง จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
8. นายอัศดรอแม ต่อละ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปาดานัน จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการ
9. นายมาหะมุด สมอติยอ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปูลัย จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการ
10. นายสุทธิศักดิ์ บินรินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบือยอง จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการ
11. นายมาหามัดรูชี ยีการอบา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูอ จังหวัดยะลา
วิทยฐานะชำนาญการ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือการดำเนินการวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๗๐๒/ว ๑๙๐

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ๙๔๐๐๑

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาเอก ทำการทดลอง (Try Out) เครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดทำ
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ในหัวข้อเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุ
วัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Model of School Administration Based on
Multicultural Education in The Three Southern Border Provinces) โดยมี ดร.วุฒิชัย เนียม
เทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะขอทำการทดลอง (Try Out)
เครื่องมือเพื่อการวิจัยจากหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการวิจัยโดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้ตอบแบบสอบถาม
ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดกรุณา
ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลอง (Try Out) แบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เรชา ชูสุวรรณ)

หัวหน้าภาคการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐ ๗๓๓๓ ๗๓๘๔

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓ ๗๓๘๔

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๗๐๒/ว๑๙๕

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ๙๔๐๐๑

๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่นราธิวาส เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดทำ
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ในหัวข้อเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุ
วัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Model of School Administration Based on
Multicultural Education in The Three Southern Border Provinces) โดยมี ดร.วุฒิชัย เนียม
เทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงาน
ของท่าน เพื่อประกอบการวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
สถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ
สถานศึกษา จำนวน ๑ คน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และโปรดอนุญาตให้นักศึกษาได้
ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไปและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เรชา ชุสุวรรณ)

หัวหน้าภาคการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐ ๗๓๓๓ ๗๓๘๔

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓ ๗๓๘๔

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๗๐๒/ว ๒๖ ๑๐

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ๙๔๐๐๑

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด
๒. กำหนดการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์ นักศึกษา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาดมแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (Model of School Administration Based on Multicultural Education in The Three Southern Border Provinces) โดยมี ดร.วุฒิชัย เนียมเทค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งดำเนินการโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)

ในการนี้ ภาควิชา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เรชา ชุสุวรรณ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐ ๗๓๓๓ ๗๓๘๔

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓ ๗๓๘๔

โทรศัพท์ผู้วิจัย ๐๘๗ - ๒๙๘๘๗๒๘ นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๗๐๒/ว ๒๓๑

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ๙๔๐๐๑

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการประชุมผู้เชี่ยวชาญ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เอกสารประกอบการประชุม	จำนวน ๑ ชุด
	๒. กำหนดการประชุมผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (Model of School Administration Based on Multicultural Education in the Three Southern Border Provinces) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการตรวจสอบและประเมินรูปแบบฯ ซึ่งดำเนินการโดยการประชุมผู้เชี่ยวชาญ

ในการนี้ ภาควิชา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมการประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบฯ ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าการประชุมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เรชา ชูสุวรรณ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐ ๗๓๓๓๓ ๗๓๘๔

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓๓ ๗๓๘๔

โทรศัพท์ผู้วิจัย ๐๘๗ - ๒๙๘๘๗๒๘ นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์

ภาคผนวก ค

ตารางการคัดกรองตัวแปร

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์และคัดกรองตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
ด้านผู้บริหาร									
1	มีการประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับสถานะของปัญหาและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
2	มีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่าง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
3	มีการจัดอันดับความสำคัญก่อนหลังเพื่อแก้ไขปัญหา	1	1	0	1	1	4	0.8	ตัดไว้
4	มีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมในการจัดการแก้ปัญหาต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
5	มีส่วนช่วยลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างนักเรียน	1	1	1	0	1	4	0.8	ตัดไว้
6	มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
7	มีศักยภาพทางด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนและรูปแบบการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
8	มีความใจกว้าง ไม่เห็นแก่ตัว	0	1	0	1	0	2	0.4	คัดออก
9	มีส่วนช่วยให้สมาชิกขององค์กรทำงานดีขึ้น	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
10	มีส่วนช่วยลดความขัดแย้งเพื่อสัมพันธ์ภาพขององค์กร	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
11	มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
12	มีการสร้างความสุขในการทำงาน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
13	มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลาย	1	0	1	1	1	4	0.8	ตัดไว้
14	มีความสามารถในการสื่อสาร	0	1	1	0	0	2	0.4	คัดออก
15	มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกน้อง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
16	มีความกล้าตัดสินใจ	1	0	0	1	0	2	0.4	คัดออก
17	มีการติดตามประเมินผล การตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
18	มีภาวะผู้นำ/พฤติกรรมภาวะผู้นำ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
19	มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพผู้บริหาร	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
20	มีประสบการณ์ในการบริหารในการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
21	มีการเสริมสร้างแรงจูงใจ	0	1	0	0	1	2	0.4	คัดออก
22	มีการพัฒนานโยบายและกลยุทธ์การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
23	มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมีเป้าหมายร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
24	มีการกำหนดแผนการ โครงการ หรือกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
25	ให้โอกาสการศึกษาแก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
26	กำหนดเป้าประสงค์ให้สอดคล้องกับนโยบายส่วนกลางหรือหน่วยงานต้นสังกัด	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
27	ใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
28	มีการกำหนดและพัฒนาโครงสร้างการบริหารที่มีความคล่องตัวและเหมาะสมกับบริบทโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
29	กำหนดขั้นตอนการและแนวทางการปฏิบัติงานให้แก่ครู บุคลากร	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
30	มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เข้าใจและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
31	มีการส่งเสริมวัฒนธรรมที่เน้นจิตวิญญาณ	0	1	1	0	0	2	0.4	คัดออก
32	มีการสร้างค่านิยมร่วมขององค์กร	0	1	0	0	1	2	0.4	คัดออก
33	มีการสร้างความเข้าใจว่าไม่มีบุคคลใดเป็นเจ้าของวัฒนธรรมทั้งหมด	0	1	0	1	0	2	0.4	คัดออก
34	มีการให้ความสำคัญวัฒนธรรมโรงเรียน	1	0	1	0	0	2	0.4	คัดออก
35	มีการจัดสวัสดิการและการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
36	มีความรู้ในการบริหารจัดการ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
37	มีการปลูกฝังด้านวัฒนธรรมและสร้างให้เกิด สังคมแห่งคุณธรรม	1	0	1	0	0	2	0.4	คัดออก
38	เป็นนักแก้ปัญหาทางการศึกษาที่ดี	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
39	มีการสร้างความรับผิดชอบร่วมกันต่อ เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
40	มีการสร้างให้เกิดฉันทามติร่วมกัน	0	1	0	0	1	2	0.4	คัดออก
41	มีส่วนช่วยให้เกิดศักยภาพในการทำงาน	0	1	0	1	0	2	0.4	คัดออก
42	มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองเป็นหลัก	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
43	มีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับ ผู้ปกครองเพื่อส่งผู้เรียนเข้าเรียนในโรงเรียน ของรัฐ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
44	มีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
45	มีการให้เกียรติชุมชน ผู้นำท้องถิ่น	1	0	1	0	0	2	0.4	คัดออก
46	มีการส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับ พหุวัฒนธรรม	0	0	1	1	0	2	0.4	คัดออก
47	มีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องของครู	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา									
48	ครูมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	1	1	0	1	1	4	0.8	ตัดไว้
49	ครูมีความตระหนักในหน้าที่	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
50	ครูมีการวางแผนการสอนและกิจกรรมการ เรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและความหลากหลาย กับบริบท	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
51	ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพและการอบรมให้ บุคลากรให้มีความตระหนักในความเป็น พหุวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
52	ครูมีบทบาทสำคัญในเรื่องการสอนหลักสูตร พหุวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
53	ครูมีความเข้าใจในบริบทสังคมพหุ วัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
54	ครุมีความชำนาญในการใช้หลักสูตร/ หลักสูตรท้องถิ่น/หลักสูตรการศึกษาพหุ วัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
55	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
56	ครุมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
57	ครุมีความพึงพอใจในการทำงาน	1	0	1	0	0	2	0.4	คัดออก
58	ครุมีคุณภาพในการสอน	0	0	1	0	1	2	0.4	คัดออก
59	ครุมีการอบรมพัฒนาตนเอง	0	1	0	1	0	2	0.4	คัดออก
60	ครูปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน	1	0	1	1	1	4	0.8	ตัดไว้
61	ครุมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี ICT	0	1	0	0	0	1	0.2	คัดออก
62	ครุมีความชำนาญในการจัดการเรียนการ สอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
63	ครุมีความสามารถในการจัดบรรยากาศใน ห้องเรียนและโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
64	ครูพัฒนาหลักสูตรการเรียนและการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
65	ครูสามารถแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำใน สังคมพหุวัฒนธรรมระหว่างการจัดการเรียน การสอน	0	1	0	0	1	2	0.4	คัดออก
66	ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
67	ครุมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
68	ครูต้องสอนให้นักเรียนคิดบวก	1	1	1	0	1	4	0.8	ตัดไว้
69	ครูเป็นผู้สอนให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ สื่อความหมายได้	0	0	1	0	0	1	0.2	คัดออก
70	ครุมีความเป็นกลาง วางตนเป็นกลาง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
71	ครูเป็นนักพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสทางการ เรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
72	ครูเน้นผู้เรียนให้มีคุณภาพ	1	1	0	1	1	4	0.8	ตัดไว้
73	ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
74	ครูสร้างความไว้วางใจให้กับผู้เรียนและผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
75	ครูมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
76	ครูสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีในการจัดการเรียนการสอน	1	1	0	0	0	2	0.4	คัดออก
77	ครูเป็นผู้ทำให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
78	ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
79	ครูต้องเป็นครูมืออาชีพ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน									
80	การบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียน/ท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
81	จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
82	ปรับแนวคิดของหลักสูตรของโรงเรียน	0	1	0	0	0	1	0.2	คัดออก
83	มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย มีความเป็นพหุวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
84	การจัดการเรียนแบบ 2 ระบบ สามัญและศาสนาควบคู่กัน	0	1	0	0	1	2	0.4	คัดออก
85	การบูรณาการหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
86	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
87	พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
88	ให้โอกาสในการศึกษาเนื้อหาในหลักสูตรอย่างครบถ้วน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
89	รูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ควรสอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมการศึกษา	1	0	1	0	0	2	0.4	คัดออก
90	มีการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
91	หลักสูตรต้องมีการปรับแนวคิดของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
92	มีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
93	การปรับปรุงหลักสูตรด้วยการจัดการศึกษา แบบสองระบบ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
94	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	0	1	0	0	0	1	0.2	คัดออก
95	การพัฒนาหลักสูตร สองระบบ	0	1	1	0	0	2	0.4	คัดออก
96	การจัดการศึกษาที่ยึดหลักความแตกต่าง ของอัตลักษณ์	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
97	หลักสูตรสามารถตอบสนองความแตกต่าง ของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
98	นำหลักสูตรแกนกลางมาบูรณาการในการ จัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
99	มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยในการ จัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
100	ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการ เรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
ด้านการมีส่วนร่วม									
101	การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา กลุ่ม โรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
102	การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
103	มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและ ผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
104	เชื่อมโยงวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่มีความ แตกต่างทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และชุมชน	0	0	1	0	1	2	0.4	คัดออก
105	ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
106	จัดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ บุคคลหรือหน่วยงานอื่น	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
107	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
108	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	1	0	1	0	0	2	0.4	คัดออก
109	การมีส่วนร่วมในการประเมิน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
110	สมาชิกทุกคนในองค์การเข้ามามีส่วนร่วมใน การสร้างความสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ตัวแปร	คนที่					รวม	IC	สรุปผล การคัดกรอง
		1	2	3	4	5			
111	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
112	ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
113	นโยบายร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน	0	0	1	0	1	2	0.4	คัดออก
114	มีการเชื่อมโยงวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
115	ดึงผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
116	กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการบริการชุมชนและสังคม	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
117	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางรูปแบบการเรียนรู้ ต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
118	มีโครงการหรือกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	1	1	0	0	0	2	0.4	คัดออก
119	ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
120	ชุมชนส่งผู้เรียนเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
121	ชุมชนมีบทบาทในการร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
122	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้
123	การสร้างความสัมพันธ์เพื่อเป็นเกราะป้องกันสถานศึกษาให้เกิดความปลอดภัย	1	1	1	1	1	5	1	ตัดไว้

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความสอดคล้อง

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง IC ของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	1	1	1	1	1	
2.	อายุ ☐ ระหว่าง 20 – 30 ปี ☐ ระหว่าง 31 – 40 ปี ☐ ระหว่าง 41 – 50 ปี ☐ ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	
3.	การศึกษาสูงสุด ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1	0 1 1 1 0	0 1 1 1 0	
4.	ตำแหน่ง ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ รักษาการแทน/ปฏิบัติราชการ แทนผู้อำนวยการโรงเรียน	1 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1	

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา							
1	มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	1	1	1	1	1	
2	มีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย	1	0	1	1	1	
3	มีการประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาในสถานศึกษา	1	1	0	0	1	3 สอดคล้องกับข้อ 4 ควรปรับเป็นข้อเดียวกัน 4 การประเมินความเสี่ยง
4	มีการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาก่อนหลังเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาก่อน	0	1	1	1	1	
5	มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้	1	1	1	1	1	
6	มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษา	1	1	0	1	1	3 สอดคล้องกับข้อ 5 ควรปรับเป็นข้อเดียวกัน
7	มีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	1	0	1	1	1	
8	มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นธรรมชาติ	1	1	1	0	1	4 ควรแยกประเด็นวิเคราะห์และแก้ปัญหา
9	มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน	1	0	1	1	1	

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
10	มีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุก สถานการณ์	1	1	1	1	1	
11	มีความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในเรื่องของ ความเสมอภาคกัน	1	1	0	1	1	3 ใกล้เคียงกับ ข้อ 24 ควร เลือกเพียงข้อ เดียว
12	มีความสามารถในการเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง	1	1	1	1	1	
13	มีความสามารถในการให้คำแนะนำการ แก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้	1	1	1	1	1	
14	มีความสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	
15	มีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งใน สถานศึกษา	1	1	1	1	1	
16	มีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษา ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	1	1	
17	มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความ คิดเห็นโดยปราศจากอคติ	1	1	1	1	1	
18	มีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของ ผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	1	
19	มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	1	1	1	1	1	
20	มีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้าน พุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา	1	0	1	1	1	2 ความระบุให้ ชัดว่าด้านพุทธ วัฒนธรรมอะไร ในเรื่องอะไร

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
21	มีการสนับสนุนในเรื่องของทรัพยากรทางการศึกษา	1	1	0	1	1	3 ควรปรับ ข้อความใหม่ เช่น มีการจัดหา สนับสนุน ทรัพยากรทางการ บริหาร
22	มีการประพุดิตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้บังคับบัญชา	1	1	1	1	0	5 แก่ผู้ร่วมงาน
23	มีความกล้าในการตัดสินใจได้อย่าง ถูกต้องรวดเร็ว	1	1	1	1	1	
24	มีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค	1	1	1	1	1	
25	มีความสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	1	1	0	1	1	3 ประเด็นอื่นๆ เป็นตัวบ่งบอก ความรับผิดชอบ แล้วและความ สำนึกวิสัย
26	มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหาร สถานศึกษา	1	1	1	1	1	
27	มีความสามารถในนักประสานความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วน	1	1	1	1	1	3 คำว่านัก เปลี่ยนเป็น การ
28	มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับ บัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ ได้	1	1	1	1	1	
29	มีการรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และผู้ใต้บังคับบัญชา	1	0	0	0	1	3 ประเด็นอื่นๆพอ สรุปได้แล้วว่ารู้จัก บทบาทหรือไม่ 4 ควรแยก ประเด็น

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
30	มีความรับผิดชอบและรับชอบในสิ่งที่กระทำ และผลที่จะได้รับ	1	1	1	0	1	4 ควรใช้รับผิดชอบ
31	มีการให้เกียรติและมีความนับถือ ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน	1	1	1	0	1	4 ควรแยกประเด็น
32	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	1	1	
33	มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	1	
34	มีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความ แตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน	1	1	1	1	1	
35	มีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้า เรียนในสถานศึกษา	1	0	1	1	1	
36	มีการสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับ การพัฒนาทุกมิติ	1	1	0	1	0	3 ชำกับข้อ 18 ควร ปรับเลือกเอาข้อ เดียว 5มีการส่งเสริม สนับสนุน
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา							
37	มีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับ ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1	1	1	1	
38	มีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสม และมีความหลากหลาย	1	1	1	1	1	
39	มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อ แก้ปัญหาในการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	
40	มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาก่อน จัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	
41	มีความเข้าใจในบริบทสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้	1	1	1	1	1	

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
42	มีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน	1	0	1	1	1	5 ความรู้ ความสามารถ แทน ความชำนาญ
43	มีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียน	1	0	1	1	1	5 ให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้
44	มีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	
45	มีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	
46	มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน	1	1	1	1	1	
47	มีความเป็นกลาง วางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน	0	1	1	1	1	2 มีความเป็นกลาง ในการปฏิบัติงาน
48	มีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	
49	มีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	1	0	1	1	1	2 การบริหารโดย ยึดนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง
50	มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	1	1	1	1	1	
51	มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	1	1	1	1	1	
52	มีการเป็นผู้ทำให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข	1	1	0	0	1	2 มีทักษะในการ สร้างบรรยากาศ แห่งการเรียนรู้ 4 มีการจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียน

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
53	มีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	0	1	1	1	1	
54	มีการบูรณาการเรื่องประเพณี วัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	
55	มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกันในการปฏิบัติงาน	1	1	0	1	1	3 ข้อ 51,55 ควรหลอมรวมกันเป็นข้อเดียว 4 กับใคร
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
56	มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	0	1	4 มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการ
57	มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	1	1	1	1	1	
58	มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	
59	มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา	1	0	1	1	0	2 สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 5 หลักสูตรสถานศึกษาปัจจุบันเป็นหลักสูตรท้องถิ่นอยู่แล้ว
60	มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	1	1	1	1	0	

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
61	มีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	
62	มีการปรับรูปแบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	1	1	1	1	1	
63	มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการทุกคน	1	1	0	1	1	3 สอดคล้องกับข้อ 58
64	มีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	
65	มีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	0	1	1	1	1	
66	มีการนำหลักสูตรแกนกลางมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น	1	1	1	1	0	5 ใช้หลักสูตรแกนกลาง 2551
67	มีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นสองหลักสูตรคือ หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	1	1	1	0	0	4 ปัจจุบันสถานศึกษาจัดทำ 2 หลักสูตรแยกจากกัน 5 ใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายกว่านี้
68	มีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	2 อย่างสม่ำเสมอควรใช้ “เป็นระบบ”

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
69	มีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตร สถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้	1	1	1	1	1	
70	มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุน การจัดการเรียนการสอน	0	1	1	1	1	
71	มีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการ เรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการ จัดการศึกษา	0	1	1	1	1	
72	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	1	1	
73	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้ เครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา	1	1	1	1	1	
การมีส่วนร่วม							ใส่คำว่าด้าน
74	มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษากับโรงเรียน	1	-1	-1	1	0	2 คณะ กรรมการ สถานศึกษามี ส่วนร่วมในการ บริหาร สถานศึกษา 3 ซ้ำซ้อนกับข้อ อื่นๆ 76-79
75	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	
76	มีการให้ความร่วมมือของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการระดมทรัพยากรมา พัฒนาสถานศึกษา	1	1	1	1	0	5 แต่งประโยค ใหม่

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
77	มีการให้ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา	1	1	1	1	1	2แยกชุมชนกับสถานศึกษา 5 แห่งประโยชน์ใหม่
78	มีการให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู	1	1	1	1	1	
79	มีการให้ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	1	0	1	1	1	2คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
80	มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	
81	มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง	1	1	0	1	1	3 ข้อ 80,81 ควรหลอมรวมเป็นข้อเดียวกัน
82	มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	1	1	
83	มีการสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	1	1	
84	มีการกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม	1	1	1	1	1	
85	มีการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	1	1	1	1	1	

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		1	2	3	4	5	
86	มีการเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา	1	1	1	1	1	
87	มีการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ	1	1	0	1	0	5 แต่งประโยคใหม่
88	มีการร่วมมือจากผู้ปกครองในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้	1	1	1	1	0	5 แต่งประโยคใหม่
90	มีการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	-1	5 แต่งประโยคใหม่
91	มีการจัดเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา	1	1	1	1	1	2 มีการจัด ควรใช้คำว่ามีการสร้าง
92	มีการวางแผนในการจัดการศึกษา ระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน	1	1	1	1	1	2 มีการวางแผน ต่อด้วยคำว่าพัฒนา
93	มีการดำเนินการในการจัดการศึกษา ระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน	1	1	1	1	1	
94	มีการประเมินผลในการจัดการศึกษา ระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน	1	1	1	1	1	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

คนที่ 3 ทุกด้านควรนำข้อความที่คล้ายคลึงกันสรุปเป็นคำถามเดียวกัน และ

แต่ละด้านไม่ควรมีข้อความมากเกินไป แต่ละด้านควรมีข้อความประมาณ 15 – 20 ข้อ

ทำให้ผู้ตอบไม่เบื่อ

2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญในความร่วมมือการตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับงานวิจัยต่อไป

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามการวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Model of School Administration based on Multicultural Education
in the Three Southern Border Provinces

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง
 ดร.เรชา ชูสุวรรณ

โดย

นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ดุษฎฐิบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง

การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาเป็นวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสรุปผลการวิจัยจะเป็นการสรุปในภาพรวม ดังนั้น การให้ข้อมูลของท่านจึง ไม่มีผลกระทบต่อท่านและหน่วยของท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด

พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้สละเวลาในการให้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง เพราะผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาโดยภาพรวม และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็น โดยกำหนดระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่เกิดผลเสียใดๆต่อการปฏิบัติงานของท่านและคำตอบของท่านจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ทิฆัมพร สมพงษ์

(นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์)

นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อมูลพื้นฐานของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ระหว่าง 20 – 30 ปี
 ระหว่าง 31 – 40 ปี
 ระหว่าง 41 – 50 ปี
 ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป

3. การศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่ง

- ผู้อำนวยการโรงเรียน
 รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 รักษาการแทน/ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อว่า
ท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใดโดยพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ระดับดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย					
3	ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้					
5	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน					
6	ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นธรรม					
7	ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน					
8	ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9	ผู้บริหารมีความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในเรื่องของความเสมอภาค					
10	ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง					
11	ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้					
12	ผู้บริหารมีความสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
13	ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษา					
14	ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์					
15	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ					
16	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้ใต้บังคับบัญชา					
17	ผู้บริหารมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน					
18	ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาในการบริหารสถานศึกษา					
19	ผู้บริหารมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร					
20	ผู้บริหารมีการประพุดิตตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา					
21	ผู้บริหารมีความกล้าในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว					
22	ผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
23	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย					
24	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา					
25	ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน					
26	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้					
27	ผู้บริหารรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา					
28	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำและผลที่ได้รับ					
29	ผู้บริหารมีการให้เกียรติและมีความนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน					
30	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน					
31	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา					
32	ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน					
33	ผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา					
34	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา						
35	ครูมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา					
36	ครูมีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย					
37	ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน					
38	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาก่อนจัดการเรียนการสอน					
39	ครูมีความเข้าใจในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้					
40	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน					
41	ครูมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้					
42	ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
43	ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
44	ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน					
45	ครูมีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน					
46	ครูมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน					
47	ครูมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
48	ครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง					
49	ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน					
50	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข					
51	ครูมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
52	ครูมีการบูรณาการเรื่องประเพณี วัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน					
53	ครูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน					
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
54	สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
55	สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
56	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา					
57	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
58	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา					
59	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา					
60	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม					
61	สถานศึกษามีการปรับรูปแบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา					
62	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการทุกคน					
63	สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
64	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
65	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น					
66	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสองหลักสูตรคือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา					
67	สถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
68	สถานศึกษามีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้					
69	สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน					
70	สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา					
71	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย					
72	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
ด้านการมีส่วนร่วม						
73	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา					
74	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา					
75	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
76	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู					
77	คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
78	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา					
79	ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา					
80	ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา					
81	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ					
82	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้					
83	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก					
84	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
85	สถานศึกษากระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม					
86	สถานศึกษาสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา					
87	สถานศึกษามีการยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม					
88	สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา					
89	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา					

ที่	ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
90	สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
91	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา					
92	สถานศึกษาวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน					
93	สถานศึกษาดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน					
94	สถานศึกษาประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน					

ขอกราบขอบพระคุณในความร่วมมือนำข้อมูลเท็จจริงของท่าน ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับงานวิจัยต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ฉ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Reliability

*****Method 2(covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
1. A1	4.4000	.6215	30.0
2. A2	4.3000	.7022	30.0
3. A3	4.1333	.4342	30.0
4. A4	4.6333	.4901	30.0
5. A5	4.3667	.7184	30.0
6. A6	4.3333	.6609	30.0
7. A7	4.2000	.7144	30.0
8. A8	4.3667	.8087	30.0
9. A9	4.5667	.5040	30.0
10. A10	4.4000	.6215	30.0
11. A11	4.6333	.4901	30.0
12. A12	4.3667	.6687	30.0
13. A13	4.2000	.4842	30.0
14. A14	4.5333	.5074	30.0
15. A15	4.7667	.4302	30.0
16. A16	4.7000	.4661	30.0
17. A17	4.4667	.5074	30.0
18. A18	4.4667	.6288	30.0
19. A19	4.7667	.4302	30.0
20. A20	4.8667	.3457	30.0
21. A21	4.7667	.4302	30.0
22. A22	4.5667	.5040	30.0
23. A23	4.8667	.3457	30.0
24. A24	4.8333	.3790	30.0

25.	A25	4.5333	.6288	30.0
26.	A26	4.5667	.5040	30.0
27.	A27	4.8000	.4068	30.0
28.	A28	4.7667	.4302	30.0
29.	A29	4.7000	.4661	30.0
30.	A30	4.7000	.4661	30.0
31.	A31	4.5000	.5085	30.0
32.	A32	4.4333	.6261	30.0
33.	A33	4.5000	.6297	30.0
34.	A34	4.5667	.6261	30.0
35.	B35	4.4000	.4983	30.0
36.	B36	4.2667	.5833	30.0
37.	B37	4.2000	.6103	30.0
38.	B38	4.2000	.6644	30.0
39.	B39	4.4667	.5074	30.0
40.	B40	4.1667	.5307	30.0
41.	B41	4.4333	.5040	30.0
42.	B42	3.7667	.5040	30.0
43.	B43	3.8333	.5921	30.0
44.	B44	4.5000	.6297	30.0
45.	B45	4.4333	.5040	30.0
46.	B46	4.5667	.5040	30.0
47.	B47	4.3000	.7022	30.0
48.	B48	4.2333	.6789	30.0
49.	B49	4.5333	.6288	30.0
50.	B50	4.4333	.6261	30.0
51.	B51	4.5000	.6297	30.0
52.	B52	4.2000	.6644	30.0
53.	B53	4.4667	.5074	30.0
54.	C54	4.4667	.6288	30.0
55.	C55	4.4000	.6215	30.0
56.	C56	4.3333	.7112	30.0
57.	C57	4.4000	.6215	30.0
58.	C58	4.2333	.7279	30.0

59.	C59	4.1667	.6989	30.0
60.	C60	4.1000	.6074	30.0
61.	C61	4.1667	.5307	30.0
62.	C62	4.3667	.6149	30.0
63.	C63	4.5333	.6288	30.0
64.	C64	4.2000	.6644	30.0
65.	C65	4.3667	.6687	30.0
66.	C66	4.5333	.6288	30.0
67.	C67	4.2333	.7279	30.0
68.	C68	4.2333	.7279	30.0
69.	C69	4.3667	.6687	30.0
70.	C70	4.0667	.8277	30.0
71.	C71	4.1667	.6989	30.0
72.	C72	4.1667	.6989	30.0
73.	D73	4.2000	.5509	30.0
74.	D74	4.2000	.5509	30.0
75.	D75	4.3333	.4795	30.0
76.	D76	4.1667	.4611	30.0
77.	D77	4.2667	.4498	30.0
78.	D78	4.4333	.5683	30.0
79.	D79	4.3000	.4661	30.0
80.	D80	3.9333	.6915	30.0
81.	D81	4.4333	.5683	30.0
82.	D82	4.3667	.5561	30.0
83.	D83	4.4000	.4983	30.0
84.	D84	4.4000	.5632	30.0
85.	D85	4.5333	.6288	30.0
86.	D86	4.2000	.5509	30.0
87.	D87	4.5000	.5085	30.0
88.	D88	4.3667	.5561	30.0
89.	D89	4.5000	.5085	30.0
90.	D90	4.5667	.5040	30.0
91.	D91	4.3000	.6513	30.0
92.	D92	3.9333	.6397	30.0

93.	D93	4.0333	.7184	30.0
94.	D94	3.9667	.7649	30.0
95.	MA	4.5461	.3218	30.0
96.	MB	4.3105	.4184	30.0
97.	MC	4.2895	.5235	30.0
98.	MD	4.2879	.3554	30.0
99.	MM	4.3862	.3559	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE
(ALPHA)

N of Cases = 30.0

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of
Scale	434.1201	1245.8203	35.2962	99

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range
Max/Min	Variance			
4.3851	3.7667	4.8667	1.1000	1.2920
		.0484		

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range
Max/Min	Variance			
.3361	.1035	.6851	.5815	6.6158
		.0156		

Reliability Coefficients 99 items

Alpha = .9832 Standardized item alpha = .9839

ภาคผนวก ข

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันองค์ประกอบ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ประกอบการวิจัยเรื่อง

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(Model of School Administration based on Multicultural Education
in the Three Southern Border Provinces)

โดย

นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ดร.เรชา ชูสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เค้าโครงวิจัย

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนชายแดนใต้มีความเกี่ยวข้องกับ ความไม่สงบในพื้นที่และมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการทั้งด้านการเมืองเชื้อชาติศาสนาวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบของการจัดการ การศึกษารวมทั้งการใช้องค์ความรู้หลายด้านที่เข้าถึงสถานการณ์ทางการศึกษาทั้งระบบโดยปราศจากอคติ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการใช้องค์ความรู้เหล่านี้จำเป็นต้องใช้อย่างยิ่งที่ต้องใช้กระบวนการศึกษาวิจัยการศึกษาปัญหาในอดีต อย่างลึกซึ้งซึ่งต้องเข้าใจสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตลอดคือความรุนแรงที่ใช้ในการโต้ตอบนโยบาย ด้านการศึกษาของรัฐในพื้นที่ซึ่งส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูบุคลากรทาง การศึกษานักเรียนและสถานศึกษาตลอดจนสถานที่ทางด้านศาสนานอกจากนี้ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมของท้องถิ่นก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของ เยาวชน

ประกอบกับปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีโดยตลอดสำหรับพื้นที่แห่งนี้มักมีสาเหตุมาจาก ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างผู้ประสานนโยบายและผู้รับสนองนโยบายรวมถึงเยาวชนท้องถิ่นในฐานะ ผู้รับบริการทางการศึกษาและปัญหาความยุติธรรมต่อการจัดการศึกษานโยบายการศึกษาของรัฐจึง จำเป็นต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นสังคมวัฒนธรรมของผู้คนในสามจังหวัดชายแดนใต้ (จรงค์ พลาศัย, 2552)

บริบทของ การจัดการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวเต็มไปด้วยสภาพปัญหาที่ยากลำบากและเป็น อุปสรรคต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ ปัญหาที่ยากลำบากของพื้นที่ดังกล่าวมีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาใน การแก้ไขอย่างจริงจัง จริ่งจิงและต่อเนื่อง และนำไปสู่นโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวพหุ วัฒนธรรม ทั้งนี้สามารถแบ่งประเด็นของปัญหาที่ยากลำบากที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (พลเดช ปิ่นประทีป, 2550 ; อำนาจ วิทยานุวัติ และคณะ, 2553 ; เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554) ได้แก่

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจาก เหตุการณ์ความไม่สงบ

- ปัญหาการขาดแคลนครู การย้ายเข้าย้ายออกของครูทำให้การจัดการเรียนการสอนขาด ความต่อเนื่องส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง

- ปัญหาในเรื่องของการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการ การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้สะท้อนให้เห็นทั้งปัญหาการออกกลางคันที่มีสูงทั้งในระดับมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา ปัญหาอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

- ปัญหาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 120 คน ซึ่งมีการกระจายตัวอยู่สูงตามชุมชนต่างๆ โรงเรียนจำนวนมากยังขาดความพร้อมและปัจจัยพื้นฐาน เมื่อประกอบกับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการเดินทางเข้าไปนิเทศติดตามทำได้น้อยมาก

- ปัญหาการขาดปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

- ปัญหาคุณภาพการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจุดอ่อนสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขและกลายเป็นความยากลำบากในการดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกวิชาโดยเฉพาะผลการสอบ O – Net ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 ที่มีผลการสอบ O – Net อยู่ร้อยละ 10 อันดับของประเทศ ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การขาดแคลนครู การขาดแคลนสื่อ และเทคโนโลยี ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อยกว่าภูมิภาคอื่น

เพื่อให้การแก้ปัญหาดังกล่าวสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญในการแก้ปัญหามาตรฐานการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมบนพื้นฐานความแตกต่างในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงน่าจะเป็นแนวในการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร บทความ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพัฒนาธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์จาก งานวิจัยของ วุฒิชัย เนียมเทศ (2552), เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); เรชา ชูสุวรรณ (2551); สมจิตร อุดม (2547); บรรจง ฟารุ่งแสงและคณะ (2550); เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554); จักรพรรดิ วัฒนา (2538); สมยศ นาวิการ (2538); พิทยา บวรวัฒนา (2542); ชีระ รุญเจริญ (2550); จงรัก พลาศัย (2552); นวรัตน์รามสุดและคณะ (2549); สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.); กระทรวงศึกษาธิการ (2556); วิจิตร ศรีสอาด (ม.ป.ป.); อำนาจ วิชยานุวัติ และคณะ (2553); Bank (1994 : อ้างถึงใน รัฐมิตีอาพัทธนานนท์, 2551); ถาวร เสงี่ยม (2550); อามัตไญนี ดาโอ๊ะ (2551); Bordas (2009); Bank (1994); Bank (2001); Riehl (2000); Sather และ Henze (2001อ้างถึงในเอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); Morote (2010); Cohen (1980); Hodge and Anthony (1988); Filley and House (1976); Barnard (1938); Keith Davis (1972); White (1982) และ Batteman and Snell (1999) ได้ตัวแปรจำนวน 123 ตัวแปร และนำข้อมูลไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คัดกรองตัวแปร เหลือ 94 ตัวแปร ผู้วิจัยนำตัวแปรดังกล่าวไปสร้างแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพัฒนาธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 875 คน

- ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร
1	ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	18
2	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา	20
3	ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม	13
4	ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม	10
5	ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม	14
6	ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม	10
7	ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม	4
	รวม	89

จากตาราง 1 ได้องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ทางสถิติ Factor Analysis : Exploratory Factor Analysis (EFA) ได้ องค์ประกอบ จำนวน 7 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 89 ตัวบ่งชี้

ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ไป (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยนำ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คนจากผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักวิชาการหรือนักวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 ตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

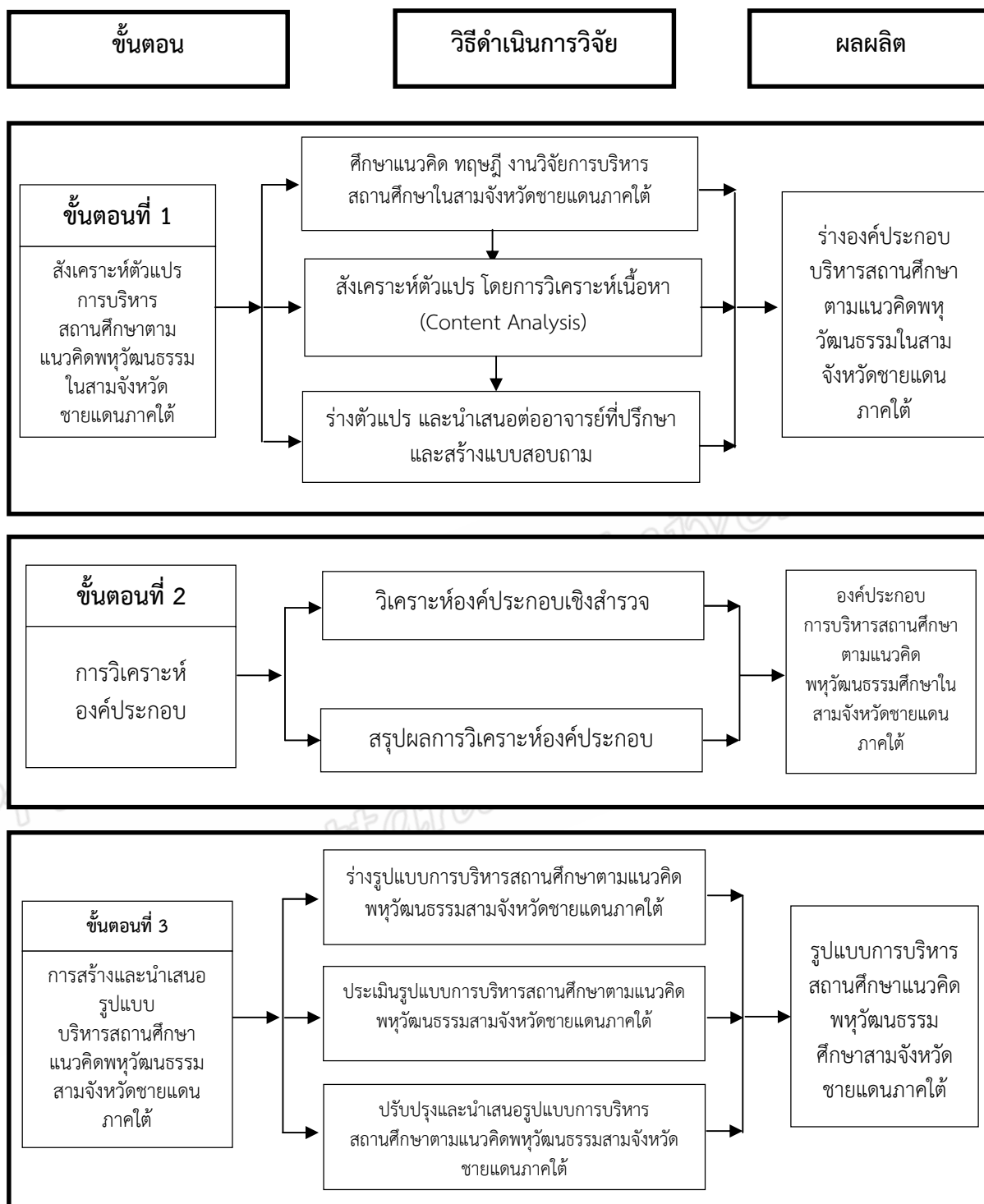
ผู้วิจัยนำผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากส่วนที่ 1 มาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย จากผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักวิชาการหรือนักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

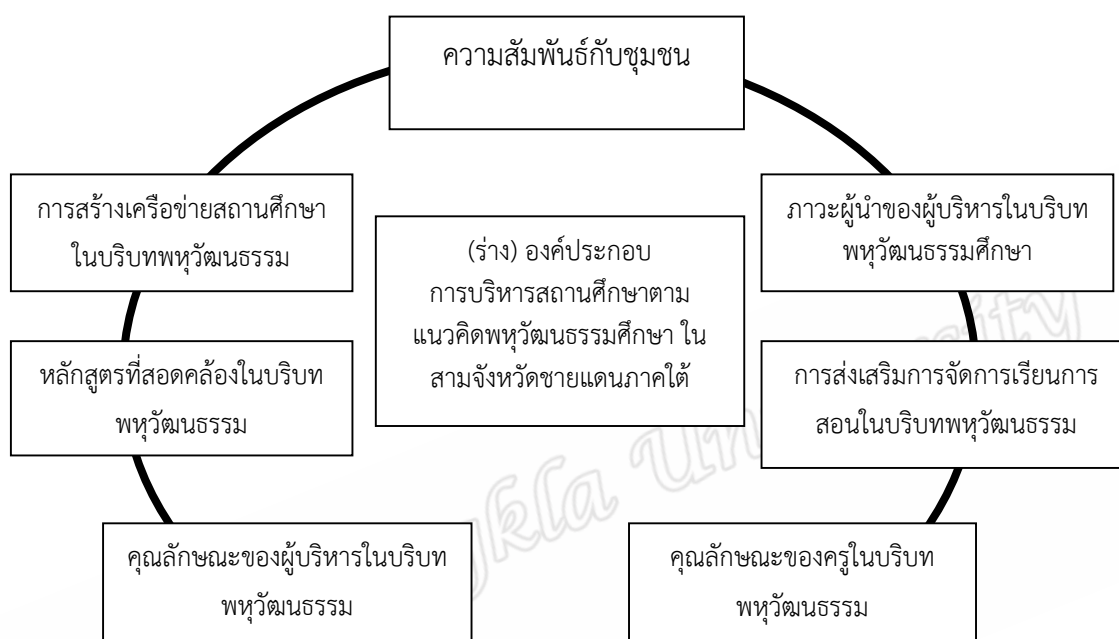
จากขั้นตอนในการวิจัยดังกล่าว สรุปเป็นขั้นตอนการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

(ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาคผนวก

Prince of Songkhro University
Pattani Campus

ตาราง 1 ภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร
1	ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	18
2	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบททฤษฎีวัฒนธรรมศึกษา	20
3	ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบททฤษฎีวัฒนธรรม	13
4	ด้านคุณลักษณะของครูในบริบททฤษฎีวัฒนธรรม	10
5	ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบททฤษฎีวัฒนธรรม	14
6	ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบททฤษฎีวัฒนธรรม	10
7	ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบททฤษฎีวัฒนธรรม	4
	รวม	89

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จำนวน 18 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	74	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา	.744
2	75	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา	.741
3	76	คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู	.730
4	73	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	.723
5	77	คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	.711
6	80	ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา	.667
7	78	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา	.623
8	79	ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	.615
9	85	สถานศึกษากระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม	.606
10	82	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้	.604
11	88	สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	.572
12	83	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก	.563
13	84	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	.561
14	86	สถานศึกษาสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา	.542

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
15	87	สถานศึกษามีการยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน	.481
16	81	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ	.459
17	90	สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง	.456
18	89	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษา	.447

ค่าไอเกนเท่ากับ 31.907

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 33.943

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา

ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

เทียมนกัน

องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 20 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	30	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน	.711
2	27	ผู้บริหารรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา	.701
3	28	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำและผลที่จะได้รับ	.696
4	29	ผู้บริหารมีการให้เกียรติและมีความนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน	.664

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
5	15	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ	.662
6	31	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา	.645
7	32	ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน	.597
8	33	ผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา	.590
9	14	ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์	.585
10	16	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้ใต้บังคับบัญชา	.566
11	22	ผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค	.542
12	23	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย	.504
13	39	ครูมีความเข้าใจในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	.476
14	34	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ	.468
15	7	ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน	.467
16	21	ผู้บริหารมีความกล้าในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว	.463
17	26	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้	.449
18	19	ผู้บริหารมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร	.397
19	17	ผู้บริหารมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	.387
20	18	ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษา	.345

ค่าไอเกนเท่ากับ 5.392

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.737

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

- ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์
- ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
- ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา
- ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
- ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 13 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	70	สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา	.653
2	69	สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	.645
3	72	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	.585
4	58	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา	.577
5	71	มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	.568
6	68	สถานศึกษามีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	.552
7	67	สถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	.534
8	59	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	.494
9	42	ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	.480
10	43	ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	.471

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
11	40	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	.440
12	6	ครูมีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย	.433
13	41	ครูมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	.333

ค่าไอเกนเท่ากับ 3.176

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 3.379

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา

ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่า

เทียมกัน

องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	50	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข	.737
2	51	ครูมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	.716
3	49	ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	.686
4	48	ครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	.684
5	46	ครูมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน	.587
6	47	ครูมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	.523
7	45	ครูมีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน	.503

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
8	53	ครูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน	.481
9	44	ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน	.468
10	52	ครูมีการบูรณาการเรื่องประเพณี วัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน	.320

ค่าไอเกนเท่ากับ 2.451

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.607

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา

ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่า

เทียมกัน

องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 14 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	1	ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	.648
2	2	ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย	.645
3	3	ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา	.569
4	10	ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	.547
5	35	ครูมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา	.477
6	4	ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้	.447

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
7	11	ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหาร สถานศึกษาได้	.447
8	5	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	.446
9	37	ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการ สอน	.435
10	13	ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา	.419
11	12	ผู้บริหารมีความสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.394
12	6	ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่าง เป็นธรรม	.351
13	38	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาก่อนจัดการเรียนการสอน	.331
14	9	ผู้บริหารมีความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันในเรื่องของความเสมอภาค	.305

ค่าไอเคนเท่ากับ 2.116

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.252

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา

ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่า

เทียมกัน

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	58	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา	.577
2	62	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการทุกคน	.573
3	56	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	.552
4	66	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสองหลักสูตรคือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา	.530
5	55	สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	.511
6	54	สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	.506
7	57	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	.489
8	64	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	.474
9	60	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	.468
10	65	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น	.392

ค่าไอเกนเท่ากับ 1.993

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.121

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

- ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา
 ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
 ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบททวิวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบททวิวัฒนธรรม จำนวน 4 ตัวแปร

ที่	ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	93	สถานศึกษาดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน	.751
2	94	สถานศึกษาประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน	.730
3	92	สถานศึกษาวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน	.683
4	91	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา	.549

ค่าไอเกนเท่ากับ 1.879

ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 1.999

ตัวแปรที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย

- ข้อ 8 ผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์
 ข้อ 20 ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
 ข้อ 24 ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา
 ข้อ 25 ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
 ข้อ 63 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

ภาคผนวก ซ

แบบสรุปการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสรุปการสนทนากลุ่ม

กำหนดการ/Date of Focus Group	11 กุมภาพันธ์ 2559
สถานที่/Location of Focus Group	ห้องประชุม 2 คณะศึกษาศาสตร์
จำนวนคน/Number of Participants	9 คน
ประเภทผู้เข้าร่วม/Category of Group	ผู้บริหารสถานศึกษาและนักวิชาการทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้ดำเนินการ/ Moderator Name	นางสาวทิมมพร สมพงษ์
ผู้ช่วย/Asst. Moderator Name	นางสาวรุจันย์ เอ็งฉ้วน

การตอบคำถาม/Responses to Questions

ประเด็นสำคัญ	คำพูดอ้างอิง
องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 18 ตัวแปร	<p>“...คณะกรรมการสถานศึกษาต้องรับบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าคืออะไร ถ้าไม่รับบทบาทก็จะมีปัญหาในการบริหารสถานศึกษา... ถ้าเมื่อไรที่คณะกรรมการสถานศึกษารับบทบาทหน้าที่ของเขา เราจะอยู่อย่างมีความสุข...”</p> <p>“...ชุมชน ผู้ปกครองมีความสำคัญมาก ถ้าเปรียบกับการสร้างบ้าน เจ้าบ้านคือผู้ปกครองและชุมชน เขาอยากให้บ้านของเขาเป็นอย่างไร ซึ่งบ้านคือตัวเด็ก เป็นผลผลิตที่แท้จริงเขาจะดูที่บ้านหรือลูกของเขา... จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารวางแผนร่วมกับครูในการสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบและการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย”</p> <p>“...ชุมชนในบริบทสถานศึกษาใดยังค้อยในการให้ความร่วมมือ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องหาแนวทางให้ชุมชนมีความร่วมมือกับโรงเรียน...”</p>

ประเด็นสำคัญ	คำพูดอ้างอิง
องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 18 ตัวแปร (ต่อ)	“... ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนรับทราบถึงผลการดำเนินงาน ชุมชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมและทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนต่อไป...”
องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 20 ตัวแปร	<p>“...ผู้บริหารต้องลงทุนน้อย แต่ผลผลิตสูง...”</p> <p>“...ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะผู้นำเป็นนักประสานงานทั้ง 10 ทิศ...”</p> <p>“...ความมุ่งมั่นของผู้นำ คือ ความพยายามให้งานประสบความสำเร็จ เป็นการประสานงานทั้งลูกน้อง ชุมชน และนักเรียนอย่างไร ให้ทำงานประสบความสำเร็จ ต้องมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานให้ไปสู่เป้าหมายให้เร็วที่สุด...”</p> <p>“... ครูดูที่การกระทำ ผู้นำดูที่ความเสียสละ ถ้าผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำ ยากที่จะบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ...”</p>
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 12 ตัวแปร	“...ในเด็กบ้านเรา ถ้ามีกิจกรรมวันไหน เด็กจะมาวันนั้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น...”
องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 11 ตัวแปร	<p>“...ครูต้องมีจรรยาบรรณความเป็นครู จะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีเลย...”</p> <p>“...ครูมีความเป็นกลางต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยกัน เด็ก ชุมชน รวมถึงมีส่วนร่วมต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา...”</p>

ประเด็นสำคัญ	คำพูดอ้างอิง
<p>องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 14 ตัวแปร</p>	<p>“...ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีวิสัยทัศน์ ผมว่า ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน วาดภาพความสำเร็จได้เลย พอเห็นบริบทของสถานศึกษา วาดภาพเด็กได้เลย...”</p> <p>“...อยากให้นำเสนอผลการวิจัย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ในการที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารในสามจังหวัดนั้น ผู้บริหารยุคใหม่ยังมีคุณลักษณะที่ยังไม่น่าพอใจ งานวิจัยจะสะท้อนถึงความเป็นผู้บริหารในสามจังหวัด...”</p> <p>“...ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมาย คือ พยายามให้งานสำเร็จและบรรลุเป้าหมายให้เร็วที่สุด...”</p>
<p>องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ตัวแปร</p>	<p>“...หลักสูตรต้องตอบสนองความแตกต่างตามบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียน...”</p> <p>“...หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องตามบริบทโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน...”</p>
<p>องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 ตัวแปร</p>	<p>“...เครือข่ายที่ดีที่สามารถช่วยเหลือการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเป็นเครือข่ายที่มีบริบทใกล้เคียงกัน มีการคิดวางแผน และทำงานร่วมกัน จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดีได้...”</p>

ภาคผนวก ฅ

เอกสารประกอบการประเมิน/ตรวจสอบรูปแบบ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

เอกสารประกอบการประชุมผู้เชี่ยวชาญ

ประกอบการวิจัยเรื่อง

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(Model of School Administration based on Multicultural Education
in the Three Southern Border Provinces)

โดย

นางสาวทิฆัมพร สมพงษ์

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ดร.เรชา ชูสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เค้าโครงวิจัย

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนชายแดนใต้มีความเกี่ยวข้องกับ ความไม่สงบในพื้นที่และมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการทั้งด้านการเมืองเชื้อชาติศาสนาวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบของการจัดการ การศึกษารวมทั้งการใช้องค์ความรู้หลายด้านที่เข้าถึงสถานการณ์ทางการศึกษาทั้งระบบโดยปราศจากอคติ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการใช้องค์ความรู้เหล่านี้จำเป็นต้องใช้อย่างยิ่งที่ต้องใช้กระบวนการศึกษาวิจัยการศึกษาปัญหาในอดีต อย่างลึกซึ้งต้องเข้าใจสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตลอดคือความรุนแรงที่ใช้ในการโต้ตอบนโยบาย ด้านการศึกษาของรัฐในพื้นที่ซึ่งส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูบุคลากรทาง การศึกษานักเรียนและสถานศึกษาตลอดจนสถานที่ทางด้านศาสนานอกจากนี้ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมของท้องถิ่นก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของ เยาวชน

ประกอบกับปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีโดยตลอดสำหรับพื้นที่แห่งนี้มักมีสาเหตุมาจาก ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างผู้ประสานนโยบายและผู้รับสนองนโยบายรวมถึงเยาวชนท้องถิ่นในฐานะ ผู้รับบริการทางการศึกษาและปัญหาความยุติธรรมต่อการจัดการศึกษานโยบายการศึกษาของรัฐจึง จำเป็นต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นสังคมวัฒนธรรมของผู้คนในสามจังหวัดชายแดนใต้ (จรงค์ พลาศัย, 2552)

บริบทของ การจัดการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวเต็มไปด้วยสภาพปัญหาที่ยากลำบากและเป็น อุปสรรคต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ ปัญหาที่ยากลำบากของพื้นที่ดังกล่าวมีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาใน การแก้ไขอย่างจริงจัง จริงจังและต่อเนื่อง และนำไปสู่นโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวพหุ วัฒนธรรม ทั้งนี้สามารถแบ่งประเด็นของปัญหาที่ยากลำบากที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.; พลเดช ปิ่นประทีป, 2550 ; อำนาจ วิชยานุวัติ และคณะ, 2553 ; เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2554) ได้แก่

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจาก เหตุการณ์ความไม่สงบ

- ปัญหาการขาดแคลนครู การย้ายเข้าย้ายออกของครูทำให้การจัดการเรียนการสอนขาด ความต่อเนื่องส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง

- ปัญหาในเรื่องของการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการ การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้สะท้อนให้เห็นทั้งปัญหาการออกกลางคันที่มีสูงทั้งในระดับมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา ปัญหาอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

- ปัญหาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 120 คน ซึ่งมีการกระจายตัวอยู่สูงตามชุมชนต่างๆ โรงเรียนจำนวนมากยังขาดความพร้อมและปัจจัยพื้นฐาน เมื่อประกอบกับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการเดินทางเข้าไปนิตติดตามทำได้น้อยมาก

- ปัญหาการขาดปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

- ปัญหาคุณภาพการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจุดอ่อนสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขและกลายเป็นความยากลำบากในการดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกวิชาโดยเฉพาะผลการสอบ O – Net ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 ที่มีผลการสอบ O – Net อยู่ร้อยละ 10 อันดับของประเทศ ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การขาดแคลนครู การขาดแคลนสื่อ และเทคโนโลยี ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อยกว่าภูมิภาคอื่น

เพื่อให้การแก้ปัญหาดังกล่าวสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญในการแก้ปัญหามาตรจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมบนพื้นฐานความแตกต่างในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงน่าจะเป็นแนวในการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร บทความ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์จาก งานวิจัยของ วุฒิชัย เนียมเทศ (2552), เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551); เรชา ชูสุวรรณ (2551); สมจิตร อุดม (2547); บรรจง ฟารุ่งแสงและคณะ (2550); เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554); จักรพรรดิ วัฒนา (2538); สมยศ นาวิการ (2538); พิทยา บวรวัฒนา (2542); ชีระ รุญเจริญ (2550); จงรัก พลาศัย (2552); นวรัตน์รามสุดและคณะ (2549); สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.); กระทรวงศึกษาธิการ (2556); วิจิตร ศรีสอ้าน (ม.ป.ป.); อำนวย วิชยานุวัติ และคณะ (2553); Bank (1994 : อ้างถึงใน รัฐมิตีอาพัทธนานนท์, 2551); ถาวร เสงี่ยม (2550); อามัตไญนี ดาโอ๊ะ (2551); Bordas (2009); Bank (1994); Bank (2001); Riehl (2000); Sather และ Henze (2001อ้างถึงในเอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551); Morote (2010); Cohen (1980); Hodge and Anthony (1988); Filley and House (1976); Barnard (1938); Keith Davis (1972); White (1982) และ Batteman and Snell (1999) ได้ตัวแปรจำนวน 123 ตัวแปร และนำข้อมูลไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คัดกรองตัวแปร เหลือ 94 ตัวแปร ผู้วิจัยนำตัวแปรดังกล่าวไปสร้างแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งกระจายอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 9 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 875 คน

- ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร
1	ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	18
2	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา	20
3	ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม	13
4	ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม	10
5	ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม	14
6	ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม	10
7	ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม	4
	รวม	89

จากตาราง 1 ผู้วิจัยยืนยันองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ทางสถิติ Factor Analysis : Exploratory Factor Analysis (EFA) ได้ องค์ประกอบ จำนวน 7 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 89 ตัวบ่งชี้

ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ไป (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยนำ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คนจากผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักวิชาการหรือนักวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

**ส่วนที่ 2 ตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม
ศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

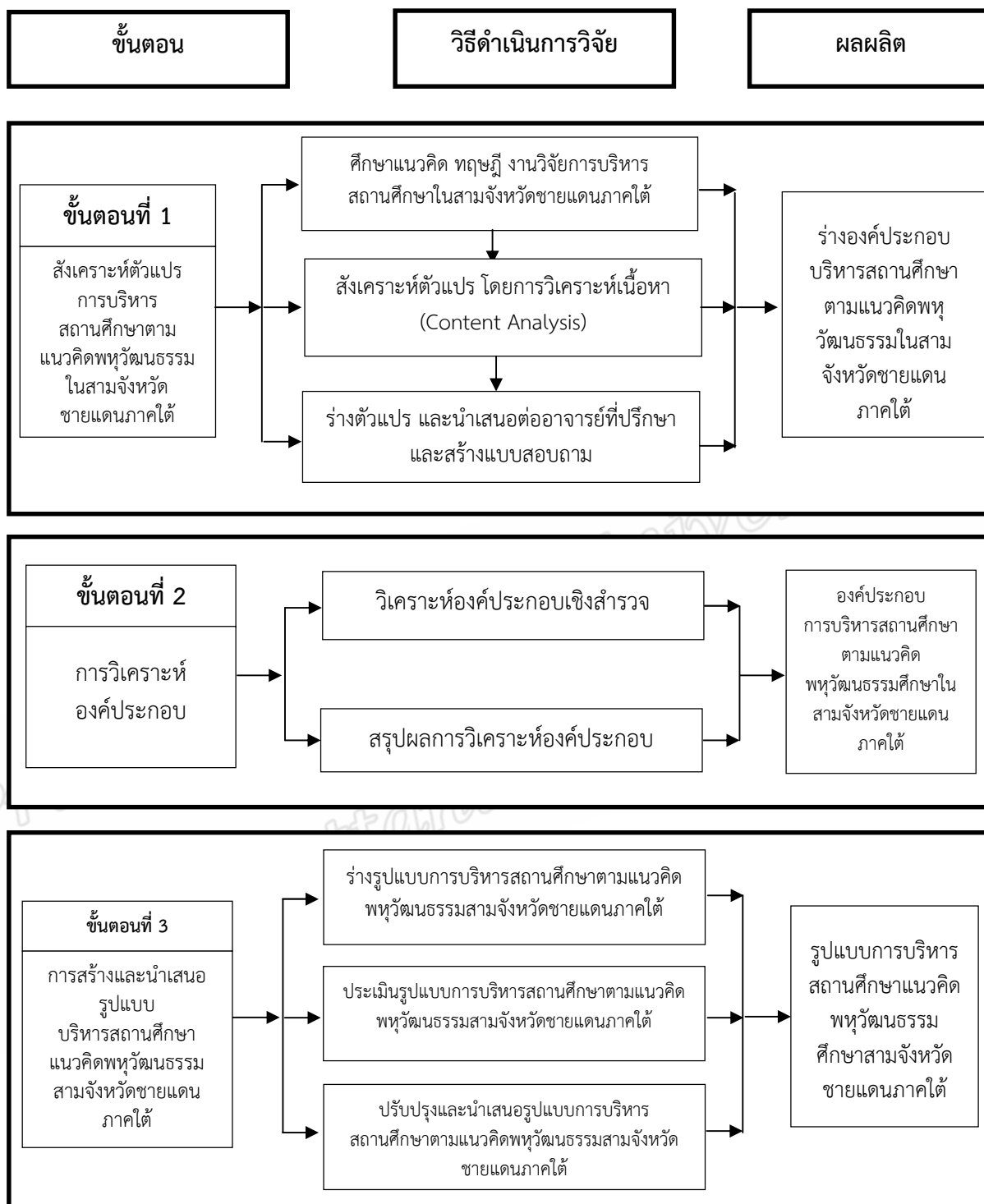
ผู้วิจัยนำผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากส่วนที่ 1 มาปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการจัด ประชุมผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อตรวจสอบ/ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม ศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย จากผู้บริหารสถานศึกษาในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ นักวิชาการหรือนักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้

**ส่วนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาใน
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

จากขั้นตอนในการวิจัยดังกล่าว สรุปลงเป็นขั้นตอนการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

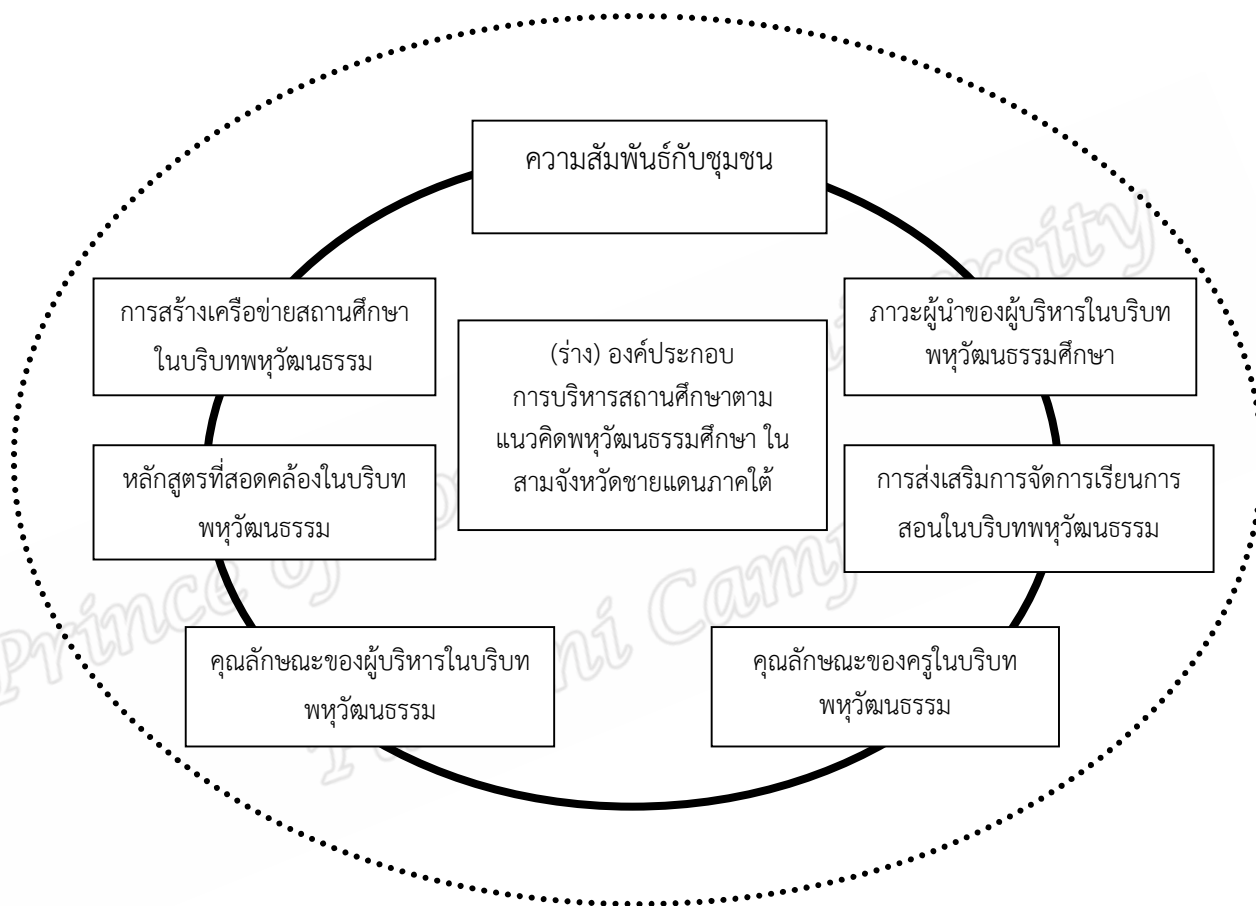
Prince of Songkhro University
Pattani Campus

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทนำ

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ได้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 123 ตัวแปร ผ่านการคัดกรองจากผู้เชี่ยวชาญได้ตัวแปร 94 ตัวแปร ผู้วิจัยนำตัวแปรทั้ง 94 ตัวแปรไปสร้างแบบสอบถามการวิจัยเพื่อใช้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำนวน 512 ฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำผลการเก็บข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ Confirm Factor Analysis ได้ออกมาเป็น 7 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีจำนวน 18 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบททฤษฎีพัฒนธรรมศึกษา มีจำนวน 20 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบททฤษฎีพัฒนธรรม มีจำนวน 13 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะของครูในบริบททฤษฎีพัฒนธรรม มีจำนวน 10 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบททฤษฎีพัฒนธรรม มีจำนวน 14 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 6 หลักสูตรที่สอดคล้องในบริบททฤษฎีพัฒนธรรม มีจำนวน 10 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 7 การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบททฤษฎีพัฒนธรรม มีจำนวน 4 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 18 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษา

- คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรมาพัฒนาสถานศึกษา

- คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างชุมชนและสถานศึกษา
- คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู
- คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมตามบริบทและบทบาทในการบริหารสถานศึกษา
- คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

“...คณะกรรมการสถานศึกษาต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองว่าคืออะไร ถ้าไม่รู้บทบาทก็จะมีปัญหาในการบริหารสถานศึกษา... ถ้าเมื่อไรที่คณะกรรมการสถานศึกษารู้บทบาทหน้าที่ของเราจะอยู่อย่างมีความสุข...”

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา
- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
- ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมและการให้การเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษา
- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเชิงบวก
- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

“...ชุมชน ผู้ปกครองมีความสำคัญมาก ถ้าเปรียบกับการสร้างบ้าน เจ้าบ้านคือผู้ปกครองและชุมชน เขาอยากให้บ้านของเขาเป็นอย่างไร ซึ่งบ้านคือตัวเด็ก เป็นผลผลิตที่แท้จริงเขาจะดูที่บ้านหรือลูกของเขา... จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารวางแผนร่วมกับครูในการสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบและการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย”

ประเด็นที่ 3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน

- สถานศึกษากระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชนและสังคม
- สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา

สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรฯ

- สถานศึกษาสอบถามถึงความต้องการของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการยอมรับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการชุมชน
- สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้ที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนา

สถานศึกษา

“...ชุมชนในบริบทสถานศึกษาไต่ถามด้วยการให้ความร่วมมือ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องหาแนวทางให้ชุมชนมีความร่วมมือกับโรงเรียน...”

“... ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนรับทราบถึงผลการทำงาน ชุมชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมและทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนต่อไป...”

องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 20 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส

- ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ
- ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้ใต้บังคับบัญชา

ผู้ใต้บังคับบัญชา

- ผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งบุตรหลานเข้า

เรียนในสถานศึกษา

- ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ครู และชุมชน
- ผู้บริหารมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- ผู้บริหารมีการจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร
- ผู้บริหารมีการให้เกียรติและมีความนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน
- ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ารับการพัฒนาทุกมิติ

“...ผู้บริหารต้องลงทุนน้อย แต่ผลผลิตสูง...”

ประเด็นที่ 2 ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ

- ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ปกครองและชุมชน
- ผู้บริหารมีความรอบคอบในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
- ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการบริหารสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในบริบทความหลากหลายของนักเรียนและชุมชน
- ผู้บริหารมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

“...ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะผู้นำเป็นนักประสานงานทั้ง 10 ทิศ...”

“...ความมุ่งมั่นของผู้นำ คือ ความพยายามให้งานประสบความสำเร็จ เป็นการประสานงานทั้งลูกน้อง ชุมชน และนักเรียนอย่างไร ให้ทำงานประสบความสำเร็จ ต้องมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานให้ไปสู่เป้าหมายให้เร็วที่สุด...”

ประเด็นที่ 3 ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามสถานการณ์

- ผู้บริหารมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์
- ผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเสมอภาค
- ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นได้ บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ได้

ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา

“... ครูดูที่การกระทำ ผู้นำดูที่ความเสียสละ ถ้าผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำ ยากที่จะบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ...”

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 12 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาผู้สนับสนุน

- สถานศึกษามีการผลิตและใช้นวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา

- สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

- สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

- สถานศึกษามีการปรับปรุง ยืดหยุ่นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- สถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

- สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ประเด็นที่ 2 ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา

- ครูมีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายกับบริบทของสถานศึกษา

- ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

- ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

- ครูมีการวางแผนการสอนที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย

- ครูมีความสามารถในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

“...ในเด็กบ้านเรา ถ้ามีกิจกรรมวันไหน เด็กจะมาวันนั้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายมากขึ้น...”

องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 11 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน

- ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
- ครูมีการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเท่าเทียมกัน
- ครูมีการบูรณาการและเข้าใจในบริบทพหุวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน
- ครูมีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
- ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน

“...ครูต้องมีจรรยาบรรณความเป็นครู จะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้เลย...”

ประเด็นที่ 2 คุณลักษณะของครูในสามจังหวัด

- ครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
- ครูมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครูและนักเรียน
- ครูมีการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
- ครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- ครูมีการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- ครูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูด้วยกันในการปฏิบัติงาน

“...ครูมีความเป็นกลางต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยกัน เด็ก ชุมชน รวมถึงมีส่วนร่วมต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา...”

องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 14 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์

- ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาใน

อนาคตได้

- ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับครู
- ผู้บริหารให้ความเสมอภาคในการบริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม
- ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นนักประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

“...ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีวิสัยทัศน์ ผมว่า ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน วาดภาพความสำเร็จได้เลย พอเห็นบริบทของสถานศึกษา วาดภาพได้ก็เลย...”

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารนักแก้ปัญหา

- ผู้บริหารมีการประเมินและจัดอันดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้
- ผู้บริหารมีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา
- ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดในสถานศึกษาได้
- ผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นธรรม

“...อยากให้นำเสนอผลการวิจัย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ในการที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารในสามจังหวัดนั้น ผู้บริหารยุคใหม่ยังมีคุณลักษณะที่ยังไม่น่าพอใจ งานวิจัยจะสะท้อนถึงความเป็นผู้บริหารในสามจังหวัด...”

ประเด็นที่ 3 ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย

- ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครูก่อนนำไปจัดการเรียนการสอน

“...ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมาย คือ พยายามให้งานสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายให้เร็วที่สุด...”

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

- สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา
- สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

“...หลักสูตรต้องตอบสนองความแตกต่างตามบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียน...”

ประเด็นที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

- สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพหุวัฒนธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
- สถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นเท่าเทียมกันแก่ผู้รับบริการทุกคน

- สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- สถานศึกษามีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรท้องถิ่น

“...หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องตามบริบทโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน...”

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 ตัวแปร ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการสร้างเครือข่าย

- สถานศึกษาวางแผนในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
- สถานศึกษาดำเนินการในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
- สถานศึกษาประเมินผลในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์เครือข่ายโรงเรียน

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา

- สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ในลักษณะของโรงเรียนคู่พัฒนา

“...เครือข่ายที่ดีที่สามารถช่วยเหลือการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเป็นเครือข่ายที่มีบริบทใกล้เคียงกัน มีการคิด วางแผน และทำงานร่วมกัน จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพการศึกษาที่ดีได้...”

แบบประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้
ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

ประกอบการวิจัยเรื่อง

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(Model of School Administration based on Multicultural Education
in the Three Southern Border Provinces)

โดย

นางสาวทีฆัมพร สมพงษ์

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ดร.เรชา ชูสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพุทธพัฒนธรรมศึกษา
 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นพบจำนวน 7 องค์ประกอบหลัก
 16 องค์ประกอบย่อย ว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความ
 ถูกต้อง
 หรือไม่ เพียงใด

1. องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย มีดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษา
- 2) ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพุทธพัฒนธรรมศึกษา
 มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส
- 2) ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ
- 3) ภาวะผู้นำในบริหารงานตามการสถานการณ์

1.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพุทธพัฒนธรรม
 มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) สถานศึกษาผู้สนับสนุน
- 2) ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพุทธพัฒนธรรม
 มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน
- 2) คุณลักษณะของครูในสามจังหวัด

1.5 องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพุทธพัฒนธรรม
 มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์
- 2) ผู้บริหารนักแก้ปัญหา
- 3) ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย

1.6 องค์ประกอบที่ 6 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องในบริบทพหุวัฒนธรรม

มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 2) การนำหลักสูตรไปใช้

1.7 องค์ประกอบที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) กระบวนการสร้างเครือข่าย
- 2) เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

องค์ประกอบของรูปแบบ	เหมาะสม	ถูกต้อง	เป็นประโยชน์	เป็นไปได้	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (หากมี)
องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1) ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการสถานศึกษา					
2) ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
3) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน					
องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา					
1) ภาวะผู้นำในการเป็นผู้สร้างและให้โอกาส					
2) ภาวะผู้นำในความมุ่งมั่น ตั้งใจ					
3) ภาวะผู้นำในบริหารงานตามการสถานการณ์					
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม					
1) สถานศึกษาผู้สนับสนุน					
2) ครูผู้ส่งเสริมและพัฒนา					
องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะของครูในบริบทพหุวัฒนธรรม					
1) คุณลักษณะของครูด้านการเรียนการสอน					
2) คุณลักษณะของครูในสามจังหวัด					
องค์ประกอบที่ 5 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม					
1) ผู้บริหารนักสร้างวิสัยทัศน์					
2) ผู้บริหารนักแก้ปัญหา					
3) ผู้บริหารผู้นำไปสู่เป้าหมาย					

